

Po lojtrci gor in dol

Čprav nekateri trdijo, da je vsakomesečna Delova raziskava o priljubljenosti slovenskih političnih strank in politikov delana po naročilu v prevoviteljsko ovjčo kožo preobledenih komunistov, ji, tudi če bi bilo to res, ni mogoče jemati verodostojnosti in uporabne vrednosti. Naj se ocenjuje stranke in posamezniki še tako (ne)strinjajo z načinom in obliko merjenja, so rezultati bolj ali manj natančna posledica razmišljanja javnosti o politiki in politikih.

Telefonska anketa med Slovenci je pokazala, da bi ob morebitnih novih volitvah ljudje največ glasov dali stranki SDP, torej dovcerajšnjim komunistom, druga bi bila ZSMS, tretji socialdemokrati, sledijo krščanski demokrati, zeleni, demokracija, kmečka zveza, socialisti in liberalci. Demos bi dobil dobrih 16 odstotkov glasov po telefonu vprašanih Slovencev, opozicija pa dobrih 33 odstotkov. Lepotna napaka ankete je bila, da kar 40 odstotkov vprašanih ni znalo ali želelo odgovorjati, volili pa najbrž bi, saj si 40-odstotne volilne abstinence na Slovenskem ta čas ne moremo privoščiti.

Delov Stik je z anketo naredil tudi lestvico priljubljenosti slovenskih politikov. Na njej je 20 klmov za 20 politikov, vsak mesec tista dva, ki ju je ocenjevalo najmanj ljudi, zbrisejo in dajo na predlog anketirancev v presojo dva nova. Dr. Janez Drnovšek in Ciril Zlobec, novembrska novina, sta se takoj pognala v višave. Drnovšek je s prvega mesta na drugo odinil Milan Kučan, Zlobec pa je tretji pred dr. Jožetom Mencingerjem. Gledano celoto, je mogoče reči, da se na lestvici višje drže opozicijski veljaki.

Podrobnejše preučevanje prinese zanimive ovirke. Tako je, recimo, predsednik vlade v senci Milan Pinar eno mesto pred dejanskim ministrskim predsednikom Jožetom Peterletom, politiki na oblasti imajo slabšo ali enako povprečno oceno kot mesec poprej, medtem ko opozicija ostaja na istem ali napreduje. Zelo zanimiv je podatek, doslej ga ni nihče komentiral, da so ljudje do nekaterih politikov zelo rezervirani, o njih in njihovem delovanju v velikiem odstotku nimajo mnenja, medtem ko drugim brez zadržka razdele dobre, srednje in slabe ocene. Tako so nadpovprečno oprezni do Men-

cingerja, Brumna, Žaklja, Pintarja, Capudra, Tomšiča in Pirnata, zelo izdelano pa je mnenje o Kučanu, Drnovšku, Peterletu, Janši, Pučniku, Zlobcu in Ribičiču. Absolutno največ negativnih ocen sta dobila Pučnik in Ravnik, največ pozitivnih pa Drnovšek in Kučan.

Anketa je pokazala tudi, kako nedojemljiva so pola odzivanja javnosti. Upam si namreč trditi, da je na lestvici kar nekaj politikov, ki so sorazmerno varne kline dosegli brez dejanskega političnega napredanja, naš kmet bi rekel »bre motike«. To najbolj velja za trenutno vodilnega Drnovška, ki v zadnjem času ni potegnil nobene odmevnejše poteze, še prej pa je bilo skoraj vse, kar je skušal narediti, zatiro v kali, da o tem, da bi bil kot predsednik predsedstva SFRJ lahko odločnejši, niti ne govorim. Kaže, da imamo Slovenci radi lepo oblečene, kultivirane poražence, morda zato, ker se z njimi lahko poistovetimo. Da Drnovšek ne bi bil v tem zapisu tako osamljen kot v Beogradu, mu dodajmo še Jožeta Školca, od sirank pa prevovitelje. Kljub nadpovprečni aktivnosti, ki večinoma vsebuje pametne poteze, bi namreč rekel, da so nekdanji komunisti preveč priljubljeni glede na vse, kar so v zadnjih 45 letih storili trdorokci, katerih dediči prevovitelji hočeš-nočeš so. To pomeni, da je slovensko volilno telo ali do bebavosti pozabljeni ali pa v vrtenju Demosovega mlina vidi poskus ponovne enoumja.

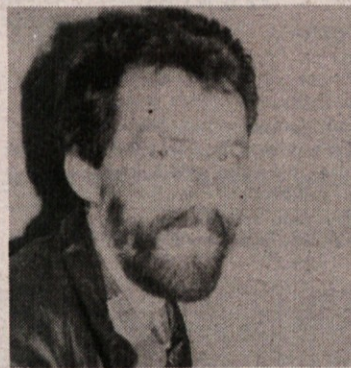
M. BAUER

Plinovod bo nared do 1. maja

Veja posavskega plinovoda že pri Boštanjju

BOŠTANJ — Gradnja dolensko-posavskega plinovoda, ki se je pričela 9. julija letos v Brestanici, lepo napreduje. Glavni izvajalec del je ljubljanski IMP inženiring, za vejo plinovoda R 42 od Anž do Radeč pa je za gradbeni del dovolžen celjski Nivo. Z vodjem gradbenih del, dipl. gradbenim inženirjem Andrejem Blaznikom, smo pričeli pogovor s pohvalo Boštanjčanov, da s tako obzirnimi, uvidenimi ljudmi, ki imajo na skrbi izvedbo tako velike naložbe, domačini še niso imeli opravka. Mimogrede naj povemo, da je investitor plinovoda ljubljanski Petrol.

»Ne vem, če je nastal tak vtis pri ljudeh zaradi nas, kajti mi povsod, kjerkoli posegamo v prostor, skušamo vzpostaviti z domačini normalno sodelovanje, da niso še dodatno prizadeti, ako mi naredimo kakšno škodo. Povedati pa moram, da je dosti težje delati, ker ni podzemnega katastra, zato tu in tam poškodujemo kakšen vodovod, bolj poredkoma pa kanalizacijo. Trasa plinovoda poteka pač zvečine vzporedno s Savo, tako kot tudi nekateri vodovodi. Celotna trasa te vede plinovoda znaša okrog 33 km in naj bi jo končali do 1. maja 1991. Mislim, da bomo v tem roku postorili vse, kar je naše opravilo, saj

Andrej Blaznik: »S plinovodom smo skušali s pomočjo bagra že dvakrat prečkati Savo, a ni šlo. Verjetno nam zaradi visokih voda to ne bo uspelo vse do februarja prihodnje leto, ko bo po statistikah vodostaj najnižji.«

je ostalo le še okrog 9 km trase. Vedeti je treba, da gradbinci ne smemo, četudi bi to marsikdaj zmogli, preveč hiteti, še najmanj pa prehitvati drugih skupin, ki imajo pri gradnji plinovoda druga, posebna opravila. Seveda velja tudi obratno. Tako na primer ne smemo zasuti plinovoda z zemljo, ne da bi ga poprej pregledali nadzorni iz novogoriškega Projekta, še zlasti pa ne, ako je plinovod ostal čez noč nezastut, ker je treba preveriti, če ni prišlo morebiti do kakšne poškodbe. Upoštevatvi je treba to, da gre za visokotlačni plinovod s 50 bari pritiska, ki ga v t.i. varnostnih co nah (v bližini oz. oddaljenosti okrog 30 m od zgradb) preizkusijo na 75 barov.

Cevi različnih presekov, zvečine 150, 200 in 250 mm (za osek za Inplet na gornjem Brezovem so, denimo, uporabili 100 mm cev) in različnih debelin jeklenega plašča, poseben stroj očisti rje, izolira. Zavarjene cevi tlačno preizkusijo in praviloma zasujejo s peskom in zemljo, cevi, ki prečkajo reko Mirno (podobno se bo seveda zgodilo tudi ob prehodu Save), pa zaščitijo še s petcentimetrskim plaščem armiranega betona. Kot rečeno, morajo cevi v 24 urah zasuti, sicer jih morajo znova pregledati, če morda ni kje prebita izolacija oz. katodna zaščita.

P. PERC

Kadrovska stanovanja v zasebno last?

Prodaja 358 občinskih kadrovskih stanovanj

NOVO MESTO — V novomeškem občinskem skladu kadrovskih stanovanj je 358 stanovanj, ki so v pretežni meri starejša. Stanovanja je doslej dodeljevala posebna komisija, ki jo je imenoval izvršni svet, deficitarnim kadrom v občini. S temi stanovanji so reševali kadrovske problematiko državnih organov, bivših družbenopolitičnih organizacij, šolstva, otroškega varstva, kulture pa tudi največje kadrovske probleme v dejavnostih posebnega družbenega pomena, kolikor so za to imeli možnost.

Občinski izvršni svet je zdaj sklenil, naj bi ta kadrovska stanovanja odprodali v skladu z zakonom o prodaji stanovanj v družbeni lasti. Cilj je odprodaja zasebnih stanovanj, da bi prišli do denarja za nakup novih stanovanj. O prodaji vsakega stanovanja naj bi odločal izvršni svet. Kupec bi moral polovico kupnine plačati ob podpisu pogodbe, polovico pa v desetih letih. Kupčevi bi bili tudi stroški cenitve, morebitni davek ipd. Hkrati s predlogom za odprodajo občinskih kadrovskih stanovanj ob občinska skupščina obveščena o tem, kolikšen je interes (in zmožnost) za odkup teh stanovanj med sedanjimi imetniki stanovanjske pravice.

Naša anketa

Vodita Kučan in Drnovšek

Naši politiki so — v nasprotju s 45-letno enostransko preteklostjo — nekako prisiljeni v pogosto javno nastopanje in zavzemanje stališč do zapletenih dogajanj in problemov, ki jih danes v Sloveniji in za Slovenijo prav zares ni malo. In gotovo se o politiki in politikih zdaj večina pogovarja mnogo več in mnogo bolj odkrito kot včasih. Prvzaprav nič čudnega, demokracija si večina želi vzeti in živeti zares. In tega, namreč kritičnega sprejemanja, oblast ne bo več mogla preprečiti, ne v javnosti pa tudi v javnih medijih ne, četudi si jih nova oblast, po predlaganih zakonih sodeč, močno želi disciplinirati ali, kot je nedavno komentiral novinarski kolega na Valu 202: dokler smo novinarji rekli kakšno kritično na račun stare oblasti, smo bili borci za demokracijo, zdaj smo, če kritiziramo oblast, nedemokratični. Javnost pa ocenjuje besede, dejanja, uresničevanje danih obetov, ocenjuje razmeroma tenkočutno in nekako pravično, kar pač povzroča nervozo večine oblasti. Dosedanje slovenske telefonske javnomnenjske ankete kažejo (z Našo anketo smo se jim močno približali, le Vika Potočnik je južno od Ljubljane bolj popularna kot sicer), da je Milan Kučan dejansko edini slovenski politik, čigar slava je neminljiva, čeprav mu je v zadnji vodilno mesto na top lestvici prevzel dr. Janez Drnovšek. Glavna Demosovih veljakov je v spodnjem delu lestvice, slovenski premier Peterle je šele na desetem mestu. Verjetno tudi zato, ker je na izpostavljeni funkciji, ki mora ukrepati.

MILE VRANEŠIČ, grkokatoliški duhovnik iz Metlike: »Prvega slovenskega politika po mojem izboru ne bom imenoval iz lojalnosti do institucije, kateri pripadam. Drugi je zame Janez Drnovšek, ker je zadnje mesece, vse do nastopa Stipeta Mesiča, sam v tropu volkov v predsedstvu SFRJ hrabro, vztrajno, pametno in neomajno branil in zagovarjal sodobna evropska politična stremeljenja, za katerega se zavzema večina. Za tretjega slovenskega politika bi se težko odločil, ker ni nihče drug posebej izrazil.«

FRANC BESAL, ljubljanske mlekarne, Novo mesto: »Politike sem po imenu in funkcijah že prej kar dobro poznal, sedaj, po volitvah, pa jih še bolj, saj s svojimi stališči bolj pogosto nastopajo v javnosti kot nekdanj. Je pa pri vsem tem političnem vrenju čutili, da sedaj vsakdo vleče bolj na svojo stran, da je vse več strankarske politike, kar pa mi ni všeč. Od sedanjih politikov, če se že moram odločiti, bi na prvo mesto postavil Milana Kučana in Janeza Drnovška.«

ALEŠ KOŠČAK, prodajalec iz Mokronoga: »Milan Kučan, dr. Janez Drnovšek, dr. Ciril Ribičič. Kučan se mi zdi najbolj resen in umirjen v nastopih. V izjavah se ne zaletava. Drnovšek zagovarja v zveznih organih slovenske interese, drugače bi Slovenijo v Beogradu še bolj ignorirali. Pri zavzemanju za Slovenijo pa je diplomatski in zavede ne zaostroje. Ribičič je ponudil boljši model levčarske organizacije. Na kongresu je pomiril politične strasti.«

HELENA ROSA, uslužbenka v Inlesu Ribnica: »Najbolj cenim Janeza Drnovška in Viko Potočnik. Drnovška zato, ker si upa govoriti in zagovarjati stališča tako rekoč v 'levjem brlogu', kjer so vsi proti njemu in čeprav vnaprej ve, da ga bodo preglašovali. Potočnikovo pa cenim zato, ker se je uveljavila s svojo pametjo tudi v organih, kjer močno prevladujejo moški. Rada imam tudi tiste politike, ki ne s svojimi imeni, ampak dejansi zaslužijo spoštovanje, na primer zeleni, ki so pobirali smeti.«

MILENA NOVAK, ekspeditorka v Kočevskem tisku, Kočevje: »Najbolj cenim Drnovška in Kučana. Drnovšek je najbolj pameten in najbolj realno in trezno govori. Kučan pa je začel uvajati novosti, je zaslužen za demokracijo, zna si pridobiti zaupanje ljudi, nastopa pa umirjeno in brez groženj, ki jih uporabljajo nekateri drugi politiki. Med ženskami sta mi najbolj všeč Vika Potočnik in Sonja Lokar, ki sta odločni in znata razpravljati o vsem.«

MIRKO KRŽAN, trgovec iz Globokoga: »Zadnje čase politike najbolj ne spremljam, zato tudi politikov ne poznam. Že od prej mi je nekako najbolj pri srcu Milan Kučan. Sicer pa imam o politikih bolj slabo mnenje. Pričakoval sem, da bo s prihodom novih ljudi na oblast kaj drugače, da bo prišlo do kakih sprememb. Na žalost pa ni tako, kot bi lahko bilo. Politiki so pač politiki, radi veliko govorijo in obljublajo, pa zelo malo naredijo.«

MARICA VRANEŠIČ, prodajalka v kiosku Tobaka v Črnomlju: »Od slovenskih politikov so mi najbolj pri srcu dr. Janez Drnovšek, Vika Potočnik, tretje mesto pa si enakovredno delita Milan Kučan in Ciril Ribičič. Nisem članica nobene stranke in tudi ne bi vedela, za katero naj se odločim, saj stranke med sabo še niso razčistile, kaj bi rade. Zato tudi teh politikov nisem razvrstila po lestvici zaradi pripadnosti tej ali oni stranki, ampak predvsem zato, ker so odločni in se znajo zavzeti za Slovence.«

BREDA DRENEK-SOTOŠEK, dipl. farmacevtka iz Sevnice: »Politiki po mojem okusu so Milan Kučan, Janez Drnovšek in Josip Broz-Tito. Kučan zaradi svoje prodornosti, preudarnosti in retorike. Mislim, da je veliko storil za slovensko stvar. Dr. Drnovšek je verjetno prav vse prijetno presenetil s svojo pokončno držo in sposobnostjo v Beogradu in v mednarodnem merilu. Tita uvrščam med naše najboljšje politike, ker sem pač tako vzgojena, in se ne strinjam s tistimi, ki bi radi kar počez zaničkali njegove zasluge.«

BOŽO MIRT, obratovni električar v podjetju Videm, Krško: »Politika, ki bi bil meni najljubši, ni, ker še noben politik ni nič posebnega naredil. Sploh je treba politiko in politike nenehno kritizirati. Če že moram našteti nekaj imen, potem mi je Pučnik bližje zaradi tega, ker se zavzema za samostojno Slovenijo, medtem ko je Kučan precej izgubil zaradi koruptivnosti v zvezi s hčerko Ano. Navsezadnje bi bil še najboljši Kramberger, ki vsaj odkrito prizna, da bi se moral v politiki še veliko učiti.«

Odbor ščiti tudi informbirojevece

Bo Padež odboru razodel skrivnost? — Ob sredah uradne ure za pričevanja — Obnovitev procesa proti Luzarju bi sprostil nekatera gradiva

NOVO MESTO — Novomeški odbor za raziskavo množičnih pobojev, grobišč, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti iz preteklosti je na Dolenskem poleg krškega in brežiškega najprej pričel delati.

»Odbor šteje pet članov. Ker pričakujemo, da se bo oglasilo precej ljudi, smo za stranke razglasili odprta vrata.

TRGOVINSKI CENTER

LJUBLJANA — WTC Ljubljana, ljubljanski svetovni trgovinski center, je sodeloval na nedavni skupščini združenja svetovnih trgovinskih centrov v Minnesoti v ZDA. Ljubljanski WTC, ki je začel delovati septembra letos, naj bi bil spodbuda slovenskemu gospodarstvu pri vključevanju v sodobno mednarodno trgovino, saj med drugim lahko posreduje vrsto tržnih informacij iz vsega sveta.

V LJUBLJANI NOVA BANKA

LJUBLJANA — Pred nedavnim so tu ustanovili UBK banko, za katero so dala pobudo podjetja kemične in bazične predelovalne industrije, ki sta jih v 80 letih povezovala sozd Kemija in Interna banka Kemija. Po napovedih naj bi banki do 31. marca prihodnjega leta 47 delničarjev zagotovilo 117.900.000 din ustanovitvenega kapitala.

podjetij zila na ulice, se bo Slovenija zamajala.

Nekateri v mestu so se bali, da se bo kaj takega zgodilo že 29. oktobra, ko so občinski Svobodni sindikati sklicali veliko protestno zborovanje na že znamenitem Trgu svobode zaradi ravnanja z delavci Trenda, bivšega Lileta, in zaradi katastrofalnega položaja delavcev v mestu, kot je bilo rečeno. Lahko se sicer pridušamo, da so sindikalisti poskušali izkoristiti stisko ljudi za svoje politične račune in da je šlo za ne ravno »perfiden« napad na Peterletovo vlado. Toda manipulacija gor ali dol — stiska tisočev zaposlenih v Mariboru je dejstvo, med tistimi objokanimi žrtvami Grubeličevih manipulacij pa gotovo ni bilo veliko takih, ki so prišli na zborovanje z nizkotnimi političnimi nameni. Nad nekaterimi gesli bi se v Ljubljani vendarle morali zamisliti, predvsem nad tistimi, ki pravi: »Vlade, ki ne ščiti delavskih pravic, ne potrebujemo! Hočemo zakon, ki bo ščitil tudi delavske pravice, in ne le kapital!«

Pravzaprav tačas v odnosu Mariborčanov od Ljubljane, ki jo pač enačijo z novo slovensko oblastjo, ni problematično tisto, česar republiška vlada za Maribor še ni storila — vsakemu realistu je jasno, da je njen maneverski prostor za učinkovito ukrepanje — to pa so lahko predvsem denarne injekcije — omejen.

Problematičen postaja občutek, da se vlada niti ne namerava kaj veliko truditi okoli Maribora, češ najprej si morate pomagati sami. Šele potem vam bomo mi. Mnogi Mariborčani kratko malo niso prepričani, da bo taista logika veljala tudi tedaj, ko bosta v skripih Ljubljana ali kak drug del Slovenije, ki je bližje srcu posameznim vplivnim ministrom.

MILAN PREDAN

V SOBOTO POHOD OD LITIJE DO ČATEŽA

ČATEŽ PRI TREBNJEM — Tu bo v soboto, 10. novembra, sklepno dejanje letošnjega 4. pohoda po Levstikovi poti od Litije do Čateža. Pohodnike bo na Čatežu ob 13. uri pozdravil Milan Kučan, predsednik predsedstva Republike Slovenije, kulturni program pa jim bo ponudil KUD Fran Levstik iz Gabrovke. Organizatorji obljublajo, da bo vozilo s Čateža dovolj avtobusov proti Veliki Loki in Litiji. Več o pohodu se da zvedeti vsak dan med 19. in 20. uro na telefonski številki (061) 882-916.

BLAGOVNICA SLAVI

RIBNICA — Blagovnica Mercator-Jelka Ribnica, ki je največja trgovina v Ribnici, bo te dni slavila 10-letnico obstoja. Ob tem jubileju bodo kar 10 dni (od 12. do 22. novembra) presenečali kupce z različnimi ugodnostmi. Za vse nakupe bo veljal 10-odstotni popust. Za nekatere proizvode bo veljal celo še dodatni 20- do 30-odstotni popust. Nekaj bo še drugih akcijskih prodaj. Ob četrtkih (15. in 22. novembra) bodo kupce presenečale z navseti in drugim kozmetičarke in frizerke. Vseh 10 dni bodo razne degustacije. Na programu bo tudi modna revija oblačil in obutve, torbic itd., tudi športnega programa. Kovinarji in lesarji pa se bodo pomerili v nagradnih tekmovaljih v varjenju in v sestavljanju pohištva. Posebno presenečenje bo nagradna odkrivanja, ki bo podobna igri »Spomin« (Memorija). Za zaključek bo žrebavanje, v katerem bodo lahko sodelovali tisti, ki so nakupili za nad 1.000 din. Glavna nagrada bo barvni televizor.

Kmetijstvo

NOVOMEŠKE TRŽNICE

Minuli ponedeljek se je tudi na tržnici že poznal mrz. Med prodajalci ni bilo posebne gneče, pa tudi nekatere prostori za stojnicami, ki jih ponavadi zasedajo kmetice, so bili prazni. Kljub temu ni manjkalo standardnih stvari, ki jih branje največje ponudnje. Merica motovilca je bila 20 din, kilogram česna 55 din, karfijske 20 din, solate 30 din, fižola v zrnju 60 din, orehova jedra 220 din, lonček smetane 35 din, kilogram sirčka 50 din, jajce 30 din, posušeni krljci po 80 din kilogram, zelje 9 din, mandarine 30 din, grozdje 30 din, merica majonaza 40 din, liter slivovke 100 din, liter medu 70 din, dimljen sir, hlebček 40 din, bel koren 30 din in jabolka po 10 do 11 din kilogram.

Ce hočeš živeti pošteno in usmiljeno, potem umri. (Pavese)

VODNIK V KUPČIJI

KZ KRKA NOVO MESTO
Da nam življenska raven kljub vse-
nu pada: kažeta prodaja mesa in odkup
vine. Vsaj sodeč po podatkih, ki jih
obimo v kmetijskih združenjih. Mogo-
če pa je, da se motijo v kmetijskih za-
rugh in z njimi tudi mi. Mogoče je, da
anes vsi skupaj živimo veliko bolje,
ot bomo jutri.

Na trgu je v tem trenutku preveč pra-
cev in cena bi jim morala pasti. To se
nemara zgodilo s pitanimi prači,
pedem ko so domači vedno držali do-
aj visoko ceno. Ampak to bomo šele
deli, ko se bodo pričele koline.

Odkup živine v KZ Krka se manjša
manjša, ker mesnice nimajo kam z
esom. Živina je prepitana, v njej je več
aščobe, kakovost mesa pa s tem upa-
a. Skratka, začarani krog, iz katerega
e vidi izhoda niti kmečka zveza. Zdj
dkupujejo mlado pitano govedo v eks-
na klasi po 22 din za kilo žive teže.
met pa dobi na to ceno še 3 din vlahi-
kompensacije in v nižjih klasah živi-
e ustrezno manj od izven klase, kjer na
eno 16,40 dobi še 2,7663 din kompen-
acije.

V hladilnici na Cikavi se sedaj ne do-
aja nič posebnega. V tako rekoč žele-
nem repertoar prodaje štejejo jabolka, ki
h za sedaj še prodajajo po 8,90. Jabol-
a gredo zelo dobro v promet, zato v
ladilnici pričakujejo, da jih bodo kma-
razprodali. Poleg jabolk imajo na za-

Kmetijski nasveti

Priporočane sojine tropine

Ko je v nedeljski kmetijski oddaji na Studio D inž. Angelca Hrovat govorila o pripravi dobrih zimskih krmnih obrokov za govedo, je posebno pmo priporočila dodajanje sojinih tropin. Ta časa imamo namreč kmetijska govnska mreža na voljo sojine tropine po ugodni ceni, cenejše od drugih ist tropin, primernih za dodatek krmnim obrokom.

Zakaj sploh toliko besed o dodatkih, če naša živinoreja tako in tako temelji na doma pridelani voluminozni krmi? Zadnja leta se je pri nas vses- ošno uveljavila koruzna silaža kot najpomembnejša krma za govedo. Koruzna daje največji pridelok škrobnih enot na hektar, njeno pridelovanje je mogoče skorjada v celoti mehanizirati, pridelok pa v obliki silaže shraniti v sorazmerno majhnem prostoru. Vse to je pripomoček ki slovesu te po- čine. Ima le eno večjo hibo: po svojih hranilnih sestavinah je dokaj enos- nanska, saj ima veliko energetsko vrednost in hkrati premalo beljakovin ot nujnih gradbenih elementov za rast, tvorbo mesa in mleka.

Koruzni silaži je treba beljakovine dodajati, bodisi v obliki beljakovinske plaminozne krme, kot sta detelja in mlada trava, ali pa »oljnih pogač«, med katere štejejo tudi sojine tropine. In tako smo pri priporočenem do-

KAKO TROPINE SKLADIŠČIMO IN POKLADAMO — Tropine skladiščimo v suhi in suhi, le izjemoma ovlažene, parjene ali kuhane. Skladiščene morajo biti v suhem, zračnem in hladnem prostoru, saj se so- razmerno rade kvarijo. Postajajo žaltave, napadajo pa jih tudi plesni in bak- terije. Pokvarjene tropine škodujejo zdravju živine, neugodno pa vplivajo na kakovost mleka in masla. Tudi sicer je potrebna zmernost pri krm- ljenju; odraslemu govedu je priporočeno pokladati do 4 kg res dobrih tro- pin na dan.

ku, ki se je zlasti v Združenih državah Amerike tako močno uveljavil, da ameriške živinoreje brez soje sploh ni mogoče zamisljati. Za sojine tropine velja, da so eden najboljših dostopnih virov beljakovin živali. Sojina beljakovina vsebuje vse nepogrešljive aminokisliline, prema- rna le cistina in metionina, kar je treba upoštevati zlasti pri reji perutnine prašičev. Za govedo soja ustreza v vseh pogledih. Zlasti če so sojine tro- pine pravilno pripravljene, to je pražene (praženje razkroji nekatere ne- gojne snovi oz. njihove učinke), so dragocena krma, ki se odlično dopol- njuje prav s koruzo.

inž. M. L.

Velik uspeh za mali Jelševnik

Odslej iz Jelševnika dobro mleko — Zbiralnico zgradilo deset družin

JELŠEVNIK — Jelševnik, vasica približno 5 kilometrov oddaljena od Črnomlja, šteje sicer le okrog 20 hiš, a se krajani radi pohvalijo, da jim uspe narediti v vasi vse, za kar se zavzamejo. Seveda morajo prav zaradi tega, ker jih je malo, kar krepko pljuniti v roke. Tudi ob zadnji naložbi, ki so jo zaključili septembra, je bilo tako. Za večjo vas bi bila pridobitev, kakršna je zbiralnica mleka, morda obrobne pomena, za Jelševni-

Jože Žugelj pred zbiralnico mleka v Jelševniku

čane pa je bil to pomemben dogodek, toliko bolj, ker jo je gradila le polovica vasi, tisti torej, ki oddajajo mleko.

V Jelševniku so do letošnje jeseni imeli zbiralnico mleka na prostem. Čeprav bi moralo biti mleko ohlajeno na največ 6 stopinj — to pa je seveda mogoče le v hladilniku — se je njihovo se- grelo, ko je čakalo na prevoz, tudi na 18 do 20 stopinj. Zato so se hitro razvijale bakterije in zaradi tega so nekajkrat do- bili oceno, da mleko ni kvalitetno, ogrožalo pa je tudi kakovost ostalega mleka. »Vedeli smo, da je to velik pro- blem, nikakor pa nismo mogli le za- mahnuti z roko in reči, naj ga pač žen-

ske, ki imajo največ opravka z mlekom, rešijo same,« pravi Jože Žugelj. »Zato smo družno začeli gradnjo. Anton Brunškole je napravil načrt in bil tudi glavni pri vseh delih; v tistih gospodinj- stvih, ki redno oddajajo mleko, so dali po tisočaka, tisti, ki ga občasno, pa 500 din, vsi pa seveda tudi material in opravi- lili okrog 500 prostovoljnih delovnih ur.« našteva Žugelj, sicer organizacijski vodja pri gradnji. Seveda ne pozabi omeniti tudi za okrog 30 tisočakov ma- teriala, ki ga je prispevala črnomljska kmetijska zadruga, ter hladilnika, vred- nega 35.000 din, ki so ga dale Ljubljans- ke mlekarne.

Vsak dan se v zbiralnici v Jelševniku zbere okrog 300 litrov mleka, ki ga pri- peljejo tudi kmetje iz bližnjega Tušev- ga Dola in Zajčjega Vrha. Delo v zbi- ralnici pa si je razdelilo pet kmetic, ki izmenično, vsak mesec ena, zbirajo mleko in vzdržujejo zbiralnico, za to pa dobijo honorar od Ljubljanskih mle- karn. Sicer ni velik, zato pa so ženske zadovoljne, da na njihovo mleko ni več pripomb. Vendar se tudi nikoli prej ni zgodilo, da bi kdo iz njihove vasi mleko krstil. »Kar se tega tiče, so Jelševničani poštene,« se namuznejo kmetice, ki skr- bijo za zbiralnico.

M. BEZEK-JAKŠE

Brezvladje v zadrुžništvu

Ob zahtevi, naj bi z združnim premoženjem vrnilo tudi akumulacijo: novodobni hlapci Jernej?

Ne le v gozdarstvu, kjer pa zakon formalno vendarle še velja, tudi v kmetijskem združništvu je zdaj čas brezvladja. Republiška skupščina je namreč z ustavnim zakonom razve- ljavila od 27. januarja letos veljavni zvezni zakon o zadrugh, novega re- publiškega zakona pa še ni. Predvi- deno je, da bo sprejet po hitrem pos- topku še ta ali naslednji mesec.

Naj spomnimo, da je bi sedanji zvezni zakon ob pripravi in sprejema- nju deležen precejšnje vsesplošne hvale. Z uvajanjem stare zadrughne tradicije naj bi znova ustoličili zadr- ugo združnikov, močno pa je poeno- stavil in olajšal tudi postopek za or- ganiziranje zadrugh. Po novem ni več potreben elaborat o družbeni in ek- onomski upravičenosti, ni potrebno več ne organiziranje temeljnih združnih enot ne delovna skupnost. Zadrugh lahko ustanovijo najmanj tri poslovno sposobne osebe, ki lahko z vpisom v sodni register takoj začno delo.

Zaradi izboljšav in poenostavitve je ob sprejemanju zveznega zakona ka- zala, da ga bodo v Sloveniji sprejeli in podprle vse stranke, ne glede na to, ali bodo prišle na oblast ali v opozicijo. Vendar ni bilo tako. Zalomilo se je na

vprišanju vračanju združnega pre- moženja; 37. člen zveznega zakona namreč določa, da »premoženje, pridobljeno z delom in poslovanjem za- drug po 1. juliju 1953, ki je bilo z or- ganizacijskimi oz. statusnimi spre- membami brez nadomestila preneseno na druge uporabnike, se po uveljavitvi tega zakona na podlagi dokumentirane zahteve vrne tem za- drugam oz. njihovim pravnim nasled- nikom na način in pod pogoji, dolo- čenimi z zakonom.«

Pot za povratek krivic je bila s tem odprta — vendar žal ne za vse. Kaj pa je s krivicami, storjenimi pred ome- njenim datumom, 1. julijem 1953? Prav to je tisto, kar je pripeljalo do razveljavitve zveznega zakona in kar naj bi popravil novi slovenski zakon o združništvu.

Slovenska kmečka zveza pa ne za- hteva le vrnitev vsega nekdanjega za- družnega premoženja, marveč tudi akumulacijo, ki je bila ustvarjena z njim. Kot je s stališča združnikov vr- nitev združnega premoženja ta za- hteva gotovo pravična, je s stališča de- lavcev (novodobnih hlapcev Jerne- jev?) odvzem akumulacije, ki so jo ustvarili s svojim delom, najmanj hu- do vprašljivi, če že ne krivični. Zato je vprašanje, ali v pripravi novega za- kona zadošča le nova »revolucionar- na pravičnost in gorečnost,« ali je tre- ba upoštevati kaj več. Mar ne bi zato kazalo nov zakon pripraviti bolj teme- ljito in pogljobno ter ga ne spreje- mati po hitrem postopku, tako rekoč na vrat na nos?

M. LEGAN

Naprava za razkuževanje vrtnih tal

Domača novost na trgu

V močno zagnojeni humozni vrtni zemlji se kaj radi zaredijo raz- lični škodljivci, ki jih vrtnar običaj- no opazi šele, ko mu obgrizejo ali kako drugače poškodujejo pride- lek. Nepovabljene goste je mogoče zatreti z insekticidnimi granulati, ki jih je treba zadelati v zemljo, nara- vnovarstvo bolj priporočljiv ukrep pa je stara in preizkušena metoda — razkuževanje tal.

Toda kako naj vrtničkar razkuži zemljo v svojem »kraljestvu«, to je za večino neresljiva uganika. K sreči se svet vrta naprej in na trgu so se po- javile uporabne praktične naprave, sterilizatorji zemlje, nekakšni brzo- parilniki, ki omogočajo toplotno obdelavo in s tem razkuževanje. Znan je parilnik, ki je hkrati tudi ka- lilnik semena in ki ga je v sodelova- nju z ljubljansko biotehniško fakul- teto patentiral Miran Mesojedec iz Radeč pri Zidanem mostu.

Gre za napravo, veliko 50 x 44 x 42 cm, s pomočjo katere je mogoče s paro sterilizirati prst do 90°C. Vendar običajno tako močna steri- lizacija ni potrebna, še več, celo škodljiva je, saj prevroča para uniči vse živo, tudi koristne drobnoživke. Kot so ugotovili v poskusih na bio- tehniški fakulteti, zadošča razkuže- vanje tal pri 65°C, tedaj za zemljo ni nobenih škodljivih posledic. Me- sojedčevu napravo je seveda mogo- če naravnati tudi na to temperaturo. In še cena: kot je reklamirano v re- vijii Moji mali svet, je cena 3.000 din, naročniki revije pa imajo 10- odstoten popust.

-n

- Brez vodnika še pekla ne bi našel. (Sicilski pregovor)
- Znanost res nima domovine, pač pa jo imajo znanstveniki, in to eno samo. (Pasteur)
- Večja kot postaja domovina, manj jo imam rad. (Voltaire)
- Kdor plača godce, ta lahko iz- bira melodijo. (Angleški pregovor)

LABORATORIJ ZA VINO KEMIJSKE ANALIZE VINA ALKOHOL, KISLINE SLADKOR, ŽVEPLO

ČISTILNI PREIZKUSI, NASVETI
Vse to na Lamutovi 3 v Novem mestu; odprto v ponedeljek, to- rek, četrtek od 16. ure do 18. ure, ostale dneve prej pokličite po telefonu!

Tel.: (068) 23-231

REKA, d.o.o.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

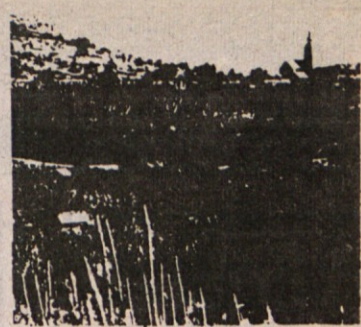
Izdelava vina kakovosti »pozna trgategv«

V Beli krajini in na Dolenjskem so se odločili nekateri vinogradniki za prezorevanje grozdja na trti, da bi dosegli sladkorno stopnjo, ki omogoča vina posebne kakovosti ali predikatna vina. Upam, da so opravili formalnosti in prijavili svo- jo namero pri občinskem upravnem organu, pristojnem za kmetijstvo. Moj namen v tem članku je pred- vem seznaniti vinogradnike s pos- topkom za pripravo vina, da se jim ne bi lepi upi spremenili v razočar- ranje.

Predikatna vina visoke kakovos- ti ne morejo biti predvsem rezultat samo zelo izpolnjenega tehnološke- ga postopka, zelo pomembna je iz- jemna kakovost nabranega grozdja. Najboljša predikatna vina nastane- jo iz plemenito gnilega grozdja. Zadnji dež je dal dovolj vlage in možnosti so, da se bo na grozdu za- čela razvijati žlahtna gniloba. Ta nastopi na grozdu šele, ko je zrelo, minimalna sladkorna stopnja mora biti 70 stopinj Oechsleja. Po povr- šini jagod se postopoma širijo majhni rjavi madeži. Jagodna koži- ca se počasi obrva rjavo violetno. Ta stadij se imenuje polna gniloba. Nato se jagode začnejo gubati, ove- nejo in postanejo »pečene«.

Toda za začetek ne svetujem ča- kati s prezorevanjem grozdja tako dolgo, da nastanejo rozine. Iz rozin bi lahko pridelali »suhi jagodni iz- bor«, ki je najvišja stopnja kakovos- ti. S trgatvijo raje računamo, ko bo jagodni sok dosegel dobrih 90 stop- inj Oechsleja, kar jamči dobro po- stopno trgatve. Računati moramo tudi z izgubo teže grozdja, ki znaša od 14 do 40 odst., glede na stopnjo prezre- losti grozdja.

Kljub manjšemu pridelku grozd- ja je pri današnjih tržnih razmerah, ko teh vin pač manjka, zaslužek pri

vinih posebne kakovosti bistveno boljši od vin iz normalne trgatve.

Trgategv grozdja mora biti izjem- no pazljiva. Trgači morajo poznati jagode, ki ogrožajo kakovost, to je surovo gnile, od os popite, suhe itd. Take jagode je treba skrbno odstra- niti. Če imamo horizontalno zračno tlačno ali batno stiskalnico, stisne- mo celo grozdje, da se izognemo škodljivemu vplivu zračnega pri- pečljanju ali drozganju. Ako že mo- ramo grozdje za prešo zdrgati, naredimo to z razmaknjenimi valji, da se ne poškodujejo pečli. Pečli nam bodo v preši za boljše drenažo; postopek mora biti hiter, raje se od- povekomo boljšemu izplunu in upo- rabimo samo samotok. Razsluzo- vanje je obvezno, traja vsaj 10 ur. Doza žvepla naj bo ena žveplenica na hl mošta ali 1 dcl 5-odst. razto- pine žveplaste kisline. Močnejše žveplanje je nujno, ker se pri prezo- revanju grozdja razgrajujejo kisline. Tak most je občutljiv na bakterije, zato je večja doza žvepla nujna.

Aktivni kvasni nastavek mora bi- ti pripravljen na trenutek, ko smo razsluzeni most pretočili v vrelo posodo. Alkoholno vreme mora bi- ti živahno, v temperaturnem ob- močju od 18 do 20°Celzija. Z ži- vahno fermentacijo se prepreči raz- voj bakterij. V primeru, da smo imeli srečo in je bilo naše grozdje večinoma plemenito gnilo, lahko pride do zastoja v fermentaciji, ker kvasovkam manjka hrana. Pripo- ročam dodatek tiamina (o tem sem pisal v Dolenjskem listu 27. sep- tembra). Lahko pa dodamo tiamin, če kar na začetku fermentacije, ko smo opazili, da alkoholno vreme že teče, ker takrat v mostu ni več pro- stega žvepla, ki škodi tiaminu. Do- datek bentonita naj sledi 24 do 48 ur po štartu fermentacije. Ako smo se odločili za pentagel, naj bo doza 10 do 15 g/hl. Prekinitev alkoholne fermentacije bo potrebna, če hoče- mo ohraniti v vinu še nekaj gramov sladkorja, da bi bilo naše vino v ka- tegoriji polsuhih ali polsladkih vin.

(Dalje prihodnjic)

Mag. JULIJ NEMANIC

Gomolj seje, divjad žanje

Potrebno je zmanjšati stalež divjadi ali pa bodo nove družinske kmetije na Kočevskem propadle

STARO BREZJE — Ob prazniku občine Kočevje so v Starem Brezju od- prli družinsko kmetijo Gregorja Gomo- lja, ki se je sem priselil aprila letos in do- slej v sodelovanju s Kmetijskim gospo- darstvom Kočevje obnovil en hlev, drugega zgradil nanovo, v dotrajanem hlevu pa uredil senik. Skupno so sem napeljali elektriko, telefon, uredili vo- dovod itd. Gregor Gomolj, ki je diplo- miran kmetijski inženir, nam je ob obisku povedal, da bo kmetijska dokon- čno urejena v petih letih, ko bo imel v hlevih 150 pitancev in 200 ovac, na manj primernih površinah pa namerava gojiti damjake (jelene).

NOVA KMETIJA — Novo družin- sko kmetijo v zapuščeni kočevski vasi Staro Brezje je pred kratkim odprl kmetijski inženir Gregor Gomolj.

Staro Brezje je ena izmed 57 vasi na Kočevskem, ki so med vojno ali po njej popolnoma izumrle, leži pa na nadmor- ski višini okoli 800 m. Pred vojno je imela vas 37 hiš in 205 prebivalcev. Opuščeno vas oživlja Gregor Gomolj. Sam o uspehu še ni popolnoma prepri- čan, čeprav je zagnan za kmetovanje. Pravi namreč:

»Divjad je problem, ki ga sami kmetje ne moremo rešiti. Za setev in gnojenje sem letos vložil okoli 20.000 DEM, a je divjad popasla in uničila vse, da na teh površinah s pridelkom niti enkrat nisem nahranil živali. Veliko sem delal v kme- tijstvu, a takega vdora divjadi, kot je tu, nisem doživel še nikjer. V dveh letih lahko naše hleve zapremo, če ne bo kaj ukrenjeno za zmanjšanje staleža divja- di. Najhuši so prašiči in jeleni. Moja kmetija meri 210 ha, na njej pa je 8 štantov (prež), do katerih se pripeljejo lovci in gostje preko travnikov kar z avtomobili.«

Povabil pa je odgovorne pri KG in občinski skupščini za dobro sodelova- nje in pravičen odnos pa tudi za pomoč pri investicijah. Poudaril je tudi, da so mu v veliko pomoč profesorji s fakul- tete.

J. PRIMC

gospodinjski kotiček

Hrana in visok pritisk

Prihaja čas kol in ostalih mes- nih dobrot, ki bodo zapolnile zamr- zovalne skrinje in shrambe za naših kmetijah. Včasih pa nam določeno obolenje prepriča uživati dobrite našega letoletnega dela. Mnogok- rat tožijo ljudje zaradi pritiska v glavi, šumenja v ušesih, vrtoglavice, nespečnosti in razbijanja srca. Kdor se dovolj zgodaj odloči za posvet z zdravnikom zaradi takšnih težav, lahko veliko napravi za svoje ožile. Zato ne bo odveč posvetiti nekaj besed o prehrani vseh tistih, ki ima- jo težave s krvnim pritiskom.

Vzrokov za zvišan pritisk je veli- ko. Eden izmed zelo pomembnih je prav gotovo preobilna, premastna in preslana hrana in s tem povečana telesna teža. Takšen človek se mora najprej trdno odločiti, da bodo v bodoče njegovi obroki na krožniku manjši, manj mastni, manj slani in brez dodatnih količin vina, piva in žganih pijač. Tudi pri pitju prave kave je potrebna zmernost. Prepo- vedano je uživanje vseh vrst živil, ki že po svojem naravnem, biološkem sestavu vsebujejo večje količine so- li. To so mleko, kislilo mleko, jogurt, kefir, skuta, smetana in jajčni be-

ljak. Dovoljena tudi niso živila, ki jim je dodana sol zaradi obstojnosti, na primer domača zavrinska mast in ocvirki, razni siri, vse vrste prekaje- nega mesa in mesnih izdelkov ter domača kruha, če je slan.

Tudi zelenjavi, ki jo konzervira- mo s soljo, se moramo izogniti. To je kislilo zelje, kislila repa, vložena pa- prika in kumarice. Od sveže zele- njave pa ne uporabljamo korenja, kolerabe, bučk, špinacije, rdeče in črne kettek ter radica.

In katere so dovoljena živila pri sestavljanju jedilnika? Govedina, telatina, pusta svinjina, perutnina, neslane ribe, kumare, riž in razni neslani močnati izdelki, rumenjaki, olje in vse vrste začimbe zelenjave z domačega vrta. Strogo pa se bo- mo izogibali vsem industrijsko kon- zerviranim živilom in začimbinim dodatkom. Pri pripravljanju doma- čega kruha naj gospodinja vedno napravi en del neslanega testa in ga odisavi z dodatkom kumine, jane- ža, orehovih jedrc ali z dodatkom sesekljanih fig, sliv in rozin.

HELENA MRZLIKAR
Kmetijski zavod
Ljubljana

S 1. nov. višje najemnine za lokale

Izvršni svet jih je podražil za 71 odstotkov

NOVO MESTO — S 1. novembra so se v novomeški občini podražile tudi najemnine za poslovne prostore, in sicer za 71 odst. Nazadnje so se letos podražile marca (za 155) in predtem januarja za 10 odst. Zadnja podražitev je takšna, da so najemnine spet ujele korak z draženjem stanarin, ki so ga izubile konec lanskega leta, ko je bil v državi sprejet različen sistem določanja cen za ene in za druge.

Novomeški občinski sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora upravlja s 124 poslovnimi prostori, ki imajo skupaj 9.851 kvadratnih metrov poslovne površine. V prvih devetih mesecih letošnjega leta so od njih pobrali skupaj z 10-odstotnim republikim davkom slabih 1,77 milijona dinarjev. Višina najemnine je na podlagi točkovanja po novi metodologiji iz leta 1985 odvisna od tega, kakšne kakovosti je posamezen poslovni prostor. Povprečna občinska najemmina za kvadratni meter poslovnega prostora znaša sedaj 38,80 din. Najnižji znesek, 141 din, plačuje najemnik za 13 kvadratov velik lokal v Vrhovčevi ulici, najvišji znesek, sedaj bo to 79.500 din, pa dobijo za slabih 1.500 kvadratov stavbe na Cesti komandanta Staneta 19a.

Do konca januarja prihodnje leto pa bo sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora občine Novo mesto proučil sistem oblikovanja najemnin in pripravil pravilnik, v katerem naj bi bila opredeljena tudi posamezna območja lokacij poslovnih prostorov ter določene minimalne najemnine. In kam vložiti denar od najemnin? Sekretar sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora Jože Preskar pravi, da je treba skrbeti najprej za vzdrževanje lokalov, če najemniki plačujejo pošteno najemnino, šele potem pa razmišljati o nakupu novih poslovnih prostorov.

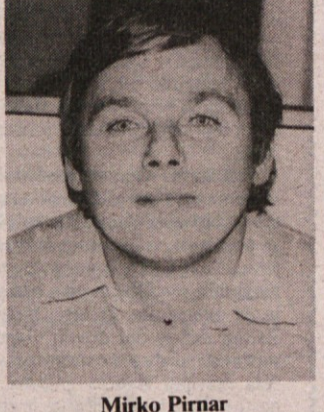
ODPRTA VRATA KLUBA SDP

NOVO MESTO — Občinska organizacija Stranke demokratične prenovе Novo mesto ima vsak četrtek med 17. in 18. uro v prostorih stranke v bivši stavbi družbenopolitičnih organizacij v Kettejevem drevoredu odprta vrata svojega poslanskega kluba. Takrat lahko vsi člani stranke in drugi dobijo vse informacije o delu strankinih poslancev v občinski in republiški skupščini in še o vsem drugem. Na ta način želi stranka tudi neposredno zvedeti za potrebe, težave, interese ljudi, ki jih bodo potem poslanci zastopali v skupščini.

Energija je preveč dragocena

Mirko Pirnar je ustanovil PIN — Biro

NOVO MESTO — Mirko Pirnar je bil več kot dvajset let zaposlen v družbenem sektorju in je, čeprav vedno na istem delovnem mestu, doživel več sprememb naziva firme. Nazadnje je bil to Pionir. Bil, kajti od tega tedna naprej je Mirko svoj delodajalec. Ustanovil

Mirko Pirnar

je PIN — Biro, zasebno podjetje s sedežem na Cesti brigad 18 v Bučni vasi.

»Kratice ne pomenijo nič drugega kot projektiranje, izvajanje, nadzor,« pravi Mirko, »v bistvu gre za stvari, ki sem jih počel tudi prej, ko sem bil še zaposlen, vendar sem videl, da je zlasti v zasebnih zgradbah pa tudi drugih potrebno stalno spremljanje, kontrola in servisiranje ogrevalnih naprav, ki jih opravi lahko le človek z osebno angažiranostjo in skrbnostjo. Človek, h kateremu se stranka lahko osebno obrne in mu zaupa. Gre za napeljavne centralne kurjave, vodovoda, prežračevanja, priključitev toplovodnih črpalk in kolektorjev, vse to pa so stvari, kjer pravičen odnos in strokovnost pomenita tudi denar, saj je dandanes energija vse dragocnejša.«

Energija je res dragocena, dragocen pa je tudi čas in pravilna informacija. Zato se je Mirko, ki ni samo strokovnjak na tehničnem področju, temveč je opravil tudi višjo šolo za organizacijo dela, odločil, da bo svojo dejavnost že od samega začetka računalniško vodil, in to ne samo poslovne knjige, temveč tudi sistematiko del, poslovanje s strankami in nabavno-skladiščne posle. T. J.

Samoprispevek uspešno gradi šole

Izvedba referendumskega programa poteka po načrtih — Za bolnišnico so projekti v izdelavi, čeprav dolenjske občine še niso podpisale sporazuma

NOVO MESTO — Od junija lani, odkar se v novomeški občini zbira samoprispevek za dograditev in sanacijo novomeške bolnišnice in za reševanje problematike osnovnošolskega prostora, pa dokonca letošnjega septembra se je v vrečo za izvedbo referendumskega programa nateklo nekaj manj kot 18,8 milijona dinarjev, od tega dobre 3 milijone dinarjev obresti za tista sredstva, ki niso bila porabljena sproti.

Po programu referenduma so iz sredstev samoprispevka, ki pa seveda niso bila edini vir, v tem dobrem letu dni že dogradili prizidek k osnovni šoli Bršljin, ki je bil narej za letošnje šolsko leto. Zdaj morajo v Bršljinu urediti le še okoličnico, za kar izbirajo izvajalca del. Za osnovno šolo Žužemberk, ki je naslednja na referendumskem seznamu, je že izdana lokacijska odločba in v izdelavi projektna dokumentacija. Šola naj bi začeli graditi prihodnje leto, rok dokončanja sega v leto 1992. Za novo novomeško osnovno šolo v Mrzli dolini pa trenutno Sava projekt Krško dela prostorsko preverbo projekta in naj bi bilo do konca leta znano, kje bo ta šola tudi zares stala. Po programu naj bi jo začeli graditi v letu 1992, dokončanje pa je predvideno v letu 1994. Analiza pa je pokazala, da samo z ozkega območja Drske prihaja 680 šoloobveznih otrok in da bo tudi ob novi šoli sedanja šmihelska morala ostati popolna osemletka, obenem pa bodo v vsem mestu spremenjeni šolski okolišči.

Sanacijo in dograditev novomeške bolnišnice — na novo naj bi bila zgrajena porodnišnica in ORL — oddelek ter operacijski blok z delno razširitvijo in modernizacijo sedanjih kapacitet — so podprle vse štiri dolenjske občine, ki v ta namen prispevajo 0,3 odstotka od bruto osebnih dohodkov, medtem ko dodatna sredstva zaenkrat s samoprispevkom zbira le Novo mesto. Dodatne virove obljublja zagotoviti tudi v Metliki, Črnomlju in Trebnjem, Krško pa se še vedno ni izreklo, ali bo sodelovalo pri predvideni gradnji novomeške bolnišnice, katere vrednost je ocenjena na 16,5 milijona dolarjev, od tega znaša novomeški delež 51,9 odstotka. Sporazum o skupni izgradnji bolnišnice sicer še ni podpisan in zato tudi ni izdelan program izvajanja nalog, kljub temu pa priprave na gradnjo ne stojijo. Idejni projekt je tako praktično že narej, vsa projektna dokumentacija pa naj bi bila izdelana do sredine prihodnjega leta, ko je predviden tudi dejanski začetek gradnje nove novomeške porodnišnice, ki ima prednost, ORL in kirurškega bloka.

OBISKALI SMO BEOGRAD

Štirje učenci in tovarišica iz naše šole smo se oktobra odpravili v Beograd, prestolnico Jugoslavije. Nikar se ne ustrašite, nismo pripravili protestnega zborovanja. Obiskali smo pobrateno šolo in spoznali življenje in delo naših vrstnikov. Čeprav se, po javnih medijih sodeč, s Srbi ne razumemo najbolje, smo se mi pri preprostih družinah v centru mesta čudovito počutili. Darila za njihovo gostoljubnost sta prispela IMV-Revoz in Krka-Kozmetika. Uživali smo v vožnji z letalom Adria Airways. Dva dneva sta bila skoraj premalo, da bi si ogledali vse znamenitosti našega glavnega mesta. Lahko pa vam zaupam: v osnovnih šolah šteje oddelek po 40 učencev. Ne moremo si predstavljati, kako bi to izgledalo pri nas. Kaj menite? KATJA HROVAT, 8. b OŠ Milka Sobar Nataša Novo mesto

Cesta do osrčja Gorjancev

Nova pridobitev bo olajšala obstanek kmetij

PODGRAD — Ironija usode je hotela, da so prav v času, ko je na drugih koncih Slovenije vodna stihija uničevala na desetine kilometrov cest, krajani dolgo skorajda nedostopne podgorske vasice Mihovec dobili svojo prvo dostojno povezavo s svetom. V nedeljo so namreč proslavili otvoritev 1600 metrov dolge asfaltne ceste do sosednje Pristave, od koder jih že prej zgrajena asfaltna cesta preko Podgrada in Vinje vasi popelje do regionalne ceste Novo mesto — Metlika.

Na vse druge strani obdaja to visoko v gorjanskem pobočju ležečo vasico gozd, zlasti proti zahodu, kjer ležita veliki gozdni površini Rasen in Padež. V vasi je še naseljenih pet domačij, dve pa sta še pod vasjo. Nova pridobitev, za katero so krajani sami prispelali poleg veliko lastnega dela še 3,5 tisoč dinarjev, bo zagotovo pomagala ohraniti življenje v tem odmaknjemem kraju.

Navzočim je za novo cesto čestital novomeški župan Marjan Dvornik, v pozdravnem govoru pa je predsednik sveta krajevne skupnosti Jože Gazvoda povedal, da je nova cesta, za katero je

bilo potrebno položiti 5607 kvadratnih metrov asfalta, stala blizu 700 tisoč dinarjev. K tej vsoti je največ prispevala krajevna skupnost iz samoprispevka, dobro tretjino pa sta dodali še Skupnost za ceste in Komunalna skupnost. Sedaj

• Če ugotavljamo, da se novomeško Podgorje s cestami kar lepo odpira v svet, pa tega nikakor ne bi mogli trditvi za telefonijo. Krajevna skupnost Podgrad, ki deli tovrstne težave še s KS Stopičje in Dolž, premore vsega skupaj le 31 delujočih telefonskih priključkov, v vsakem naselju po nekaj, čeprav je večina omrežja že zdavnaj zgrajena. Ozko grlo je telefonska centrala v Stopičah, ki je do skrajnosti zasedena in bi jo morali že zdavnaj zamenjati, pa tudi kabelska povezava med Novim mestom in Stopičami je prešibka. PTT je obljubljala izboljšanje za letos, vendar ne bo nič. Sedaj so obeti za prihodnje leto.

je v krajevni skupnosti Podgrad od pomembnejših krajevnih povezav neasfaltirana le še cesta na Malvi Cerovec. T. J.

DEŽURNE TRGOVINE

- V soboto, 10. novembra, bodo odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure naslednje prodajalne živil:
• v Novem mestu: Blagovnica KZ v Žabji vasi
• v Sentjerneju: Market Dolenjka
• v Dolenjskih Toplicah: prodajalna Rog
• v Žužemberku: Samopostrežba KZ
• v Straži: Market Dolenjka.
• v nedeljo bo od 8. do 11. ure odprta • v Novem mestu prodajalna Samopostrežba Dolenjka na Glavnem trgu 23.
Ker je sobota 10. novembra delovna, bodo vse prodajalne živil odprte do 15. ure.

KONČNO LE ASFALT — Predsedniku gradbenega odbora za cesto na Mihovec, Francu Gazvodi, je pripadla čast, da je prerezal otvoritveni trak. (Foto: T. Jakše)

Na občini tretjina ljudi manj

V metliški občinski upravi so število zaposlenih zmanjšali s 57 na 41 — Po novem letu nova reorganizacija — Večina za odpravnino — Nihče na cesti

METLIKA — Nova občinska oblast je izpolnila obljubo, da bodo do konca oktobra rešili vprašanje odvečnih delavcev v občinski upravi. K temu jih je zavezoval tudi odlok o organizaciji in delu občinske uprave, ki so ga sprejeli na prejšnji seji občinske skupščine. Do sedaj je bilo na občini skupaj z uslužbenci bivših interesnih skupnosti, štabom teritorialne obrambe in funkcionarji zaposlenih 57 ljudi, po novem pa jih bo 16 manj.

»Da je v metliški občinski upravi glede na velikost občine zaposlenih preveč ljudi, je znano že dalj časa,« pravi Marjan Končar, podpredsednik izvršnega sveta. »Po republiških kriterijih je za uspešno in učinkovito delo metliške občinske uprave dovolj 41 zaposlenih; v tem številu so všteti seveda tudi funkcionarji in delavci štaba TO, sicer pa naj bi po teh kriterijih prišli trije upravni delavci na 1000 prebivalcev. Vendar tudi to zmanjšano število zaposlenih v občinski upravi najbrž ni dokončno, kajti po novem letu pričakujemo novo reorganizacijo upravnih organov in ta

delavcev so vodilni stvari prikazali take, kot so. Z vsemi delavci, ki so nenadoma postali »odveč«, so se pogovorili in jim nakazali tri možnosti reševanja njihovega primera, pač odvisno od posameznega primera: prekalifikacija, dokup let za upokojeitev ali odpravnina. Večina se je odločila za odpravnino, ki znaša od 24 do 36 povprečnih plač v zadnjih treh mesecih. Pravzaprav ne gre za vseh 16, kajti trem so našli zaposlitev v drugih podjetjih oziroma ustanovah, trije bodo dobili delo v novem metliškem kulturno-prosvetnem centru, ki naj bi do srede prihodnjega leta postal samostojen zavod. Večina ostalih pa se je do srede prejšnjega tedna odločila za odpravnino, nekaterim od teh bo občinska uprava v okviru svojih možnosti pomagala tudi pri začetku njihove nadaljnje samostojne poti. A. B.

Gnoj za govornice so živi ljudje

METLIKA — Spomladi, malo pred volitvami, so se po Metliki pojavile govornice, da je direktor Beti z veliko vsoto denarja (konvertibilnega seveda) zbežal v tujino. Po eni varianti so ga z denarjem prijeli že na meji in ga vtaknili v zapor. Po drugi varianti je bilo z njim (v tujini ali pa v arestu) še nekaj ljudi iz najvišjega Betinega vodstva. Seveda so se govornice kot požar v poletnem vetru raznesle po vsej Beli krajini in Dolenjski pa tudi širše. Ljudje so pač željni močnih godokov, senzacij. Čim bolj so govornice neverjetne, tem raje se primejo. Zanimivo pa je, da se niso poglele niti po praznikih, ko so direktor in vsi ostali »arestanti« prišli v službo. Realnost pač ni dovolj prepričljiva, da bi na hitro spodmaknila tla lažnim govoricam.

Celo več: malo pred volitvami mi je akademsko izobražen Metličan zaupal svoje privoščljive napovedi, da bo »afera z direktorjem Beti gotovo škodila komunistom na volitvah«. Na moje ogorčeno ugovarjanje, da to pač ni mogoče, saj je vendar sedaj vsakomur jasno, da je vsa »afera« pač sfabricirana, je mirno odvrnil: »Ne vem, če je res tako.« Kot da je hotel reči: »Zaenkrat tega res niso naredili, so pa govornice pokazale, česa so sposobni.« Skratka, tisti, ki so govornice lansirali, so dosegli svoj namen in kdove katerikoli že potrdili staro cinično resnico: Kar pljuj, nekaj se bo že prišlo! Verjetno je tako tudi ob govoricah, ki sedaj krožijo po Metliki. Te so za to še posebej prikladne. Njene »žrtve« so metliški Žumberčani, in to tisti bolj znani ali bolj premožni.

Udariti je treba pač tam, kjer najbolj zaboli, da ima hasek in da zaman ne trošiš moči. Torej: vztrajno gre od usti do ust, da je eden od metliških Žumberčanov vnet miloševičev in da veselo hodi od mitinga do mitinga. Drugi pa je organizator velikega »švercanja« orožja. Najbolje »obveščeni« celo vejo, da so orožje iz tujine tihotapili v krstah v mlški kombiju, enkrat so jih (spe!) na meji celo prijeli. To, da potem »švercerji« mirno hodijo po Metliki, nikogar ne prepriča ali strezni.

Ne samo, da so te in podobne izmišljotine hote lansirane med ljudi, kjer se hitro in rade primejo in kotijo, očitno je, da tega tisti, ki to počno, ne delajo zgolj iz zabave, naganjivosti ali sprevrženosti. Očitno gre za premišljeno stvar z natančno določenim ciljem. V tem primeru, da bi Žumberčane nasploh in metliške še posebej prikazali kot izvorne nasprotnike in celo sovražnike Slovenije in Slovencev, kot nekakšne Zidce, ki so vedno krivi vseh težav naroda, med katerim in s katerim živijo. Kako je v takih primerih ravnanj, se pa tudi ve: kakšen program ni še nikoli škodil. Kdo bo pa mirno gledal te protislovenske mitinggarje in barabe, ki zaradi svojega pohlepa oborožujejo kninske ceste razbojnik! Pa že pot Metlike je v njihovih rokah in kmalu bodo popolni gospodari. To, da policija nič ne ukrepe, seveda ni nikakršen nasprotni argument, »saj vemo, da so vsi podkupljeni, s sodišči ni pa nič boljše.«

Po neki notranji logiki bodo sedaj te govornice krožile vse doleje, dokler se ne bodo iztrošile in nekako sesule vase. In nikomur ne bo niti malo nerodno, ne, da jim je, neumnostim, verjel, ne, da jih je širil, kaj šele, da bi tistega, od katerega jih je slišal, prijel za jezik. Za to ni časa, kajti ko ene govornice pojenjujejo, se že rojevajo nove. Edino kotišče in gojišče zanje so ljudje. A. BARTELJ

Sprehod po Metliki

PO ŠIRNI SLOVENIJI SE JE slo, da se metliška občina brani obrtni ki bi lahko s svojo dejavnostjo potegomala najmanjšo slovensko obzaoostalosti. O govoricah je razpravljali izvršni svet in pokazalo se je, da obrtnike, ki imajo več želj, načrtov tenj kot denarja. Ker so se torej hote kriti z daljšo rjuho, kot jo imajo, so trostili naokoli, da jih občinski moljtraji. Resnica je na drugi strani: metliška občinska administracija si vroče vabavi vsakogar, ki je pripravljen invest. Takšnim so vrata na Mestnem trgu, stavba metliške občinske skupščine, roko odprta.

KRAJANI, STANUJOČI V NOVANJSKIH BLOKIH, se pritožujejo nad plačevanjem ogravanja, uporabe in kanalizacije, ki je v metliški občini vedno po principu »po glavi prebivalca«. Čeprav je Metlika na robu Slovenije, ljudje že slišali za merilce, kaže pa, da za načrtovanje novih gradenj španje v ENI OD CERKEV PRI FARAHI so pričeli obnavljati orgle tam že od leta 1753 ter so tako vsi kulturnozgodovinskega pomena. V letu deni stroški znašajo 140.000 din. so zbrali 56 tisočakov, župnijski uradlika pa je zaprosil za pomoč od občinskega družbene dejavnosti območje Metliki je izkazal s 50.000 din.

MED VODITELJI LJUBITELJ SKUPIN in izvršnim svetom metliške občinske skupščine je prišlo do krizne stika. Prvi zahtevajo za uro vadbe drugi pa jim pripravljajo prihodnje leto. Osnova za izračun je bila honorura v glasbeni šoli, pomnožena s 2,5. Takšen honorar namreč v kapelniki metliške godbe na drugi mentorji pa nočejo zaprositi njim, razen učiteljev — vodij izvajalcev dejavnosti; tri prejemalejo za uro, drugi mulci 50 din.

Ena gospa je rekla, naj predsednik novomeške vlade Boštjan Kovač pretirava. Objubil je namreč, da od vesolja skočil z novega mestnega mostu, če bo zgrajen še letos. Četudi dovolj bo, če bo z brega malo zalival v Krko in se po možnosti sklonil nazaj na breg.

TUDI PRI NAS RADON IZ OPEKE

NOVO MESTO — Podoben kot v Celju je bila spomladi letu tudi občinski skupščini v Novem mestu dana pobuda, da pripravijo seznam tistih blokov v občini, ki bi bili zgrajeni iz elektrofilitrskih lakov, ki v stanovanjih sevajo ne ren radioaktivni radon. Komisiji ugotovila, da so bili iz teh vtičnik zgrajeni trije bloki. Dva v Žužemberku in eden v Novem mestu Cesti herojev 29 a. Delavci Inštituta Jožef Stefan so od 12. marca do maja v vsakem od blokov merili koncentracijo radona. V bloku Novem mestu je bila koncentracija tako nizka, da ukrepi niso bili potrebni, v Žužemberku pa so izmerili nekoliko povečano koncentracijo zato bo inštitut opravil ponovne meritve in, če bo potrebno, predlagal sanacijske ukrepe. V obeh novne meritve bodo pokazale, ali vzrok za povečano sevanje istokje druge (prisotnost raznih radioaktivnih snovi v stanovanju), pa tudi, kolik pri tem kriva elektrofilitrski op

Direktor na čelu stavkajočih?

Za vse težave, ki jih imajo v semiški Iskri, nišo krivi sami — Eden od glavnih krivcev naj bi bila pogoltna država — Če ne bo denarja, bo stavka

SEMIČ — V tukajšnji Iskri so tik pred gospodarskim zlom. Plače za september so sicer izplačali, vendar šele 22. oktobra, a še pri tem so se močno zadolžili. Že nekaj dni predtem pa so iz Iskre poslali pismo na občinski in republiški izvršni svet, v katerem opozarjajo, da ljudje ne bodo hoteli več delati, če zaradi blokade ne bodo pravočasno zbrali dovolj denarja za plače.

»Jaz delavec ne bom več pomirjal, ker mi kažejo s prstom na državne uradnike, ki zaslužijo veliko več od zaposlenih v gospodarstvu in dobivajo plače redno.« pravi direktor semiške Iskre Janez Kure. »Nimam ne racionalnih ne iracionalnih argumentov za prebrčevanje. Če ne bo denarja za plače, znabit bo tudi sam stavkal, in to na čelu delavcev.« Iskra je še v začetku tega leta prodala na domačem trgu dve tretjini proizvodnje, zaradi velikega uvoza zabavne elektronike iz Daljnega vzhoda pa je prodaja doma padla. Tako prodaja doma le še tretjino proizvodnje.

Res je sicer, da se čez noč ni moč usmeriti na tuje trge, vendar bo Iskra uspelo letos povečati izvoz za 30 odst. Na padeč prodaje na domačem trgu so v Semiču reagirali tako, da so zadržali plače na minimumu ter začeli s silnimi varčevalnimi ukrepi. Glede na rast življenjskih stroškov so sicer morali povečevati tudi plače ter se zato zadolževati, seveda pa je tudi država povečevala datjave. »Popolnoma drži, kar pravi Bajt, da je javni sektor v sedmih mesecih letošnjega leta iz družbenega produkta 'potegnil' realno ceno precej preko 20 odst. več kot v istem obdobju lani,« se

strinja Kure. V Iskri pa ljudje sprašujejo, kako naj preživijo z manj kot tremi tisočaki plače! Ob zadnjem izplačilu res ni nihče dobil manj kot 2.830 din, zato pa jih je kar 17 odst. prejelo manj kot 3.000 din, 41 odst. med 3 in 4.000 din, medtem ko je največ denarja, od 9 do 10.000 din, prejelo le 7 ljudi. In to kljub temu, da so veliki izvozniki na Zahod, kamor prodajo za 12 milijonov dolarjev izdelkov, medtem ko uvažajo za polovico manjšo vsoto. Že po sedanjih predpisih bi morali avgusta dobiti iz

• Kljub težavam, ki jih imajo v semiški Iskri, ne odpustajo delavcev. Letos so imeli 3 odst. naravno fluktuacijo, nekateri delavci pa so na dopustu z 80 odst. plačo. V Iskri namreč računajo, da bodo vse delavce še potrebovali, kajti po novem letu naj bi stekla proizvodnja motorskih in fluorescentnih kondenzatorjev, ki jo bo prenesel v Semiču Iskrin partner AEG iz Nemčije. Tovrstne kondenzatorje, vendar v manjših količinah, so v Iskri delali tudi doslej, po zatrtanju pa gre za čisto tehnologijo.

Ultrazvok za Črnomaljce

Ginekologinja začela akcijo za zbiranje denarja za nakup ultrazvočne naprave v Črnomlju

ČRNOMELJ — Ginekologinja v dispanzerju za žene v Črnomaljskem zdravstvenem domu dr. Gordana Pavlovič-Melinček je na tukajšnji izvršni svet naslovila prošnjo za pomoč pri zbiranju denarja za nakup ultrazvočne naprave, za katerega Melinčkova sicer že 4 leta išče možnosti za nakup. Pri tem je presenetljivo predvsem to, da je prošnjo poslala osebno, torej v svojem imenu,

veda pri tem niso všteti pregledi notranjih organov, pa da bo ginekoloških pregledov neprimerno več ter da bo sčasoma gotovo moč rutinsko pregledovati tudi kolke dojenčkov,« utemeljuje ginekologinja ter pristavlja, da omenjeni aparat ne bo le pripomogel k izboljšanju osnovnega zdravstvenega varstva, ampak tudi k zmanjšanju bolniškega staleža. V Črnomlju pa bi ostajali tudi denar, ki ga sedaj plačujejo drugim centrom, ki naprave že imajo. »Da o tem, da bi bilo delo zdravnikov boljše in učinkovitejše, niti ne govorimo,« dodaja Melinčkova.

M. BEZEK-JAKŠE

dr. Gordana Pavlovič-Melinček

• V črnomaljskem izvršnem svetu so razpravljali o prošnji dr. Melinčkove ter odločili, da bodo šli v akcijo za zbiranje denarja za nakup ultrazvočne naprave, ki jo Črnomelj potrebuje. Tudi v zdravstvenem domu akcijo podpirajo, čeprav ne vedo, kako bo došli do denarja. Obrnili so se na obrtnike, od katerih doslej še niso dobili odgovora. Na banki ni moč dobiti kredita, razmišljajo pa o nabiralniku za prostovoljne prispevke.

čprav bi aparat služil zdravstvenemu domu. »Možnosti, da bi zdravstveni dom nabavil napravo za ultrazvok, ni, zato sem se odločila sama ubrati poti, po kateri bi bilo moč priti do te za nas še kako potrebne naprave. Seveda je aparat moč uporabljati v različne namene, ne le v ginekologiji in porodništvu. Lahko bi ga uporabljali tudi za hitro, nebolečo, natančno, neškodljivo in poceni preiskavo pri sumu na žolčne, ledvične kamne ali druga obolenja jeter, ledvic, mehurja,« pravi Melinčkova.

»Že kratak izračun pove, da bi v enem letu prihranili več kot 22 tisoč mark, če bi pregledali letno 150 nosečnic ter na ginekološkem ultrazvoku 200 žensk. Samo s temi pregledi bi se nakup aparata, ki bi veljal okrog 120 tisoč mark, izplačal v dobrih petih letih. Se-

Za navdušene hodce in radovedneže

ZTKO Trebnje ureja pohodniške poti

TREBNJE — Trebnjska občina zdaj še nima tako poznane pohodne poti, kot je Levstikova pot od Litije do Čateža, po kateri se bodo hodci podali to soboto dopoldne, vendar se v Trebnjem trudijo, da bi kaj takega imeli. Med najopetnejše dokaze sodi zloženka, v kateri je trebnjska Zveza telesnokulturnih organizacij predstavila pohodno poti Na Debenec iz Mokronoga, Na Debenec s Mirne, Na Debenec iz Trebnjega in Na Vrhtrbnje iz Trebnjega, to je sedanje štiri različno markirane poti.

Trebnjske pohodne poti pomenijo svojevrstni vezni člen. »Z njimi zapolnimo praznino med Levstikovo in Trdinovo potjo,« pravi o motivih za urejanje in kartografsko obdelavo poti skozi trebnjsko pokrajino Marko Kapus, sekretar ZTKO Trebnje. Že od prvih trebnjskih pohodniških načrtov pa je šlo očitno za več kot le za željo, da bi zvezali dve dokaj poznani poti po dolenskem nižjem gorstvu. Urejanje omenjenih pohodnih poti je po Kapusovih besedah sestavni del interdisciplinarnega projekta Tek mladosti. »Ideja za projekt je res nastala pri športnikih, vendar daleč presegla zgolj njihov interes. O tem projektu govorimo kot o projektu športa, kulture, ekologije in turizma in lahko funkcionira izključno kot interdisciplinarni projekt,« je določil Marko Kapus.

Zdrava pitna voda bo zelo draga

Povsem čiste in zdrave pitne vode ni več — Izkušnje ob zadnjem velikem onesnaženju pitne vode v občinah Kočevje in Ribnica — Rešitve bodo zelo drage

KOČEVJE, RIBNICA — Minuli teden so si strokovnjaki iz Ljubljane ogledali vodovode na območju občin Kočevje in Ribnica, kjer je prišlo minul mesec do hujšega onesnaženja vode v skoraj vseh vodovodnih sistemih. Ugotovili bodo, kaj vse je potrebno storiti.

Direktor Hydrovoda Kočevje-Ribnica Janko Veber je povedal, da še ni znano, koliko dodatnih stroškov bodo imeli zaradi zadnjega onesnaženja vode. Računi za objave v sredstvih obveščanja in za analize vode še niso prispeli. Potrebni pa so bili tudi pogostejši ogledi črpalnic, nadzori nad kloriranjem itd. Znano pa je že, da bo samo merilec kalnosti vode za Obrh veljal 9.000 DEM. Ta merilec bo avtomatično izklapljal to črpalnico, če bo voda pretirano kalna. To pa bo vsakor cenejši kot nekajkratna čiščenja cevi vodovoda in vodnega zajetja. Pospešiti bo treba tudi nekatera dela, da bo oskrba z vodo nemotena.

Zato bo v kočevski občini potrebno začasno odložiti nekatera načrtovana dela. Tako bodo vodovoda za Polom in Brezovico usposobili le toliko, da bodo preizkusili, če dajeta vrtni dovolj vode, da se splača zgraditi vodovoda. V Ribniku bodo dokončali vodohram, vprašljiva pa je usposobitev črpalnice in povezava z obstoječim omrežjem. Te investicije so že začete. Za vodovod Obrh — Kočevje — Dolga vas — Livold — Črni Potok — Mozelj bo potrebno neke pri Livoldu urediti novo klorirno postajo, ker zaradi velike razdalje voda v zadnjem delu vodovoda ni več dovolj klorirana, hkrati pa bo treba obnoviti stari cevovod med Dolgo vasjo in Livoldom. Oprečna voda je tudi za vodovod v Dolu, ki daje vodo tudi za ob-

močje občine Črnomelj, in bo potrebno najdi dodatni vodni vir, zgraditi nov vodohram itd., za kar bo dolžna del denarja prispevati tudi občina Črnomelj. Poreč je položaj z oskrbo vode tudi v ribniški občini. Osposobiti in na vodovod za Ribnico priključiti je treba 5 vrtin na območju Sodržičice. Potem bo Obrh le rezerva za oskrbo Ribnice s pitno vodo.

JOŽE PRIMC

POMOČ OD ZUNAJ

TREBNJE — V tukajšnjem zdravstvenem domu v ginekološki ambulanti trenutno nimajo svojega zdravnika in kadrovske vrzel zato zapolnjujejo z »izposojenim« osebjem. Tako prihajata v trebnjski zdravstveni dom dva zdravnika iz Novega mesta dvakrat tedensko, potrebni pa bi bili po trije obiski na teden.

Kolikšno breme je razseljenost?

Neko vprašanje o usodi doma starejših občanov v Trebnjem — Slovenija bo morala šele izdelati predlog — Teh potreb v naslednjih letih ne bo nič manj

TREBNJE — Zdajšnji čas je nemara vse prej kot naklonjen gradnjam socialnega tipa, kakršno nedvomno pomenijo zidave domov za starejše ljudi. Vseeno, ali ravno zato, ne predstavljajo nič slabega vprašanje, kaj je z gradnjo te ali one tovrstne ustanove, ob katerem so se, sicer res samo za hip, pomudili pred časom na seji trebnjskega izvršnega sveta.

Ana Naitgal, članica izvršnega sveta, ki je postavila omenjeno vprašanje, je prepričana, da bi Trebnje moralo začeti akcijo za gradnjo svojega doma starejših občanov. Podatek, da je bilo konec lanskega decembra v trebnjski občini dobrih 10 odstotkov prebivalcev starejših od 65 let, ali pa informacija trebnjskega Centra za socialno delo, da je po različnih domovih po Sloveniji trenutno razseljenih skupno prek 130 ljudi iz občine Trebnje, je zanjo zgovorna ilustracija razmer in eden od argumentov za uresničitev starih načrtov glede gradnje starostniškega doma v Trebnjem. Stevilkam dodaja še povsem človeško razsežnost, češ da je humano prisluhniti ljudem in jim omogočiti, da preživijo starost blizu doma. Podobno razume tak humanizem Anton Strah, predsednik trebnjskega podružnice Slovenske kmečke zveze, ki je pred volitvami zapisala v program, da je zaradi uvedbe tržnega gospodarstva

SIMBOLIČNI POGREB NAD BREZOVO REBRIO

BREZOVA REBER PRI SEMIČU — Na dan mrtvih je bil natanko polpedne na morišču pod Peščenikom nad Brezovo Rebrjo simbolični pogrebni obred za vsemi tistimi, ki so tu umrli v trpljenju od maja do julija 1942. Ob tej slovesnosti so na kraju postavili tudi križ, ki ga je podaril Janez Starc iz Metlike, katerega oče je bil prav tako umorjen nad Brezovo Rebrjo. Verski obred so opravili gospod prior Kocjan ter župnik in kaplan iz Semiča, spregovoril pa je tudi predsednik črnomaljskega občinskega odbora Slovenskih krščanskih demokratov Franc Starha. Starha je ob tem poudaril, da je slovesnost prvi korak k odkrivanju spomina na pokončane duhovnike in može, ki so v Beli krajini takrat imeli ugled, da pa so jim dolžni vrniti tudi ime in čast. Koliko ljudi je že pred pojavom belogardizma pri nas na tako krut način moralo izgubiti življenja nad Brezovo Rebrjo, ne vedo natanko, domnevajo pa, da jih je bilo od 20 do 100. Zato črnomaljski občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov prosi vse tiste, ki so pripravljeni prispevati k odkrivanju resnice o dogodkih sredi leta 1942, da jim po svojih močeh pomagajo.

VOLITVE V KRAJEVNIH SKUPNOSTIH

KOČEVJE — Volitve so bile opravljene od republiške do občinske ravni, zdaj pa naj bi izvedli take še v krajevnih skupnostih, kjer pa verjetno ne bo šlo za strankarske stolčke, ampak za to, komu občani najbolj zaupajo. O načinu in datumu teh volitev se bodo pogovorili na bližnjem sestanku občinskega vodstva v vodstvu v krajevnih skupnosti. Zdjaj sta dva predloga: po prvem naj bi bile volitve čimprej, po drugem pa po sprejetju nove ustave, ko bo bolj znano, kako bo oblikovana lokalna samouprava.

SESTANEK O POBOJJIH

KOČEVJE — Za včeraj, 7. novembra, in danes je bila v Kočevju sklicana seja Komisije republiške skupščine za raziskovanje množičnih pobojev in pravno dvojnih procesov ter drugih nepravilnosti, ki jo vodi predsednik Nace Polajnar. Iz območja kočevske občine delujejo v njej Bogomir Štefanič, Božidar Metelko, Tone Preslesnik in Ive Stanič. (Podobno komisijo bodo v kratkem imenovali tudi za občino Kočevje). Na tej seji so prvi dan predstavili delo komisije, poslušali poročilo o poteku revitalizacije občine Kočevje in se pogovarjali z nekaterimi pričevalci (pobojev in drugih nepravilnosti). Danes pa bodo člani komisije obiskali Kočevski Rog in nekatera njegova grobišča ter območje Kočevske Reke. Več prihodnjič.

ŽALOSTNA MATI BOŽJA

OTAVICE — V Otavah pri Ribnici zaključujejo gradnjo nove kapelice. Stara kapelica je bila dotrajala, zato so postavili novo, ki je nekoliko večja, vendar je po vsej podoba prejšnji. Kip Žalostna Mati božja obnavlja znani likovnik Lojze Čemažar, ki bo na prečelju kapelice naredil še fresko Zveličarja.

LOKACIJE ZA OBRNTE DELAVNICE

KOČEVJE — Obrtniki bodo lahko dobili lokacije za svoje nove obrtne delavnice na območju od Brega do Kočevja (natančneje: od skladišča rezerv do novega priključka na Novomeško cesti). To zemljišče je bilo sicer rezervirano za preselitev in širjenje podjetja Avto, ki pa se je temu odpovedalo.

Drobne iz Kočevja

BOROVA POT — Kaže, da bo pesnik Matej Bor dobil v Kočevju svojo ulico, pravzaprav pot, in to na območju Mestnega loga. Tako se bo ena izmed ulic imenovala Borova pot. Resnici na ljubo moramo zapisati, da se tudi ostale uličice tu imenujejo po raznem drevju, grmovju in rastlinstvu.

NIC NACIONALNIH SPOROV — V kočevski občini kljub vedno bolj »bratškim« odnosom v Jugoslaviji še niso zabeležili večjih prekrškov ali kaznivih dejanj z nacionalnim prizvokom. Čeprav je v občini tudi veliko Hrvatov in Srbov, še ni nacionalnih trenj, opaziti je celo, da v prireditvi zagovarjajo politiko slovenske vlade.

PRVA ZASEBNA MESNICA — Kočevje bo te dni dobilo prvo zasebno mesnico, in sicer na Trgu zbora odposlancev. HITRA GRADNJA — Na območju vrga zbora odposlancev, kjer so pred kratkim podrlj stavbe od št. 12 do 18, že nastajajo nove. Zanimivo pa je, da del opravljajo kočevski zidar, čeprav je njegova upravna zgradba le okoli 100 m stran.

Ribniški zobotrebci

POPRAVILO ČEVLJEV — Do novega so Ribničani imeli le Čevljarstvo, ki pa nobenega čevljarja v njej. Zdjaj je opraviljalnica čevljev in izdelovalnica juvev itd. odprta v spodnjih prostorih oblagovnice, in to od 10. do 17. ure.

VSE CENEJE — Ribniške trgovine s posebnimi obvestili ponujajo po zelo ugodnih cenah rum, sladkor, ementalec in kaj. Te dni pa bo praznovala 10-letnico podjetja Blagovnica in bo spet vse ceneje. DRAŽJE STANARINE — Stanarine ribniški občini so se z dnem mrtvih podražile za 20 odstotkov. Še ena taka podražitev pa bo 1. decembra. Vendar so ribničanje odporni in jih nič ne dotolče, niti gnojnica v pitni vodi ne.

SE INTERNA BANKA — V spodnjih prostorih ribniške Blagovnice so v posebnem ločenem prostoru pred dnem mrtvih prodajali cvetje, zdaj pa nameravajo prav v tem prostoru urediti (interno?) banko.

Trebanjske iveri

ELEKTRIKA — Svoje čase je sindikat v Trebnjem že postavil v svoj predlagani slovni načrt, da bo zahteval naj v nekaj preneha delati jedrska elektrarna Krško. Gost z republike je prisotno sindikalno občinstvo počul, da ne bi bilo morda htevatvi nekaj tako velikega in da je zato bolje, če se sindikat zavzame samo za prejšnji začetek priprav na zaprtje jedrske. Se dobro, da sindikat ni takrat izpovedal takojšnjega zaprtja »atomske«, drugič, če bi ga okotora letos Trebnjanci kleli. Najbrž desetega so si namreč v precejšnjem delu Starega trga in Prijateljve ulice lahko svetili z javno razsvetljavo sredi tega dne, toda kdo ve, če bi si lahko tudi brez NEK.

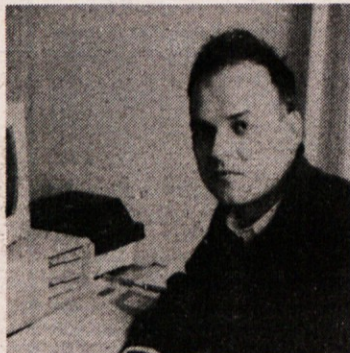
POPULARNOST — Sploh ni res, da Trebnje neznano obrobje, za katerega se ve ni velik del Slovenije. Nasprotno, o Trebnjem menda govorijo zadnje čase celo v Italiji, pri čemer gredo govornice v pridobnost in se v njih omenja Hudeje, masno naselje pri Trebnjem. Pri vsej zavesti gre za neko razglasištev. Ne seveda za razglasištev kakih novih spomenikov v nevesnem spisku, s katerimi se svetu lahko ponekod, ampak za to, da so nekateri razglasištev Hudeje za sedež mednarodne kriminalne organizacije, ki prodaja koke ali njihove organe. Vsaj za nekaj časa bodo imeli obilo dela jeziki, če se bo obtožbe izkazale za resnico, pa tudi organi. BOJ — Pravijo da bi napisal Cervantes slednji del svojega Don Kihota, če bi prišel v trebnjsko občino. Posodobilo Cervantesov junak bi moral samo za protestirati zoper gradnjo sporne delavnice v Zapužah pri Mirni, pa imel svet posla z mlino na veter.

Najbolj revni plačujejo največ

Po stanarinah Brežice med prvimi — Sindikati v boju za manj skokovito naraščanje cen, za socialne programe in pomoč najbolj ogroženim

BREŽICE — Prvi alarm o visokih stanarinah v občini so sprožili stanovalci družbenih stanovanj, med katerimi jih mnogo živi slabo. Ta ugotovitev gotovo drži, saj brežiške plače za 15 odst. zaostajajo za republiškim povprečjem.

Januarskemu povišanju stanarin za 10 odst. je sledilo julijsko, v večini občin čez stoo odstotno, v brežiški pa «samo» 80-odstotno, saj je nastop sindikalistov v občinski skupščini očitno prepričal delegate. S septembrom so se stanarine povišale za polovico, s čimer so v Brežicah dosegli predvideno stopnjo stanarine, t.j. 2,66. Po mnenju Ladislava Rožiča, predsednika brežiškega sindikata, je bila tako nizka povprečna stopnja dosežena predvsem po zaslugi razpadajočih hiš, ki so del splošnega ljudskega premoženja.

Ladislav Rožič

Povprečna stanarina v Sloveniji je ob koncu lanskega leta znašala 4,70 din od kvadratnega metra, medtem ko je v Brežicah dosegla 6,08 din. S takimi cenami se je občina uvrstila v sam republiški vrh. Povprečna cena za kvadratni meter družbenega stanovanja v Brežicah, ki znaša danes 13,51 din, občino še vedno uvršča v slovenski vrh, takoj za Dravogradom in Sentjurjem pri Celju. Medtem ko v Sloveniji vsak deseti

mestilih namreč določa, da nosilec stanovanjske pravice ni upravičen do pomoči, če ima avto, ki je star manj kot 20 let. Če bo šlo tako naprej, bomo kmalu sodili po televizorju in nazadnje po toaletnem papirju, pravi ogroženo Rožič.

Na osnovi zbranih podatkov zdaj sindikat zahteva, da se spremenijo merila ter da se zagotovijo subvencije za stanarino vsem delavcem, ki prejemajo zamajene osebnih dohodkov, in vsem upokojevcem, ki so upravičeni do varstvenega dodatka k pokojnini. Prepričani so, da dokler realni osebni dohodki padajo, stanarin ne bi smeli višati tako skokovito, ampak glede na rast plač v občini. Samo 11 odst. Brežičanov živi v

• »Ne pristajamo na gradnjo getov, nekkih barak za socialno ogrožene družine, ki jim ni bila dana možnost za zaposlitev in za dostojno življenje. Pogoj za uresničitev vseh naših zahtev je, da republika in občina čimprej izdelata socialni program s finančnim kritjem. Mi bomo še naprej zbirali in primerjali podatke ter v kratkem organizirali razgovor z občinskimi izvršnimi svetovi. Če odziva ne bo, bomo delavce pozvali tudi k nepokorščini,« pravi Rožič.

855 družbenih stanovanjih. Med njimi so pretežno mlade družine, ki nimajo kam drugam.

B. DUŠIČ

KAZNI ZA HIŠE BREZ ŠTEVILK

SEVNICA — Lastniki oz. upravljavci stanovanjskih in poslovnih stavb ter objektov začasno bivanje, kot so vikendi in zidavnice z bivalnimi prostori, bi morali po pozivu občinske geodetske uprave do konca septembra namestiti tablice s hišnimi številkami na vidno mesto. Toda tega mnogi še celo do 24. oktobra niso storili, čeprav je geodetska uprava pojasnila, da je to potrebno storiti zaradi priprav na popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj aprila 1991.

Ob govoricah

Spet o usodi Vidma

Krško spet govori in opravlja. To pot je spet Videm. Vzrok za govorice so anonimna vprašanja, ki so prispela v videmski delavski svet in sindikat. Ni čisto jasno, iz kakšnih vzgibov in namenov so se spet pojavila ta vprašanja.

Po eni strani so odraz strahu, kaj bo z Vidmom v prihodnosti. Pa ne samo z Vidmom, ampak z našim gospodarstvom nasploh. Veliko namreč govorimo o spremembi zakonodaje, o lastnjenju in kdove o čem še. Ampak nič pomembnega se ne zgodi in ljudje očitno do negotovosti čedalje težje prenašajo. Sicer si ni mogoče pojasniti, da so se v Vidmu spet pojavila vprašanja, zakaj Videm nazaduje, medtem ko drugi v papirni stroki napredujejo, in kdo je za to kriv. Dejstvo je, da je Videm med bolj šimi v svoji branži, a se mu zaradi tega ne godi nič bolje kot drugim. Potem se spet pojavlja nezaupanje v mešane firme, kar je seveda odraz naše slovenske zaplankanosti in strahu pred svetom. Še najbolj upravičeno je morda vprašanje, zakaj je tovarna postala pribežališče za »odpisane kadre in politike«, na kar ni direktor Franc Čargom odgovarjal, da ti ljudje že odhajajo, sam pa ne bo sprejmal sodelavcev, ki so samo dobri politiki in slabi delavci. V vprašanjih seveda spet »plove« famozna jahača id.

Pa ne zanima samo Krčanov in Posavcev, kaj se dogaja v Vidmu in z njim. Kaj v resnici je z njim, pa bomo izvedeli danes na tiskovni konferenci, kjer se bomo pogovarjali s Francem Čargom. J. SIMČIČ

JAVNA RAZPRAVA O OSNUTKU USTAVE

BREŽICE — Skupščina občine je na podlagi skupnega dogovora z izvršnim svetom in s predstavniki strank v ponedeljek organizirala javno razpravo o osnutku ustave Republike Slovenije. K razpravi so povabili delegate občinske skupščine, brežiške delegate v republiški skupščini, člane IS, predstavnike krajevnih skupnosti in strank, člane Društva pravnikov Posavja in vse ostale občane. Takoj po razpravi so v občini nadaljevali z dogovarjanjem o nadaljnjem poteku javnih razprav po posameznih krajevnih skupnostih, oziroma povsod tam, kjer bodo izrazili interes.

RAZPRAVE O SLOVENSKI USTAVI

SEVNICA — Sevnška občinska skupščina je pripravila javne razprave o osnutku nove slovenske ustave po krajevnih skupnostih v občini. Mimo je že razprava v Zabukovju, včeraj pa so v Sevnico povabili tudi podpredsednika republiške ustavne komisije Mirana Potrča. V petek, 9. novembra, bosta razpravi ob 18. uri v domu Svobode v Krmelju, ob 19. uri pa na Blanci v tamkajšnji osnovni šoli. Prihodnji petek, 16. novembra, ob 18. bo razprava še v Loki (sejna soba KS), v soboto, 17. novembra, ob 19. v Šentjanžu (sejna soba KS), v nedeljo, 18. novembra, ob 8. uri bo javna razprava o osnutku ustave Republike Slovenije v gasilskem domu na Studencu za KS Studenec in Primož, ob 10. uri pa še v združenem domu na Bučki.

B. D.

J. SIMČIČ

Kdo pa so prenovitelji?

Podprli pripombe SDP na predlog ustave — Gostu Petru Bekešu tudi vprašanje, kdo so člani stranke

BREŽICE — V Brežicah so z razpravami o predlogu nove ustave prejšnji tork prvi začeli prenovitelji. Na razpravo so povabili Petra Bekeša, podpredsednika Stranke demokratične prenove, ki je že v uvodu povedal, da je predlog slab, saj se preveč zgleduje po predpisih zahodnih držav, medtem ko naše dosežke povsem zanemara. Ob tem je navedel dobre izkušnje s krajevnim samoupravo, avtonomijo javnih medijev in soupravljanjem delavcev.

Okrog 30 prisotnim članom stranke je pojasnil nekatere temeljne pripombe na predlog, ki jih je potrdil že tudi kongres. Pomembnejše pripombe zahtevajo, da ustava ob pravni poudari tudi socialno državo, da določa pravico delavcev do soupravljanja, uredi odnose v republiki v smislu policentričnega razvoja, dvodomnega parlamenta (državni zbor in zbor regij) in za nekatere pomembne zadeve opredeli, da se urejajo z ustavnim zakonom.

Prisotni so bili zadovoljni z jasno in razumljivo predstavitev pripomb in jih tudi podprli, saj so prepričani, da se ljudje ne bodo kar tako odrekli dosedanjim pridobitvam. Bolj jih je zanimalo, kako bodo kot člani stranke delovali v smeri uveljavljanja predlogov. Dogovorili so se, da jih bo nujno opremiti s člani ustave, na katere se nanašajo. Navzoči so gostujočega Petra Bekeša

TUDI SOCIALISTI ODPIRAJO PISARNO

BREŽICE — Tudi občinski odbor Socialistične stranke je odprl poslansko pisarno. Člane, simpatizerje in občane pričakujejo v 4. nadstropju dijaškega doma vsak ponedeljek in vsako sredo od 13. do 15. ure. Za vse, ki želijo posredovati svoje poglede, vprašanja in predloge, bo ob tem času na razpolago kak poslanec ali član občinskega odbora stranke. Ob uradnih urah sprejemajo tudi telefonske klice občanov.

povprašali še o marsičem, na primer: o razlikah med slovensko, hrvaško in skrbno ustavo, o pogojih za slovensko državljanstvo, o odnosu med slovensko in jugoslovansko ustavo in o tem, kako je v ustavi opredeljen odnos do jugoslovanske države. Zaskrbljeni so bili nad negotovo občinsko in regionalno razdelitvijo Slovenije ter nad novo krajevno samoupravo. Ivan Živič je načel zanimivo razpravo o tem, kaj sploh so današnji člani stranke. Peter Bekeš je pojasnil razloge za preimenovanje stranke (besedo komunist bremenijo prehude stvari), obenem pa je poudaril, da stranka ostaja odprta za vse, ki še verjamejo v demokratični socializem.

B. DUŠIČ

Zelenim ne manjka podpornikov

Krški Zeleni bodo vztrajali pri nasprotovanju gradnji skladišča za odpadke

KRŠKO — Včeraj, 7. novembra, je preteklo natančno eno leto, odkar so na krško politično sceno stopili Zeleni. Tedaj so se prvič oglasili v krški občinski skupščini, zbirali so podpise proti nameravani širitvi začasnega skladišča jadrskih odpadkov, a tedaj še ni bilo povsem gotovo, ali bodo kdaj samostojna stranka. V letu dni pa se je zgodilo marsikaj.

Za prvim predsednikom stranke Milanom Venekom je vjavi v roke prevzel Kostanjevičan Milan Kuplenik, ki za razliko od svojega politično naravnega predhodnika namerava svoje moči posvečati ekološkimi vprašanjem. »Seveda pa ne obstaja neka taka delitev, kajti na čelu stranke je v bistvu skupina, ki seveda pokriva vsa ta vprašanja,« je rekel Kuplenik. Sedanji predsednik Zelenih je izšel iz zelenega kostanjeviškega gibanja, ki se je soočalo s konkretnim problemom onesnaževanja.

Kuplenik meni, da morajo biti Zeleni bolj gibanje kot klasična politična stranka, zato pa tembolj brezkompromisni in načelni, kadar gre za okolje.

nimo, tudi na sejah republiškega predsedstva Zelenih, kjer pa so s svojimi stališči zmagali Krčani.

»V naši občini je veliko ekoloških problemov, zato Zeleni ne dvomimo o podpori našemu gibanju. Prva na spisku je seveda JE Krško, potem Videm, farma, pa še kup drugih odprtih vprašanj, med problemom moram priseti tudi pitno vodo. Vendar nam manjka strokovnjakov, na katere bi se lahko na ekološkem področju zanesli. Zato bo naloga naše stranke, da se okrepi tudi po tej strani. Zadovoljni pa smo, denimo, z delovanjem naših poslancev v občinski skupščini in tudi v republiški,« meni Kuplenik. Manj pa so v stranki zadovoljni s profesionalnimi organizacijami in ustanovami. Kostak že ne deluje po njihovi meri, premalo moči pa ima tudi ekološki minister Rostohar v občinski vladi.

Milan Kuplenik

Pomoč za ostarele in onemogle

Bodo pripravniki pomagali pri spletnju mreže pomoči onemoglim ljudem?

SEVNICA — Delavci Centra za socialno in svetovalno delo v Sevnici soglašajo in podpirajo na 6. seji sevnške občinske skupščine dano pobudo za organiziranje mreže oskrbe starejših, onemoglih in drugače prizadetih občanov, pač ljudi, ki potrebujejo pomoč. Menijo pa, da bi poleg delavcev centra morali pri uresničevanju te pobude sodelovati še patronažna služba sevnškega zdravstvenega doma, zavod za zaposlovanje in domovi upokojevcem v občini.

»Naloga, ki so predlagane v pobudi, bi lahko opravljali le strokovni delavci določenih znanj,« pravi direktor centra Franc Kos. Zato bo po njegovem moral zavod za zaposlovanje in osnovni podatki, s katerimi razpolagajo, ugotoviti, koliko medicinskih tehnikov, socialnih delavcev in ostalih profilov, ki bi lahko opravljali oskrbo starejših, je nezaposlenih, oziroma bi jim bila to prva zaposlitev in bi ta dela opravljali kot pripravniki.

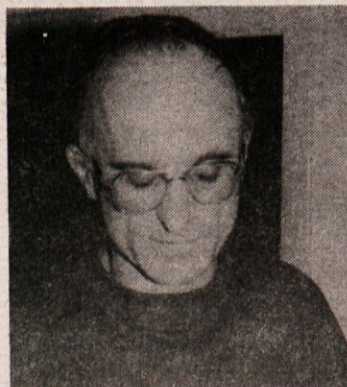
Seveda pa bi vse to nekaj stalo, in sicer bi bilo potrebno zagotoviti denar za pokrite stroške predhodnega zdravniškega pregleda pripravnikov, prispevka za zavarovanje za primer nesreče pri delu, nadalje stroškov za prehrano in prevoz v kraj usposabljanja in do uporabnika storitve. Pri centru opozarjajo, da je tako pripravništvo predvideno kot izjemna oblika tudi v zdravstvu. Zdravstveni dom, domovi upokojevcem oz. center pa bi morali tem pripravnikom določiti mentorja; na ta način bi pripravniki prišli tudi do potrdila o opravljenem pripravništvu, kar bi jim bilo se-

Zaradi poznavanja terena in ljudi, ki tako pomoč potrebujejo, bi se morali »socialna« in patronažna služba tesno povezati, prav tako pa bi bil nujen stik s krajevnimi skupnostmi oz. tamkajšnji komisijami za socialna vprašanja. Da bi delo steklo čimprej, predlaga Center za socialno in svetovalno delo v Sevnici, naj bi imenovali komisijo, ki bi

• Pri Centru za socialno in svetovalno delo v Sevnici so spomnili, da so že v februarju 1988 pričeli s pobudo in akcijo za organiziranje pomoči starejšim na domu. Odzivom na predlog centra pa ni bilo, poleg tega je finančni izračun pokazal, da taka oblika ni bila bistveno cenejša od namestitve v domu. Na osnovi izkušenj v drugih občinah, predvsem v ljubljanskih, kjer taka oblika pomoči že nekaj let poteka, je sevnški center predlagal, naj bi ta dela opravljali domovi upokojevcem, kjer je lahko zagotoviti tudi prehrano, pranje perila in drugo. Predlagali so tudi obliko dnevnega varstva, vendar ni bilo odziva.

o teh vprašanjih razpravljala in izdelala delovni program.

P. P.

Franc Kos

Sevnški paberki

KOLOVOZ — V stiski spoznaš prijatelja, pravi pregovor, in to se je znova potrdilo tudi ob katastrofalni vodni ujmi sevnški občini. Prizadeti poplavljenici silno hvaležni I21 gasilec iz Sevnice Zabukovja, s Pogleka in Brega, iz Boštjanja, Loke, Tržišča, Šentjanža, Krmelja, Studenca, iz Kopitarja, Lisce, Jutrjanke, Stilleca, ki so z 28 črpalkami odstranjevali vodo iz prostorov, reševali ljudi in imovno. Nemogoče je naštet vse dobre sosedne prijatelje, znance in neznane obraze, ki se izkazali z dobrimi deli v najtežjih urah. Je bilo pa tudi precej takih, kakor žal, marsikakšni nesreči, ki so bolj pasli firb in ovirali še bolj učinkovito pomoč. Tako so se, denimo, kar preštevili prevažali kolovoze čez Hraste in mimo pokopališča, ki je bil zaradi poplavljenice Kvedrovce pri Mlakarju in Plautstajnerju, edini obvoznica za staro Sevnico. Potrebna bila celo miličnika, da sta usmerjala izmčni enosmerni promet.

MOST — Gasilci so pomagali tudi žagi Hohkravta in Škrajnerja v Dolenci Boštjanju, kjer je v novi obratovalnici, vseeno poplavilo povsem nove stroje, dobro kot obrtniki v obrtni coni in poplavljenici drugod sta se tudi tadva skrulo, no spravevala, ali ima sploh še smisel nadaljevati z obrtjo. V tolažbo in izdatno pomoč, kot rečeno, pa so bili obrtniki, ki so gasilci vsi kritično noč s 1. na 2. novembra, Boštjančani so se znašli in so privedli do debele drevo, s tem pa verjetno tudi preprečili, ki jo je dvignila za približno 30 cm.

KDOR HITRO DA, DVAKRAT DA! Tale rek se kako velja ob tej katastrofi, zato upamo, da bodo dobili še več prenosovalcev tisti, ki so v nedeljo po sevnškem radiu spontano ponudili pomoč.

Iz samote po priznanje

Igralec Boris Kralj do zdaj zavrnil vse nagrade — »Borštnikov prstan sprejemam, ker se je spremenil politični sistem« — Povezan z Dolenjsko

Borštnikov prstan, najvišjo nagrado, ki jo podeljujejo na vsakoletnem gledališkem festivalu v Mariboru, na Borštnikovem srečanju, igralcem za življenjsko delo, je letos dobil Boris Kralj. Nagrade ni zavrnil, kot so nekateri pričakovali, saj je to storil že večkrat, dvakrat celo na Borštnikovem srečanju, javnosti pa je vsakokrat pojasnil, da tako ravna zato, ker se ne strinja s kulturno politiko. S čim se pravzaprav ni strinjal, kaj je vseskozi peklo kot igralca in človeka, je tokrat — z Borštnikovim prstanom na roki — povedal pred televizijsko kamero. Foliko grenkega še nismo slišali od slovenskega igralca. Kralj je dejal, da bo prstan nosil predvsem zato, ker se je spremenil politični sistem in ker verjame v boljše čase.

Borštnik se z marsičim ni strinjal, še posebej pa ne s politiko, ki je, kot je poudaril v pogovorih z novinarji, dovoljevala, da je ljubljanska Drama, ki se ji je kot igralec zapisal z dušo in telesom, ta trdnjava visoke umetnosti, postala preveč eksperimentalna. »Sem klasičen tip igralca, ki gledališče kot vsako umetnost pojmuje kot nekaj harmoničnega, in ne vidim smisla v umetosti, ki je delana iz samih disharmonij,« je pojasnil. Ker je bil

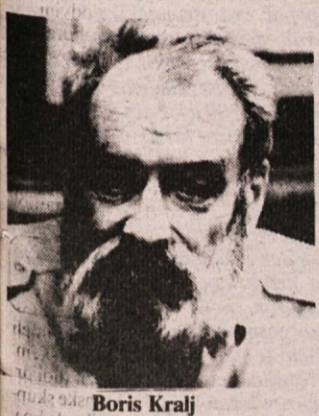
vseskozi proti disharmoniji, je prišel v spore in prepire ter doživljal nekaj podobnega kot pred njim Stane Sever, le da ni tako radikalno ravnal kot on. Ko je izstopil, pa je izstopil za vedno.

Celih sedemindeset let je bil zavezan gledališču. Odigral je stošestdeset vlog, od tega šestinšestdeset glavnih. Za sabo ima tudi štiriinštirideset filmskih vlog pa dva inštirideset vlog v televizijskih igrah. Nastopil je tudi v več kot sedem tisoč radijskih igrah, vsaj tisočkrat v tovarnah, šolah. Kdo bi vse našteval! Potem se je umaknil v naravo, v svojo Polano sredi gozda, nedaleč od Cerknice. Vrnil se je na rodno Notranjsko. V mir, spokojnost, samoto. »Sposoben sem delati za radio, umetniško besedo, igrati pa ne morem več,« pravi. Se vedno je zavezan umetniški besedi, vendar zdaj tudi drugače. Zdjaj tudi sam piše.

Ko je bil Boris Kralj še aktiven gledališčnik, ko je torej imel čez mero obveznosti kot igralec, je rad prihajal tudi na Dolenjsko. V Novem mestu in drugod je na literarnih večerih bral poezijo dolenjskih ustvarjalcev. Že obvestilo, da bo sodeloval tudi on, je zalego vsaj toliko kot vabilo na prireditev. Še češče se je odpravil prek Gorjancev. V Črnomlju je našel Silvestra Mihelčiča, s katerim sta potem skupaj nastopala kot glasbeno-recitatorski tandem. Mihelčič je igral na elektronsko harmoniko, Kralj pa je recitiral poezijo slovenskih pesnikov. S takim programom sta nastopala po vsej Sloveniji, zlasti na šolah za učence.

V Novem mestu je Boris Kralj zadnjič v živo nastopil lansko pomlad, in sicer na snemanju Robarjevega filma (o novomeški pomladi iz leta 1920) V eter v mreži, v katerem je oblikoval lik slikarja Riharda Jakopiča.

I. ZORAN

Boris Kralj

Slovenski šoli več lepe slovenščine

Negovali naj bi jo vsi, ne samo učitelji slovenskega jezika — Načrt za nego pripravljajo svetovalci za slovenski jezik pri republiškem Zavodu za šolstvo

Naj se človek sprehodi po kateremkoli mestu na sončni strani Alp, na jugu vse do Kolpe, povsod bo videl slovenskemu očesu tuje napise podjetij, prodajal, okrepčevalnic in celo čisto navadnih obrtniških delavnic. Razumljivo je, da se bo vprašal, zakaj tako, kaj pa vendar še ne živimo pod angleško ali ameriško okupacijo, ampak smo, zaenkrat še, svobodni in imamo svoj jezik, v katerem je moč prav vse povedati. Res je, da je angleščina jezik, v katerem se sporazumeva svet in da pelje tudi naša pot v Evropo prek tega jezika. Zagotovo pa ne bomo nič prej v Evropi, če bomo prodajalno, v kateri se oskrbujejo samo naši ljudje, opremili s tujim imenom. Da se to kljub temu dogaja, je razlog drugje, v našem snobovstvu, če ne že kar v našem tradicionalnem hlapčevstvu, pret-

ranem čaščenju vsega tujega, zaradi česar bi se najraje kar sami okupirali, če nas že noče nihče drug. Ali se Slovenci sramujemo svojega jezika ali pa ga ne znamo? Resnica je verjetno v obojem, ko bi ne bila, bi s svojo materinščino ravnali bržkone drugače, kot ravnamo, in to že kar od šole dalje.

Čeprav pravi naš šolski zakon, da mora pouk v slovenskih šolah potekati v slovenščini, je to le deloma res. Pri urah slovenskega jezika kot predmeta, ki se ocenjuje, je z materinščino še v redu, pri vseh drugih predmetih pa znatno manj. Jezik, v katerem otroci poslušajo razla-

go iz teh predmetov, je samo na daljšo podoben lepi, negovani slovenščini. Učenci se resda marsičega naučijo, hudo pa se jim zatika, ko znanje sporočajo naprej. Da bi bil absurd še večji, je tudi v šolah vse več pisnega in vse manj ustnega preverjanja znanja, pri čemer je za učitelja pomembnejše to, da so odgovori vsebinsko pravilni, kot pa tisto, v kakšnem jeziku so podani. In ker je tako dobra vsakršna slovenščina, je seveda učencem čedalje bolj odveč pouk prave, čiste, lepe knjižne slovenščine. To pa je hudo, če pomislimo, da sedijo v osnovnošolskih klopih bodoči strokovnjaki, ki naj znanje, tudi jezikovno, prenašajo na druge in stvari imenujejo tako, da jih bodo vsi razumeli.

Z vprašanjem slovenskega jezika v šolah so se začeli zadnje čase čedalje bolj ukvarjati ne le slavisti sami, ampak tudi strokovnjaki v okviru republiškega Zavoda za šolstvo. Pedagoški svetovalci za slovenski jezik na primer že pripravljajo načrt za pozitivno slovenskega jezika v šolah in pri tem se njihova misel opira na spoznanje, da slovenski jezik kot šolski predmet ni prav nič priljubljen pri učencih, da učitelji drugih predmetov zapostavljajo nego materinščine in da je položaj slovenščine v šolah precej slab kot zadovoljiv. Razmišljajo o tem, da bi uvedli več ur slovenskega jezika, izboljšali metode poučevanja, obenem pa zahtevali, da znanje slovenščine izboljšajo tudi na univerzi oziroma na tako imenovanih kadroviskih šolah za učiteljske poklice. Zavedajo se, da te zahteve ne bodo naletele na splošno odobravanje z glasnimi ovacijami v podporo lepi, negovani slovenščini, predvsem pa, da bo moč to doseči le skozi daljši čas in z ustreznimi pristopi.

Nekaj je treba narediti za to našo slovenščino, naj postane skrb vseh Slovencev, ne samo tistih, ki so se jeziku poklicno zapisali, denimo učiteljev in pisateljev.

I. ZORAN

Vladimir Lamut: TRI ŽENSKE, risba, 1957

Lamutovi akti

V Dolenjski galeriji ob 75-letnici rojstva Vladimira Lamuta

NOVO MESTO — 19. avgusta je minilo 75 let, kar se je na Čatežu ob Savi rodil Vladimir Lamut, slovenski slikar in grafik. V Dolenjskem muzeju so se odločili, da bodo spomin na tega umetnika počastili z razstavo njegovih manj znanih del. Tako je v mali dvorani Dolenjske galerije od 22. oktobra do 20. novembra na ogled izbor Lamutovih ženskih aktov. Predstavitev sta pripravila slikarjev sin Branko in umetnostni zgodovinar dr. Milček Komelj. Slednji je tudi napisal besedilo za zloženko, ki jo je ob tej priložnosti izdal Dolenjski muzej.

Čeprav je bil Lamut predvsem krajinar, se je posvečal tudi figuralki, še posebej ženskim aktom. Ženska figura pa v njegovi zavesti ni živela samo kot študijski problem, ampak tudi kot nosilka simboličnih pomenov. Tovrstna dela je ustvarjal predvsem v okoljih, kjer se je počutil bolj sproščena, denimo v Parizu in Bruslju, pa tudi drugje, in je lahko tešil svoj eruptivni nemir, ki se je razlamjal ob čerih nenehnega iskanja. V teh delih pa je prišla do polnega izraza risba, ki je pod Lamutovo roko dostikrat zapela ekspresivno poudarjeno.

Razstava omogoča, da spoznamo tudi drugačnega Lamuta, kot smo ga bili vajeni videti in doživljati na dosedanjih predstavitvah njegovega opusa. Bolj intimnega in vedrega.

I. Z.

GROHARJEV »MACESEN« GRE V NARODNO GALERIJU

LJUBLJANA — Znamenita slika Ivana Groharja »Macesen« je naposled tam, kamor spada: v Narodni galeriji. Stranka demokratične prenove jo je tej ustanovi predala skupaj z darilno listino. Slovesna predaja je bila v torek, 6. novembra, dopoldne v Narodni galeriji. Nekaj dni prej je omenjena ustanova dobila od Gorenja v varstvo in last tudi likovne stvaritve Franca Kovačiča (1762 — 1828).

»ZID, JEZERO« NA NOVOMEŠKEM ODRU

NOVO MESTO — Ta teden je v novomeškem Domu kulture gostovala ljubljanska Drama z delom Dušana Jovanoviča »Zid, jezero«. V ponedeljek je bila abonmajška predstava za red A, v torek pa za red B.

KULTURNI NOVEMBER

NOVO MESTO — V Novem mestu bo ta mesec več pomembnejših kulturnih prireditev. V petek, 16. novembra, bo imel Dolenjski omet slavnostni koncert ob 20-letnici delovanja. V torek, 20. novembra, bo v Domu kulture koncertiral novomeški rojak pianist Andrej Jarc, istega dne pa bodo v dolenjski galeriji odprli razstavo Arhivski zakladi Slovenije. Podrobneje bomo še poročali.

Dijaki gostili izraelske vrstnike

Dijaki in profesorji brežiške gimnazije in ekonomske srednje šole bodo januarja vrnili obisk — Spoznanja o različnosti so pot do strpnosti

BREŽICE — Terme Čatež obišče veliko izraelskih turistov, zato ni nič čudnega, če se je med njimi znašla tudi namestnica ravnateljice srednje turistično-turistiške šole iz te države. Ta je stopila v stik z ravnateljem gimnazije in ekonomske srednje šole v Brežicah in od tu dalje je bil do zanimivega sodelovanja korak.

Vet brežiške šole je sodelovanje in pri in tako se je čez 40 učencev in 7 profesorjev iz Izraela med svojim dvoletnim maturantskim izletom po slovenski državi ustavilo tudi v Brežicah. Na kaj so prispeli že 25. oktobra, na dan potovanja, ki jim ga je organizirala agencija Kvarner Ekspres. Brežiški učenci so jim pripravili krajši kulturni program in jih pogostili na svojih domovih. Naslednji dan so si ogledali slovenski muzej, Slovinovo vjnsko klet nesradu in polnilnico pijač v Sentenarju. Izraelski učenci in profesorji so dve dni preživeli pri pouku, zvečer pa se udeležili dijaškega plesa v hotelu Krist. Po več kot tednu dni potovanja Dalmaciji so se izraelski gostje v nedeljo pod večer vrnili v Brežice, priredili zabavni večer za svoje gostitelje, si v ponedeljek ogledali Zagreb in kobilarni v Mokricah ter v torek odpotovali v Bledu in Bohinju.

OSAVSKI LIKOVNIKI PODO RAZSTAVLJALI

BREŠTANICA — Jutri, v petek, 9. novembra, ob 18. uri bodo v Galeriji samostanov v brestaniškem gradu odprli novo delo likovnikov iz brežiške, krške in ljubljanske občine. Predstavilo se bo 19 umetnikov. Na otvoritvi, ki jo pripravljata OKO Krško in likovna sekcija DKD Brežice, bodo nastopili člani kulturnega kluba Bena Zupančiča iz Brežic.

ZUPANOVA MICKA« Z JESENIC

BREŠTANICA — Sevnška Zveza kulturne organizacije zelo dobro sodeluje z gledališcem Toneta Čufarja z Jesenic, rezultate pa je tudi gostovanje Jeseničanov prihartovo veseloigro »Zupanova Micka« v štirih krajih. Predstavi bosta v soboto, 10. novembra, ob 16. uri v domu Svobode v Radečah, zvečer ob 19. uri pa v dvorani »Zupanova Micka« v Zabukovju; v nedeljo ob 11. uri bodo »Zupanova Micka« lahko ogledali v kulturni dvorani v Sentjanžu, v torek ob 16. pa še v TVD Partizanu v Mariboru.

Čačen pisatelj boljše piše. Pravi umetnik mora biti zmešan proti. (Picasso)

Franc Pacek

na srednja šola in nato še triletna višja. Šola je podobne velikosti kot naša, saj ima 1100 učencev, iz pogovorov pa smo izvedeli, da predava 120 učiteljev, kar je precej več kot na naši šoli, kjer nas je 49. Verjetno je število profesorjev tako veliko zaradi možnosti, da profesorji delajo tudi samo po pet ur na teden, ne pa nujno cel ali polovico delovnega časa. Učenci tam prebijejo v šoli po 40 ur na teden.

Višja šola v Izraelu ni brezplačna: učenca stane eno šolsko leto 300 dolarjev, razliko do dejanske cene, ki znaša 2500 dolarjev, pa pokrjuje država. Kot so ugotovljali na srečanju, so razlike tudi v kriterijih, po katerih šola pridobiva sredstva. Pri nas se šoli plačuje po številu profesorjev, a v Izraelu po številu učencev. V nekaj dneh so učenci in profesorji spoznali tudi precej razlik v življenjskih navadah, od načina prehranjevanja in različne pisave do zanimivega spoznanja, da Izraelci začnejo knjige prebrati z zadnje strani.

»Zelimo smo si sodelovati s šolo iz krajev, ki so povsem drugačni od naših. Radi bi, da bi naši učenci spoznali različnost in bi bili strpni do nje. Zanimivo je, s kako lahkoto so se učenci med seboj sporazumevali v angleščini.

ni. Na srečanjih pa so se seznanili tudi z razlikami enega in drugega jezika. Naši učenci so izraelskim želeli čim bolj predstaviti slovenščino in slovensko narodno glasbo,« je povedal prof. Pacek.

Sodelovanje med šolama z odhodom Izraelcev nikakor ni končano. Že v času zimskih počitnic bodo brežiški učenci in profesorji svojim gostom vrnili obisk. Tudi oni bodo bivali pri svojih vrstnikih v Izraelu. Potne stroške bodo morali kriti sami, kar je po svoje tudi prav. Tako se bo vsaj pokazalo, kaj so pripravljene učenci dati za nova znanja.

B. DUŠIČ

Naša kultura in mecenstvo

Pri nas kultura ni nikoli mogla živeti samo od tistega, kar ji je blagovolila dati oblast. Vedno se je morala zateči po dodatno pomoč še k temu ali onemu dobrotniku, da je lahko uresničila vsaj minimum načrtovanega, da o ostalem, kar je pomenilo več, niti ne govorimo.

Tudi dandanes marsičesa ne bi bilo brez radodarnih podjetij, kolektivov, organizacij in posameznikov. Ti se na srečo še najdejo in blagohotno odprejo mošnjičke, kadar so organizatorji kulturnih prireditev v denarni stiski. Največkrat jih poznamo kot pokrovitelje in so na vabilih v glavnem tudi navedeni. Če pa niso, so za to krivi nepozorni organizatorji. Dogaja se jim vse kaj drugega, kot se je v starem Rimu državniku Mecenasu, o katerem so javno govorili, da podpira Horaca, Vergila in druge pesnike. Še več, postal je enako ali pa še bolj slaven od tistih, ki jih je podpiral, in pri tem ne gre pozabiti, da so v starih časih pesnike častili kot bogove.

Sodobni mecenati morebiti res ne bodo nikoli dosegli slave omenjenega starorimskega dobrotnika, zasluzijo pa vsaj to, da javnost zve za njihova imena. Na vsakem vabilu je še vedno toliko prostora, da bi jih lahko napisali, če pa že ne gre v pisni obliki, je to moč storiti ustno na koncu vsake prireditev, takrat, ko običajno sporočijo, kdo je pri prireditvi sodeloval. Navsezadnje teh dobrotnikov še vedno ni toliko kot listov na drevesu, čeprav jih je, vsaj ponekod, vedno več.

Mecenstvo kot oblika pomoči

kulturi je v občinah dolenjske dežele, kot le-to pojmujejo geografsko in ne politično, že dolgo dobro poznano. Brez mecenov ne bi izpeljali nobene večje kulturne manifestacije ne akcije ne posamezne pomembnejše prireditev. Lahko bi celo rekli, da je ni bilo kulturne zadeve, da ne bi pri njej kot dobrotniki sodelovali posamezniki, kolektivi in ustanove. Malone vsak večji kraj je bil pogosto odvisen od odprtih rok tega ali onega in marsikje so mecenati v celoti omogočili, da je prišlo do kulturne dogodka. Preveč časa in prostora bi porabili, če bi hoteli navesti samo primere iz te jeseni. Omenimo le enega, novomeškega. Obiskovalci se najbrž še dobro spominjajo odličnega koncerta koprškega pevskega zbora Obala, ljubljanskega orkestra Slovenicum in treh opernih solistov v nedeljo, 21. oktobra, zvečer v kapiteljski cerkvi. Takoj pa dodajmo, da bi tega koncerta ne bilo, ko bi Zvezi kulturnih organizacij kot prireditelji ne pomagali nekateri novomeški podjetniki. Vsem, ki so doživeli glasbeni večer na Kapitlju, in drugim, ki so o njem le brali ali slišali, povejmo, da so ga z denarjem omogočili Jože Papež, Peter Kovačič, Marjan Lisac in Peter Hodnik.

Kot rečeno, je to le eden od primerov, ki potrjujejo dejstvo, da je poslušal za mecenstvo tudi ob vijugačih se Krki in daleč okrog nje, do skrajnih meja dolenjske dežele, dobro razvit in da bo moč nanj tudi v prihodnje trdno računati.

I. ZORAN

kultura in izobraževanje

Prvi slovenski glasbeni koledar

Izdala ga je Državna založba Slovenije v Ljubljani

Pri Državni založbi Slovenije, ki je leta 1945 prevzela skrb za celotno glasbeno založništvo na Slovenskem, je izšel pred kratkim Glasbeni koledar 1991. To je prva publikacija te vrste na Slovenskem, ki bo pri tistih, ki jim je predvsem namenjena, najbrž tudi dobro sprejeta. Kot je uvodoma zapisala v to več kot 220 strani obsegojočo knjigo žepnega formata urednica, akademska glasbenica Pavla Uršič Kunej, sicer urednica glasbenih izdaj Državne založbe Slovenije, širšemu glasbenemu občinstvu pa znana tudi kot odlična harfistka, hoče biti prvi slovenski glasbeni koledar tudi kažipot in rokovnik, namenjen pa ne samo tistim, ki imajo glasbo radi, ampak prav tako tistim, ki se z njo ukvarjajo pookolno ali ljubiteljsko.

Ob snovanju vsebine, ki povezuje koledar, so avtorji mislili predvsem na to, da bi opozorili na pomembne obletnice domačih in tujih skladateljev, bralcem pomagali pri izbiri, kadar bi radi obiskali glasbeni večer, ali pa jih spomnili na termin abonmentskega koncerta. Pomembnih obletnic bo v letu 1991 več in vsaj nekatere bodo tudi na Slovenskem vidno obeležene. 18. julija bo minilo 400 let, kar je umrl Jakob Petelin, bolj znan pod imenom Jacobus Gallus Carniolus, Trubarjev sodobnik, ki je pretežno deloval v tujini. Gallus je eden največjih glasbenikov 16. stoletja. Leto 1991 bo v Sloveniji in Jugoslaviji proglašeno kot Gallusovo leto in v spomin na tega skladatelja se bodo zvrstile številne priredbe, koncerti in znanstveni simpoziji. Ves glasbeni svet pa se bo spominjal tudi 200-letnice smrti W. A. Mozarta pa 250-letnice smrti A. Vivaldija itd. Slovenci bodo poleg tega obeležili obletnice nekaterih naših skladateljev, tako 160-letnico rojstva Gustava Ivakca, in 100-letnico rojstva Janka Ravnika, 50-letnico smrti Slavka Ostercova.

Glasbeni koledar pa se ob tem, ko napoveduje koncerte in druge pomembne glasbene dogodke ter bralcem seznanja z repertoarjem osrednjih slovenskih glasbenih ustanov v letu 1991, ozira tudi v slovensko glasbeno preteklost, do protestantov, ki naših ljudi niso učili le pisati, ampak tudi peti. Iz teh zapisov se vsaj manj razgledani ljubitelji glasbe pouči, da je bilo glasbeno življenje na Slovenskem že v prejšnjih stoletjih dokaj razvito in da nas ni treba biti sram pred drugimi kulturnimi evropskimi narodi. Tudi ustanove so pri nas vzniknile razmeroma zgodaj, Akademija filharmonikov že leta 1701.

Glasbeni koledar je torej knjižica, ki bo še kako prišla prav vsakomur, ki jo bo vzel v roke. Tudi tistim, ki se bodo z navedenimi prireditvami v njej lahko samo seznanili, ne da bi jih mogli tudi obiskati. Navsezadnje je res, da bo večina prireditev v Ljubljani, nekaj še v Mariboru, in da gre tu za razdalje, ki jih ne zmore vsak žep, predvsem ne večkrat.

I. ZORAN

O našem krasu

Kranjčev Dolenjski kraški svet bodo drevi predstavili v Metropolu

NOVO MESTO — Danes, v četrtek, 8. novembra, ob 19. uri bo v hotelu Metropol predstavitev knjige Dolenjski kraški svet, ki jo je napisal geograf dr. Andrej Kranjc, sodelavec Inštituta za raziskovanje krasa v Postojni in dolgoletni jamar. Pogovor z avtorjem bodo popostrili novomeški jamarji s prikazom diapozitivov.

Knjiga, ki je letos izšla v poljudnoznanstveni knjižni zbirki Dolenjske založbe v Novem mestu, je svojevrsten pregled dosedanjega jamarskega poznavanja dolenjskega krasa, k čemur so pripomogli številni zagnani jamarji in drugi strokovnjaki od začetka do danes. Tako zbrano gradivo je prvič predstavljeno širšemu krogu bralcev, saj smo do zdaj lahko spoznavali le posamezne kraške pojave, opisane v revijah in drugih publikacijah.

S knjigo Dolenjski kraški svet postaja skromna dolenjska krasoslovna knjižnica bogatejša, vedenje o našem podzemlju popolnejše in bližje, a ne le jamarjem, ampak tudi vsem drugim, ki jim je blizu narava z vsemi svojimi skrivnostmi in razsežnostmi.

A. H.

VEČER PIANISTA IGORJA DEKLEVE

TREBNJE — Danes, 8. novembra, ob 18. uri bo v avli Centra za izobraževanje in kulturo (stara šola) v Trebnjem nastopil mojster črnih in belih tipk Igor Dekleva iz Ljubljane. Na klavirskem koncertu bo izvajal preludije Kobalevskega, Debussyja, Gershwna in tri svoje ter dvanajst španskih plesov E. Granadosa. Koncert je pripravila ZKO Trebnje.

Svet kačjih pastirjev

V Ganglovem razstavišču se bo predstavil karlovški umetnik Daniel Butala, ki ustvarja le v risbi

METLIKA — Jutri, v petek, 9. novembra, ob 18. uri bodo v Ganglovem razstavišču v metliškem gradu odprli pregledno razstavo del akademskega slikarja Daniela Butale iz Karlovca. Na otvoritveni slovesnosti bo v kulturnem programu sodelovala flavtistka Ana Pezdirec iz Metlike, studentka Akademije za glasbo v Ljubljani. Razstava bo na ogled do 30. novembra, vsak dan od 8. do 13. ure.

Daniel Butala je znano ime v Karlovcu, kjer se je rodil in kjer se poleg svojega ustvarjalnega dela že več kot dvajset let ukvarja tudi z likovno vzgojo mladine. Kot akademski slikar je prvič razstavljal leta 1972, zdaj pa ima za sabo nad dvajset samostojnih razstav, leta

1978 se je predstavil tudi v Sevnici, poleg tega je sodeloval na okoli 90 skupinskih razstavah doma in v tujini. Dobil je več nagrad in lani tudi prvo monografijo, ki so mu je izdali v karlovcem Gradskem muzeju.

Butala v celoti ustvarja v risbi, tehniki, ki se tudi najbolj prilaga svetu, ki ga obravnava, izpoveduje. To je svet tistih stvari, ki jih človek običajno ne opazi ali pa se mu ne zdijo pomembne. Denimo, svet metuljev, kačjih pastirjev. Samo po sebi se razume, da gre pri tem za umetnikov intimni svet, ta pa ne pozna grobosti. Zato se ga tudi Daniel Butala loti v sefinjenim občutku, filigransko.

I. Z.

Poplava uspešnejša od opozoril

Tudi v Dolenju smo se že razpisali, kako nujno potreben je savski nasip na Dobovskem polju. S tem seveda nismo mislili kake velike naložbe, temveč samo dograditev majhnega dela nasipa, ki še ni dokončan. Dobovčani so nanj že leta opozarjali v občinski skupščini in občinski delegati so se potegovali v republiko, a ni kaj dosti zaleglo.

Elektrogospodarstvo Slovenije se nikakor ne more dogovoriti o elektrarnah na Savi. Nedokončani načrti za izgraditev savske verige HE pa blokirajo normalno življenje ob spodnjem toku reke Save. Vse od Brežice do Dobove je že nekaj let zgrajen visokovodni nasip, a težava je v tem, da ima dve luknji, ki čakata, da ju bodo zakrpli. Zaradi nedorečenih načrtov so zastali tudi kmetijski posegi na Dobovskem polju, kjer bi morali že davno izvesti zložbo zemljišč po melioracijah, vendar z deli ne morejo nadaljevati, dokler ne bo jasno, kaj in kako z elektrarnami oziroma z akumulacijskim jezerom. Nekateri kmetje niti sejati niso mogli in kljub objubam tudi letos ne bodo, verjetno tudi še ne spomladi.

Nedokončani nasip je zaustavil tudi namero podjetja Cvetje Agraria, da bi na levem bregu Save pri Mostcu postavilo rastlinjake. Dobovčani so opozarjali na nasip navezadnje tudi zaradi poplav, s katerimi imajo tu slabe izkušnje. Vendar takrat, ko je bil čas za to, besede »iso zalegle, zdaj pa vsi po vrsti obžalujejo, ker e moralo priti do velike nesreče, da so nekateri spregledali. Po hudem razdejanju, ki so ga za sabo pustile poplave, je tudi republikanski ministrom, ki so se mudili v Brežicah, ušlo z jezika, da je dograditev nasipa vendarle nujno potrebna.

Za okrog sto metrov nasipa bi bilo potrebnih 8 milijonov din, vendar je vsako leto znova zanj zmanjkalo denarja. Če za njegovo dograditev družba še pred nesrečo ni mogla urediti načrtov niti zbrati denarja, pa bo zdaj morala plačevati odškodnino za nastalo škodo, poleg tega pa še poohiteti z dograditvijo.

• **Podeželane imamo očitno kar prevečkrat za neumne, a na Dobovskem polju se je zgodilo ravno tisto, kar so napovedovali. Katastrofa, ki je nikakor ne bi bilo treba. In potem, ko je nesreča že mimo, takoj pripravljivost, da se nasip dokonča. Kaj hočemo, priznati si moramo, da ima voda večjo moč in prodornost, kot prigozvarjanja in opozorila Dobovčanov.**

B. DUŠIČ

Pretepenim ni do seksanja po telefonu

Včasih imam občutek, kot da se nam na vratu nos mudi za razvitim svetom in da smo pri tem podobni dveletnemu otroku, ki je ves razburjen, ko se znajde med množico novih igračk, pa prime zdaj to, zdaj ono in jo hitro vrže stran, da bi lahko prijel novo in se zato sploh ne zna igrati. Nobene načrtnosti, nobene kontinuitete ni v nas, lahko bi rekli nobenega samozaupanja in samospoštovanja, ponosa nad tem, kar smo že ustvarili. Vsaj toliko časa bi si lahko vzeli, da bi trezno razmislili, kaj je vredno zadržati in kaj zavreči, ne pa se malikovalno klanjati pred vsemi skrajnostmi, ki prihajajo od drugod, pri tem pa pozabljati, da je to le blesk na vrhu ledene gore, pod katero se skriva trdo vsakdanje delo, dolgotrajen stabilen razvoj in veliko število nasprotnih si prizadevanj, ki so na zmeren in demokratičen način pripeljale do utrjevanja skupne poti. Nekatera od teh prizadevanj so bila podobna našim, in če bomo sedaj vse skupaj zavrgli, se bomo kaj kmalu znašli spet na začetku poti.

Z zaničevanjem zametujemo samoupravljanje in dopuščamo najbolj grobi način kapitalizma, pri tem pa pozabljamo, da se zaposleni na zahodu z muko dokopavajo do neke vrste oupravljanja in da tisto, kar so dosegli, smarajo za civilizacijski višek, ki skupaj z ostro adetimi uzdami kapitalizmu vodi v čas blagotanja in socialnega mira. Resda je bilo naše amoupravljanje precej piškavo, vendar nekaj iz plevela bi pa le lahko izbrali, predno vse vržemo na smetišče. Prav tako bi morali prej

uvesti vse potrebne zavorne in kontrolne mehanizme, ki jih zahod pozna, predno bi spustili ribe roparice v doslej idilični ribnik družbenega premoženja in naivnih dovcerajskih samoupravljalcev. Pri državi, ki deluje še vedno po starem, se pravi, da je zanjo važno le, kako bo največ nagrabila zase, za državljane pa ji je malo mar, je to sila nevarno početje in zadeve Grubelič v tako ugodnih vodah ni samo slučaj.

Primerov je seveda še ogromno, pa ni prostora za to, ustavimo se le pri enem absurdu, ki je tudi posledica takega nekritičnega ali, recimo, neuskaljenega hlastanja po smetani z zahoda. Ni še dolgo tega, kar sem v javnosti zasledil diskusijo o porodnih krčih erotičnega telefona pri nas. Nič nimam tudi proti takim novotarijam, saj bi bila stvar čisto normalna za normalno razvojno družbo. Niti se ne mislim tukaj boriti za pravico številnih naših Podgorcev in Suhokranjcev, ki o telefonu lahko samo sanjajo, kaj šele, da bi preko njega seksali, jezi pa me, da se ta novost predstavlja kot socialna nujna, jaz pa ob tem pomislim na klice pretepenih žensk na naš dežurni telefon, ki jih zanima, kdaj bo odprto pribežališče, kamor se bodo lahko zatekle naslednjici, ko jih bodo pijani moške z otroki vred nabunkali, da one ne bodo mogle zaradi poškodb v službo, otroci pa ne v šolo, in sprašujejo, kje so tisti, ki naj bi se tega problema lotili, če se na stvari stalno ponavljajo.

• **Med policijo, bolnico in sodiščem, kar so vse skrajne točke s točno določeni zakonskimi pooblastili, zeva ogromna praznina, v kateri se nima psihično in fizično ogrožen človek kam zateči in nima koga poklicati.**

Na zahodu imajo terenske socialne delavce, tudi z nočnim dežurstvom, imajo razvite socialne službe, ki pazorno spremljajo abnormalna dogajanja v družbi in hitro ukrepajo, zlasti še, če je ogrožen psihični mir otroka. Zakaj ne bi, če smo že za razvito socialno in skrajno humanost, najprej prenesli k nam te osnovne stvari. Ali pa je zadeva čisto drugačna in skuša nekdo, iz povsem enakih namenov kot Grubelič, izkoristiti našo socialno umsko in vsakršno bedo za dobičkonosne posle?

TONE JAKŠE

Država se poživlja na sosede

Videti je, da zgodba o obrtni delavnici za predelavo plastičnih mas, ki se jo že od leta 1982 trudi v Smolenji vasi postaviti Ivan Božič, dobiva epilog. Po zadnjih vestih je republikanski komite za varstvo okolja in urejanje prostora zavrnil pritožbe sosedov na že četrto lokacijsko dovoljenje v ta namen, kar naj bi pomenilo zeleno luč za gradnjo te delavnice sredi stanovanjskega naselja.

Medtem so v novomeškem sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora pripravili odgovor na delegatsko vprašanje, v kakšnem interesu sekretariat vztraja pri izdaji lokacijskega dovoljenja. Pišejo, da je Ivan Božič za gradnjo delavnice na lastnem zemljišču v Smolenji vasi blizu svoje hiše, v kateri že ima takšno delavnico, a premajhno, predložil »potrebno

lokacijsko dokumentacijo, ki jo je izdelala pooblaščen strokovna organizacija — Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Novo mesto — s potrebnimi soglasji, vključno s soglasjem krajevne skupnosti Mali Slatnik in s pozitivnim soglasjem sanitarne in požarne inšpekcije». Pišejo, da je lokacija delavnice skladna z dolgoročnim in srednjeročnim družbenim planom občine Novo mesto. Porstorskoureditveni pogoji pa se uporabljajo za vse posege na območjih, za katera veljajo, in ne le za nesporne, kar sledi tudi iz sklepov občinske skupščine, ko je na seji 28. junija letos podaljševala veljavnost odloka o prostorskoureditvenih pogojih. Posamezni nasporni interesi pa se preverjajo v postopku za izdajo lokacijskega dovoljenja in nato pri inštančnih organih vključno s sodiščem za upravne spore, česar se stranke, ki nasprotujejo gradnji delavnice, tudi poslužujejo. Sekretariat še dodaja, da upravni organ nima možnosti niti pravice odklanjati izdajo lokacijskega dovoljenja, če so zanj izpolnjeni vsi pogoji.

Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta je bilo s tem v zvezi ob še čisto sveži ustni informaciji o odločitvi republikanskega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora slišati še, da se je pokazalo, da mora država voditi javnopravne interese in da soglasje sosedov ni odločujoče. Sicer pa da bo takšnih ekološko spornih tovarnišev več. S stališča sosedov je takšna praktično vsaka, od žage v Šentjoštu do Berkopčeve delavnice na Dolžu itd.

Vse je torej po zakonih in aktih in soglasjih, s tistim krajevne skupnosti vred, ki ga je enkrat menda podpisal celo Lado Jaki, ki je postavil v začetku omenjeno delegatsko vprašanje. Ne šteje pa, da je mnenje krajevne skupnosti prav v tem primeru sporno, ker je ta razpognjena na več kilometrih in sploh ni nujno, da »vidi« tistih nekaj sosedov predvidene delavnice, ki bi bili prizadeti. Ne šteje pri nikomere več, da so delegati novomeške skupščine 28. junija podaljšali veljavnost odloka o prostorskoureditvenih pogojih po jasno postavljenem vprašanju enega od njih, »ali nas je toliko v hlačah, da zavestno sprejmemo odlok, ki je protizakonit?« Sekretariat za varstvo okolja in urejanje prostora ima celo prav, kot trdi, da se odlok uporablja za vse posege na območjih, za katere velja. Čeprav je nekaj delegatov ob sprejemanju zahtevalo, večina pa temu priklimala, da se mora uporabljati le za »čiste, nesporne primere«, v odloku tega seveda ni. Ne šteje več, da je bilo storjeno vse, da bi iz njive naredili stavbno zemljišče za to delavnico, da do sedaj v tem naselju ni bilo mogoče dobiti obrtnega dovoljenja, da je niti dva kilometra stran urejena industrijsko-obrtna cona itd. itd. In mimogrede še nekaj. Gradbena inšpekcija natančno pojasnjuje, da je ukrepala po svoji pristojnosti, v skladu z zakoni in predpisi, in ne na posredovanje republikanskih organov, ko je Božič v juniju začel z izkopom za delavnico, gradbeni inšpektor pa se prijavitelju ni smejal. Sosedje prisegajo, da se jim je novomeški gradbeni inšpektor smejal, kaj hočejo, saj ima Božič vsa soglasja, kar je bil tudi edini razlog, da so prosili za posredovanje republikanske inšpekcije, o čemer hranijo pisemne dokaze.

• **Videti je torej, da žalostna, boleča in tudi umazana zgodba o obrtni delavnici za predelavo plastičnih mas v Smolenji vasi dobiva epilog in da so sosednje izgubili ta**

boj. Kljub vsem odgovorom in pojasnilom odgovornih pa se še vedno postavlja vsaj še eno vprašanje: je res mogoče, da ne oziraje se na sosede, dobiti slej ko prej soglasja za začetek kakršnekoli gospodarske dejavnosti (tudi take, ki kljub vsem potrebnim soglasjem zbuja strah zaradi morebitnih vplivov na okolje in zdravje) kjerkoli, tudi sredi naselja stanovanjskih hiš? Ali še drugače: kako daleč gre lahko državna skrb za javnopravne interese nasproti posameznim, zasebnim? Do konca?

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Komedija človeškega prilaščanja

Če je za zgodovino znano, da se pojavlja lahko kot tragedija in kot farsa, se manj ve za Slovenijo, katero od omenjenih različnih zgodovine dela ta trenutek, ko izvaja proces privatizacije lastnine. V najboljšem primeru vsake nekaj.

Kar smešno je lahko, kako si dežela vliva nove državne samozavesti s pomočjo velikega kesanja. Prizadeva si pokazati sebi in svetu, kako ji je žal, da so nekatere njene prejšnje oblasti ukradle — za Rusi in nekako hkrati s Kubanci in podobnimi — Marksu socializem. Razkrinkani oče socializma, ki ga nekateri kujejo (ali so ga, kar je zdaj bližje resnici) v visoke oblake filozofske, ekonomske in pravne znanosti, medtem ko ga drugi z enakim žarom razglašajo za navadnega šarlatana, je predvidel za socializem kako Anglijo, Nizozemsko, Francijo, tako da se porušenje in balkanizacija socializma namreč lahko šteje za krajšo. No, Slovenija ne obžaluje omenjene kraje kakor take, ampak ukradeno blago kot tako.

In kot burka izpada celo prodaja premoženja, ki je iz razumljivih razlogov glavni predmet obdelave v aktualni slovenski privatizaciji, ki nastaja tudi zaradi omenjenega kesanja, vendar še bolj zato, ker je privatizacija eden sedanjih svetovnih fenomenov. Kajti kakor koli pogledamo Slovenijo, v nobenem primeru ne bomo videli lastnika, to je tistega, ki premoženje prodaja. Ker torej nekdo v tej kupčiji z družbeno lastnino manjka, zadevi pa se še zmeraj reče prodajanje, ta primer spominja na burko.

Kupci se bodo kajpak že pojavili, saj se zmeraj najdejo iznajdljivi in podjetni ljudje, ki bodo pripravljene razgrubiti premoženje. Načinov za ta dejanja je veliko, ovir pa malo, tako moralnih kot tudi materialnih. Samo za prived se pri tem lahko izkaže prepričanje, da različno odzemanje lastnine v povojni zgodovini in življenje z družbeno lastnino niso dobera načela moralnih ovir zoper razgrabljanje premoženja v sedanjem času in prihodnosti. To je seveda daleč od komičnega.

• **Ker je vse v privatizaciji v resnici daleč od komičnega. Do česa takega ni predvsem slovenski vladi. Zanesljivo še ni razvzvala uganke, kako naj privatizira, da bo istočasno nabrala kaj cvenka za svoj proračun, popravila krivice ljudem, ki so jim v preteklosti v imenu socializma zaplenili premoženje, in izpeljala privatizacijo**

tako, da ne bo odrekla kup lastninskih pravic »delovnim ljudem«, ki so v času družbene lastnine investirali zasebni dohodek v obči blagor.

Do komedij kajpak tudi ni državljanom, jim po dobrih stitih desetletjih bombardiranj pravičnosti in enakostjo kdo reče: »Nehaj se slepiti z idealizirano pravičnostjo.« (I. Kukovič) In ker jim dr. Jože Mencinger pri časopisu sporoči: »Iluzorno je pričakovati, bo zakon (o privatizaciji, op. M. L.) popolno preprečil neupravičeno bogatenje. Kapitalizem slednjič ni družba enakih, ampak različnih di. Odločitev za kapitalizem torej pomeni odčitev za neenakost.«

Razviti kapitalizem sodobnega sveta, za terega se po besedah podpredsednika slovske vlade zdaj zavestno odločamo, je dokaz bližje Marksovemu socializmu, kakor pa s mu mi s »socializmom«. Zato se zdi, da so z pomembne razdalje. Tudi zategadelj, ker vseeno, ali smo bližje tragediji ali farsu.

M. LUZAR

Zgrešena pot do denarja?

Zavedajo se vedno slabših razmer v gospodarstvu ter vse večjega števila brezposelnih, začeli ukrepati tudi v črnomaljski občini. En od tistih ukrepov je ustanovitev sklade prestrukturiranja gospodarstva in zaposelnosti v občini, v katerem bi se zbiral denar za razvojno prenovo. Do tukaj je vse lepo in pri delegatih občinske skupščine so se s takšnim skladom popolnoma strinjali, ustavilo pa so ko bi morali sprejeti tudi odlok o povišanju občinskega davka iz osebnih dohodkov delavcev, in sicer za en odst. Ta denar — vsak ml bi se ga zbralo po 500 tisoč din — pa bi bil izmed virov sklada za razvojno prenovo.

Ta, sicer ena prvih konkretnih potez črnomaljskega izvršnega sveta pa je naletela na kajšen odpor, zlasti v vrstah Demosa. Nikoli se niso mogli sprizniti s tem, da gre za polno obremenitev gospodarstva, zlasti pa ne za stvom, da neprestano obremenjujejo na bremenjujejo in znova obremenjujejo prabužo gospodarstvo. Zgodba o jari v torej! Očitno je, da se skoraj povsod v črnomaljskem gospodarstvu nahajajo v vse prej zavidljivem položaju, kjer brez kvalitete sredstev ne bo moč narediti koraka naprej, da iskati in tudi najti denar v občini je skrbno brezupno. Zato naj bi vsaj z omejenim kom, torej tako, da bi vsakemu malo vzel gotovili minimalni delež, da bi se lahko povali za denar tudi na republiko. Razumljivo je, da bi v tem primeru imeli pravico potrka republikne vrata le tisti, ki so pripravljeli sposobni narediti korak naprej, nikakor pa bi bila to podpora zavoženim podjetjem. Če hočejo pač izvit iz težav, morajo v črnomaljski občini nekaj žrtvovati tudi sami.

Vsega tega se dobro zavedajo vsi, tako stavljalci odloka o višjem davku, ki so se j odhodno posvetovali tudi na republikem sekretariatu za finance in republiko upravno družbene prihodke, kot tudi v Demosu in cialistični stranki, kjer so bili poslanci pruko v dvomu glede povišanja davkov, meniso, da bi morali biti že v odloku o ustanovsklada ustvarjeni mehanizmi, ki bi zagotovili da bi vse normalno in pravilno delovalo. Tda bi se denar pač nekako moral zbrati, n sprotuje ničče, pot, ki jo predlaga izvršni pa je po mnenju Demosa zgrešena.

• **Čeprav bo šel v sklad tudi del prčuna, pa so v Demosu prepričani, da dal sklad napolniti že z racionalizacijo občinske uprave, pri tem pa naj bi Črnomaljški iskali zgledi pri Novomeški Demos je šel zato celo tako daleč, predlagal umik odloka o povišanju kov občanov in čeprav so bili v razpravav demosovci najbolj glasni, so jiti tihem očitno pritrjevali tudi nekateri d kajti njihov predlog o umiku je bil sp**

Ker pa so se skoraj vsi strinjali z ustanovijo sklada za prenovo gospodarstva, ki s nekako pač potrebno napolniti, bo gotovo zanimivo, kakšne možnosti bo na naslednji skupščini ponudil izvršni svet. Morda ne bi napak, če bi se — glede na to, da je črnomaljska vlada Demosova — prej nekoliko povlil z Demosovimi strankami, da ne skupščini prihajalo do čudnih, če ne celotnih situacij.

M. BEZEK-JA

do čakaja na razplet. Kaj neki bo prinesel nov zakon o lovstvu, se sprašujejo kmetje in glasno razmišljajo, da si ne morejo obetati nič dobrega, če ga bodo spet pisali lovci.

In kaj pravijo o tem problemu na koalicijski ZSMS-LS in Demosa v Sevnici? Koordinator koalicijske Julij Jeraj je rekel, da se skrbno pripravljajo na prihodnjo sejo občinske skupščine, kjer bodo predlagali, da posebej obravnavajo prav škodo, ki jo kmetom povzroča divjad. Jeraj je zbral na republikem zavodu za statistiko precej podatkov o stalezju divjadi. Že podatke, da so leta 1973 ocejnili, da je v hostah okrog 2000 divjih prašičev, letos spomladi pa naj bi jih bilo že 5356, pove veliko. »Damjaki, ki so bolj okrasna žival kot pav, delajo veliko škodo, ker živijo v tropih. Ko pridejo na travnik ali njivo, jo porazirajo. Damjaki niso avtohtona žival, naši lovci so jih pripeljali z Brionov. Boštanjčani so že objubili, da bodo s povečanim odstrelom zmanjšali njihov stalež na polovico. Menimo, da bi morali takšno divjad spraviti v oboro, kakršne imajo kmet v Olimju, potem pa naj se gredo lovski, kmečki ali še kakšen turizem. Črne

točke našega lovstva, se pravi območja, kjer divjad povzroča največ škode in skrbi kmetom, so Podgorje, Zabukovje in Šentjanž. Naš cilj je, da spravimo število divjadi na stanje v začetku sedemdesetih let. Lovsko zakonodajo pa bi morali zato spremeniti, da ne bo več tako zaščiten vodčica svinja. Lovci namreč lahko streljajo le lanščake oz. mladiče divjega prašiča itd. Na Lovski zvezi Slovenije sem zvedel, da načelno so za spremembe, da pa je sedanja ureditev tega vprašanja bolj kaprica posameznikov.«

Predsednika Zveze lovskih družin Posavje dr. Jurija Pesjaka smo povprašali, kaj o tem problemu pravijo lovci. V Posavju jih je okrog 1700, že omenjena zveza pa združuje večino LD v sevniki občini, in sicer Boštanj, Bučko, Loko, Sevnico, Studenc in Zabukovje. Le LD Tržišče in Šentjanž spadata pod novomeško zvezo. »V govorih o škodi, ki naj bi jo povzročala divjad, je veliko pretiravanja in tudi nepoznavanja stvari. Po svetovni statistiki povzroči divjad le za približno odstotek vseh škod v kmetijstvu. Tudi pri nas ni po številu kaj bistveno več primerov škode,

je pa ta večja zato, ker je bil pridelek koruze zelo dober, pa še enkrat dražja je, denimo, koruza pri nas v primerjavi z Nemčijo. Srnjad skoraj ne povzroča škode, tudi damjaki ne ravno veliko. A kljub temu smo se dogovorili, da povečamo odstrel damjaka, ki je za vse pametne ljudi lepa žival. Damjak je pašna žival, pred 12 leti smo 15 primerkov prinesli z Brionov. Radi bi jih imeli tudi na Studencu, a se raje zadržujejo v dolinah kot v hribovju.

Divji prašič dela največ škode, a kaj, ko zaradi mlilh zim ni bilo niti običajne naravne selekcije, čeprav se lovci tudi močno trudimo, da bi zmanjšali stalež. Ni pa res, da dela veliko škodo vodčica svinja, ampak so to mladiči. Dobra mati je in popelje svoj naraščaj na skrivna mesta. Če bi svinje pobili, bi bili mladiči bolj divji. Neki zaletav fant je rekel, da je treba prašiče iztrebiti kot našega sovražnika. Toda vedeti moramo, da je tudi divjad del naše kulturne oz. naravne dediščine,« je rekel Pesjak.

Nedavno slovesnost ob obletnici smrti dr. Janeza Evangelista Kreka v Šentjanžu smo izkoristili,

da smo slavnostnega govornika Ivana Očlana predsedstva Republike Slovenije in sednika Slovenske kmečke zveze, zaprosili pove svoje stališče do lova.

»Vzpostaviti je treba tak režim, kot je v naših državah. Zakaj hodijo Italijani k nam? Zato, ker tam nimajo kaj loviti, ker država voli, da bi na račun kmeta gojili divjad. Pri tem treba napraviti dve stvari. Prvič, lovci ali organizacija morajo plačati zakupnino od recimo, da je divjad državna. Drugič, gozdarji kmetje (nikakor pa ne lovci) morajo skupaj tovitii, koliko divjadi prenese okolje, kajti gozdu dela divjad ogromno škodo. Tisto divjanje ni avtohtona, je treba iztrebiti. Če to ne gre, če je treba dati kmetov puške, pa naj streljajo. Jaz do take mere, da ne bo več povzročala. Jed se spomnim, da pred vojno ni bilo drugšpirov kot zaradi zajcev! Vztrajal sem, da lovski zakon tak, da bo vzpostavil spet razmere, kot so bile pred vojno!« je poudaril Oman.

PAVEL

Damjaki so lepi v kmetovo škodo

Ko smo v šentjanjskih hribih raziskovali, kaj vse morajo pogoltniti kmetje, če prijavijo škodo po divjadi, smo nehote dobili občutek, kot da gre med lovci in kmeti skorodra za nekakšen polfevdalni odnos. Kdo je gospod fevdalec in kdo tlačan, ali kvečjemu svobodni kmet, ni treba posebej razlagati. Zanimivo pri vseh teh številnih stikih je, da so bile gospodnje celo bolj odločne v obsodbi razmer kot zagrenjeni in razaljeni gospodarji. Moški sseh slabih izkušenj z jagri niti nočejo razgrinjati ob domačem ognjišču in po malem že vdani v uso-

Kdo bi ga rad živega pokopal?

Dokler bomo imeli takega direktorja, nihče ne ponuja krampa in lopate

Sem dokaj redna bralka vašega lista in vsako številko z zanimanjem preberem (ali vsaj prelistam, če mi čas več ne dopušča). Zagotovo pa se ustavim ob kulturnih dogodkih, dogajanju v zdravstvu, šolstvu, ker mi je to področje nekoliko bližje od ostalega. Sem tudi precej pogosta obiskovalka kulturnih prireditev, predvsem v Krškem in okolici, in dokaj dobro poznam delo v naši osrednji kulturni instituciji, t.j. Kulturnem domu v Krškem. Zato sem naravnost zgrožena nad pisanjem, ki sem ga (žal ne prvič) zasledila v rubriki Krških novic in prizadevam direktorja te ustanove. Vprašujem vas: »Kdo je tisti, ki bi ga rad živega pokopal? Kdo hrepeni po direktorskem stolčku?« Ker anonimnim pisem zagotovo ne objavljate in poznate ime pisca, bi vam bili bralci prav gotovo hvaležni, če bi nam zaupali, kdo se skriva za tem. Mnogim namreč ni všeč tako pisanje, in če že avtor ni zbral toliko poguma, da bi se podpisal, bi nam ga morda predstavilo uredništvo. Radi bi mu (ji) povedali kaj več o delu direktorja, ki ga tako vztrajno blatiti in napada.

In tudi vam v vednost (čeprav sem prepričana, da ste s tem seznanjeni) želim posredovati nekaj dragocenih podatkov. Tovarj (ali gospod, kakor kdo želi) direktor kulturnega doma je vsa svoja de-

lovna leta vpet v življenje šolstva in kulture. S tem živi in dela četrta stoletja in vsi, ki ga dobro poznamo, lahko trdimo, da je prizadeven, delaven in uspešen pri svojem kulturnem poslanstvu. Iz preteklosti ga poznamo kot dolgoletnega zborovodjo, predsednika Posavske pevске zveze, predsednika ZKO Krško, člana komisije za proslave v občini, kot organizatorja številnih pevskih revij, proslav in prireditev, kot tajnika bivše Kulturne skupnosti Krško in zadnjih dvanajst let kot direktorja kulturnega doma. Kakšne in katere naloge so mu bile naložene od prevzemu te osrednje kulturne institucije, ve vsak kolikor toliko osveščen krajan ali občan, ki se vsaj malo spozna na kulturno življenje. Uspešno voditi dejavnosti v taki ustanovi, posebno v sedanjem času, ki kulturni ni najbolj naklonjen, zahteva od odgovornih maksimalno angažiranost, kjer ni vprašanje delovnega časa, ni praznika, ne proste sobote ali nedelje, če je potrebno. Trebno pa je zagotoviti tudi finančna sredstva, da bi kulturna dejavnost kljub težkim časom živela dalje, prisluhniti ljudem, ki si marsikaj želijo, a ne morejo dobiti, ker ni sredstev.

Morda vidi pisec samo »ugoden direktorski naslanjač«, ki ga očitno mika, pa je pri tem pozabil na vse drugo?!

Pa še to. Dokler bomo imeli takega direktorja, ki se ne sramuje dela, ki mu ne bo odveč splezati na leste in pripraviti sceno na odru, delati na svetlobnem parku, ozvočiti dvorano za še tako zahtevne prireditev, ki se ne bo sramovalo pomagati čistilcem pripravljati omizja, prinašati stole, dekorirati prostor, če hočete, tudi napisati plakate in jih razobesiti, dokler bomo imeli takega direktorja, naj mu nihče ne ponuja »krampa in lopate« (čeprav vem, da zna tudi to s pridom uporabljati) in naj mu nihče ne grozi, da zanj ne bo več dela!

Številni udeleženci in obiskovalci ob blizu in daleč, tudi iz tujine, so že imeli priložnost videti in spoznati njegovo delo in delo celotnega kolektiva, ki je vsaj do sedaj bilo uspešno in deležno mnogih, in to ne neupravičenih, laskavih pohval in priznanj. Nekdo pa bi želel izničiti prav vse, kar je še dobrega ostalo v ljudeh, ki so predani svojemu delu, čeprav le-ti ni cenjeno tako, kot bi bilo potrebno.

Pravijo: kdor dela, tudi greši, kdor ne dela, tudi grešiti ne more! Ali pa: najboljši greši tisti, ki nič ne dela!

Naj končam svoje razmišljanje z željo, da se podobni žaljivi »članki« ne bi več pojavljali v vašem listu in jemali ugled vam in prizadetim!

PAVLICA MOŠKON
Krško

SOLIDARNOST V DEJANJH

NOVO MESTO — KO RK Drska je nameravala sredi novembra organizirati 11. srečanje starejših krajanov, vendar ga na željo udeležencev odlagamo za eno leto, 7.000 din, ki bi jih sicer porabili za srečanje, pa smo že nakazali na žiro račun sklada za poplavljenja območja v Sloveniji.

Hkrati obveščamo krajanje, ki bi želeli darovati za prizadete v poplavlja, da bomo zbirali prostovoljne prispevke danes, 8. novembra, od 16. do 18. ure v prostorih KŠ v Segovi 9. Upokojenci, predvsem iz Segove 9, so že samoiniciativno zbrali 4.900 din in jih oddali naši blagajničarki. Posnemajmo jih!

ANICA BUKOVEC

Kdo je kriv za naval na devize?

Nepremišljeni poslanci in politiki

RIBNICA, KOČEVJE — Pred ljubljansko banko v Kočevju in Ribnici so vrste za devize, na katere čakajo varčevalci in kupci, da jih pripeljejo iz ljubljanske centrale. Nekateri čakajo na devize tudi po dve uri in več. Na nekem sestanku v Ribnici je bilo te dni izrečeno tudi to:

»Če gospodje poslanci in posebno ministri prepričujejo ljudi, da smo pred vojaškim udarom, da se je treba ocepiti, da ni vročka, da bi dvigali devize, saj zanje jamči država (!?)... Politiki so vse to zakuhali, zdaj pa ne znajo naroda pomiriti...«

Prišlo je že tako daleč, da zdaj skušajo miriti ljudi posamezni občani, ki razumejo položaj, v katerem smo. Nezaupanje ljudi pa je še vedno veliko. Tako bomo nepremišljene besede politikov drago plačali. Znano je namreč, da postane tudi najbogatejša država revna, če varčevalci dvignejo svoje prihranke.

M. GLAVONJIČ

Proti zamrznitvi pokojnin

Stališča Društva upokojencev Novo mesto

Na razširjeni seji izvršilnega odbora Društva upokojencev Novo mesto je predsednik društva Viktor Bartolj seznanil navzoče z društvenimi dejavnostmi, kot so organizacijske, kulturne, športno-rekreativne, finančne in druge. Domala vsi navzoči so v sproščenem razpravi potrdili ustvarjalne dejavnosti celotnega društva skupaj s poverjeništvu. Ugotovili so, da so s podeželja včlanjeni v DU skoraj vsi upokojenci in da imajo poverjeniki ter člani izvršnega odbora boljše neposredne stike, kot velja za samo Novo mesto, kjer je še okrog 20 odst. upokojencev nevlanjenih v društvo. Dogovorili so se, da bodo tudi tu izpolnili organizacijsko učinkovitost z novimi poverjeniki po krajevni skupnostih oz. večjih delih mesta. Na seji so še posebej pohvalili organizacijo srečanja upokojencev pri Miklavžu na Gorjancih.

Glede gnotnega stanja upokojencev so ocenili, da je bil dosežani način usklajevanja pokojnin s porastom povprečnih osebnih dohodkov v naši republiki učinkovit in v zadovoljstvo

Spremenimo še miselnost, ne samo grb in zastavo!

Kratek odgovor na dolgo pisanje Marjana Arha (DL 2. nov.: Javno vprašanje uredništvu)

Gospodu občinskemu poslancu Marjanu Arhu iz Leskovca pri Krškem odgovorjam na dolgo pisanje čisto na kratko. Dve bodički v rubriki Krške novice sem na njegov račun napisal iz čistega veselja nad tem, da se na sejah občinske skupščine nekaj dogaja in občinska skupščina ni več stroj za dvigovanje rok.

Menil sem tudi, da moram bralcem napisati tudi kaj bolj zasoljenega in Marjan Arh je za to s svojim iritirajočim načinom razpravljanja več kot primeren. V svoji sveti preproščini in neozdravljivi naivnosti sem pač mislil, da se bo »pod novo oblastjo« tudi v resnici razbohotila demokracija. Pa sem se uštel, kajti gospod Arh (ki je smrtno resen mož in ne gleda risank, zato pa raje bere zakone in ustavo) grozi, da bo nova oblast obračunala tudi z novinarji. Očitno si Arh in njegov sufler (Simičičev dojemanje sej občinske skupščine ... to mi zveni zelo znano) prizadevata, da bi bili novinarji samo zapisnikarji. Toda novinarsko poročanje je in bo interpretacija v skladu s profesionalnimi pravili, novinarskim kodeksom, zakonom o javnem obveščanju, ustavo itd. In ker je novinarjev prispevek »samo«

interpretacija, je v svetu normalno, da isti dogodek različni novinarji in časopisi različno interpretirajo. Zato v eni državi ne obstaja en sam časopis (uradni list); ampak jih je več. In kdor je nad določenim časopisom intelektualno ali filozofsko vzvišen, ga pač ne kupi in tudi ne bere. In jaz ne bom imel nič proti, če Arh ne bo več bral Dolenjskega lista.

Kar pa zadeva zaroto proti Arhu in novi oblasti, ki jo po naročilu izvajajo novinar Simičič, naj povem samo to: tako razmišljanje izvira iz naše polpreteklosti, ko so mislili, da je novinar samo transmisija partije ali ideologije. Zato spet ponavljam svojo misel: ne bo dovolj spremeniti samo zastav in grbov, ampak se bodo morale spreembe dogajati tudi v glavah. Jaz pri tem procesu ne nameravam stati ob strani. To pa pomeni, da nikoli ne bom pisal tako, da bo všeč samo gospodu Arhu in njegovi stranki. Zato bom, kadar pač bo tako, spet zapisal, da so se poslanci dve uri jalovo pripravili o dnevnem redu skupščine. Če mi bo zaradi tega »odklenalo«, mi bo pač odklenalo. In vedel bom, da nisem bil neodvisen, sem se pa za to bojeval po svojih skromnih močeh.

JOŽE SIMČIČ

Res z dušo in ne za denar

Pojasnilo k zapisu s tem naslovom (DL 25. okt.)

Kot dolgoletna aktivistka Rdečega križa v Metliki se čutim dolžna dati pojasnilo k prispevku sedanjega predsednice Anice Pezdričeve o delovanju RK in aktivistov RK Metlika.

Še posebno čutim dolžnost, ker sem kot predsednica vodila občinsko organizacijo RK Metlika čez 20 let in v tem času spoznala, koliko so se ti ljudje prostovoljno žrtvovali pri izvajanju nalog te humane organizacije, ki je vsebovala predvsem skrb za razvijanje medsebojne pomoči (krvodajalstvo, zdravstvena vzgoja, prva pomoč, skrb za ostarele in socialno ogrožene, soseska pomoč, skrb za šolske malice in sanacijo vaških vodnjakov po programu UNICEF, in še bi lahko naštevale), kajti vključevali smo se v vse aktivnosti RK Slovenije. Vse te naloge smo izvajali prostovoljno in zato moram ovreči trditve sedanje predsednice, ki pravi, da so bili vsa povojna leta na občinskem odboru zaposleni profesionalni tajniki. Njena izjava mi je tembolj nerazumljiva, saj je znano, da so vodile tajniške in blagajniške posle prostovoljno pokojne Slava Guštin, Nežka Dragoš, Pavla Flajšman in še živeči Vera Pavlovič in Tinca Kočevar, katerim

se za njihovo delo ni bilo mogoče oddolžiti, saj je bila organizacija brez denarja. To lahko potrjuje aktivistka Minka Črnugelj, Marica Omerzel, Marija Radkovič, in še bi lahko naštevale. Tedanje uspehe občinske organizacije, ki je delala na osnovi programov RK Slovenije, pa so lahko ocenili občani sami in RK Slovenije.

Res pa je, da se je v letu 1976 prvič zaposlil profesionalni tajnik s polovičnim delovnim časom in so se začeli v dejavnost vključevati mlajši ljudje, ki so nadaljevali naše delo v organizaciji, za kar jim je treba dati vse priznanje.

Upam, da bo Anica Pezdričeva razumela moje pojasnilo kot dobronamerno, kajti menim, da kot mlada požrtvovalna aktivistka RK ni posevej seznanjena z nekdanjo dejavnostjo in z uspehi te organizacije. Predvsem pa čutim dolžnost, da s tem pojasnilom omilim slab občutek zdravstveno in starostno onemoglih aktivistov RK, ki so leta in leta vlagali svoj trud za razvijanje medsebojne humanosti, in dam priznanje aktivistom, ki jih več ni med nami, njihova požrtvovalnost pa je v glavnem pozabljena.

ANICA MOLEK
Metlika

Drage aparature pod ključem

O »poteh in stranpoteh novomeškega športnega zdravstva«

Kaj je vzrok, da se niso uresničili ambiciozno zastavljeni cilji novomeškega športnega zdravstva in da ob usposobljenih kadrih danes leži za 200.000 DEM najsoodnejših naprav zaklenjenih, nevdržanih in nekompletiranih v mali sobici v zdravstvenem domu?

Odgovor moramo poiskati v tistem času, ko se je vrhunski šport v Novem mestu šele porajal. Kdor se spozna na vrhunski šport, verjetno ve, da ni napredka brez športne medicine. Osnova so preventivni pregledi. Drugo, za kar smo se v KD Krka zelo borili, je funkcionalno tistiranje športnikov. Tretje, najvažnejše v športni medicini je, da zdravnik na osnovi testi-

ranj in čelov predpiše športniku način prehrane ter doziranje medikamentov.

V času, ko se je pri KD Krka prebiral v reprezentanco Sandi Papež, to je kakih 8 let nazaj, je dr. Vadnjal iz Kranja pričel s tovrstnim medicinskim delom v kranjski Savi. Pobudnik je bil Franc Hvasti, ki je dobro vedel, da vrhunskih rezultatov ne dosežeš z žganci in sadnim sokom. Kolesarski delavci smo obiskali Brno in na tamkajšnjem centru za športno medicino videli, kako se tem stvarim streže. V KD Krka smo že 1985. ustanovili strokovni team, na čelu katerega je bila mag. Tatjana Gazvoda. Poleg omenjenega brnskega centra si je ogledala demonstracijo sodobnih testirnih aparatov tudi dr. Medvedu v Zagrebu. Dr. Tatjana Gazvoda iz novomeškega centra medicine dela in športa je bila potem glavna pobudnica, da se center medicine športa in dela opremi s sodobno opremo, ki naj ne bi služila samo športu, ampak tudi medicini dela. Tako so bili v letu 1988 v zdravstvenem domu Novo mesto nabavljeni sodobni aparati, center pa je začel delati jeseni 1989. Žal v tej dobi ni pokazal interesa za tovrstno delo ostali t. i. vrhunski šport v Novem mestu. Imeli smo občutek, da zanima samo kolesarje. Tako smo morali kolesarski delavci sami nabavljati rezervne dele in material. Vsa skrb je visela na KD Krka. Ekipo zdravstvenega doma Novo mesto, ki je opravljala testiranje, je začel voditi dr. Radoje Milič.

Počilo je, ker se je tajniku tedanje TKS, ki je sofinancirala delo športnega medicinskega centra, zdela cena testiranja previsoka. KD Krka je zato predlagala, da bi dr. Milič opravljal delo v prostem času ob asistenci Krkinega maserja Branka Bojanca. Vodstvo zdravstvenega doma o tem ni hotelo niti slišati. Verjetno je razmišljalo, da bi nekdo popoldne služil s honorarji. Kdor pa pozna razmere v KD Krka, ve, da v klubu še nihče do sedaj za podobno delo ni dobil niti fیکا.

Potem je bil dr. Milič prestavljen za internista v obratno ambulanto IMV. Vsi instrumenti za delovanje omenjenega

pisma in odmevi

Odveč je že sam nastanek

Proti ponatisu t. i. »kanibalske poezije«

Če že ne more biti drugače, naj se prepirajo med seboj politiki, vendar naj tega ne prenašajo med ljudstvo, ker ga s tem razburjajo. Razburjanje pa ni na mestu. Enako velja tudi za potezo, »kanibalske poezije« (TV-15, Dolenjski list) ali »Pisma Rade« (Nedeljski Dnevnik). Zato menim, da takega pisanja ni vredno objavljati. Smo seveda za to, da ljudstvo zve, kaj pišejo slovenski ali srbski pisatelji, ni pa potrebno, da je široka javnost obveščena, kaj kak norec kje izreče, npr. »kanibalske poezije« podobne neumnosti. Taka objava je dolivanje olja na ogenj strasti. Seveda pa bi se povsod v državi morali potruditi že za to, da podobna »poezija« sploh ne bi nastajala.

Politikom bi predlagal, da se zavzemajo za rešitev gospodarskih problemov, ne pa, da s politiziranjem prilivajo olja na ogenj. Vprašal bi tudi, ali so kaj storili npr. Peterle, Tudžman, Milošević, Bulatović in druga gospoda, da bi ljudje živeli v slogi. In če bi lahko dali račun svojih potovanj po inozemstvu? Sredstva javnega obveščanja bi prosil, naj ne objavljajo česa, kar ni v njihovem lastnem interesu, ker jim to več škodi, kot koristi.

Star sem 57 let, v Sloveniji živim že 37 let in noben Slovenec me še ni grdo gledal, kaj šele, da bi mi kaj žalega storil.

M. MANDIČ
Novo mesto

BORCI V LAZAH IN SREDGORI

ČRNOMELJ — Člani občinskega predsedstva Zveze borcev Črnemelj s sodelovanjem v borčevsko organizacijo Metlika in belokranjskimi prvoborci obiskujejo že po tradiciji ob dnevu mrtvih med drugim tudi Gornje Laze. Tu je spomenik padlim borcem 1. belokranjske čete, ki so v noči s 1. na 2. november 1941 skoraj v celoti izkpravili v borbi s številnejšim italijanskim okupatorjem. Tudi letos so lepo izvedli spominsko slovesnost šolarji iz ssemške osnovne šole, spominski nagovor pa je imel tovariš Kepic. V pogovoru s šolarji je obudil spomine na omenjeni boj tovariš Košir. Borci so obiskali pri Sredgori še obeležje padlemu komandantu Stanetu.

Tržišče rešilo lovsko čast

PRIMOŽ — Na nedeljskem 6. srečanju petih lovskih družin, katerih lovišča se stikajo prav v točki na Primožu, se je letos zbralo po zelo uspešnem lovu 170 lovcov. Vodja lova Franc Pavlovič st. iz LD Studenec, ki je bila letos organizatorica te prireditve, je opravičil Zasavske rogistre in pevce iz Globokega, zadržane zaradi del ob zadnji katastrofalni poplavi.

Starešina LD Studenec Lado Klaus je opozoril na zasluge Staneta Bizjaka, ki je dal pobudo za tovrstna srečanja lovcov iz dveh regijskih lovskih zvez — posavske s sedežem v Krškem in dolenjske, ki ima svoj sedež v Novem mestu. LD izmenično organizirajo ta srečanja in si glede na število lovcov, ki pridejo na lov iz posamezne družine, tudi razdelijo vse stroške za prehrano, pijačo in spominski krožnik z leseno žlico. Letos so okusen srnin go-

laž Studenčanom skuhal kar v domu na Impoljci.

Predsednik skupščine Zveze lovskih družin Posavja, dr. Jurij Pesjak, se je v nagovoru zahvalil Stanetu Bizjaku, omenil pa je, da ima nemalo zaslug za ta srečanja tudi letos preminuli Jože Puntar, ki ga še posebej pogrešajo studenjski pevci, ker so z njim izgubili vestnega pečovodjo. Dr. Pesjak je zatem opozoril na zgodovinski razvoj lova in družbeno koristno delo zelene bratovščine, ki se ji po prostovoljnosti in amaterizmu lahko postavijo ob bok le gasilci. Zatorej lovce bolj pogledi posameznikov iz slovenskih strank (omenil je kmečko zvezo in zelene), ki bi najraje videli, da bi iztrebili vso divjad, ker ta povzroča tako škodo. Brez strpnosti in treznega pogovora pa bo težko doseči soglasje in ravnovesje v naravi.

P. P.

TRŽIŠČANI NAJUSPEŠNEJŠI — Lovci LD Tržišče so letos uplenili daleč največ divjadi. Julij Mikec, Tone Tomažič in Ciril Flajs (na postnetku slednji ravno prejema »lovski blagor« od vodje lova Franca Pavloviča) so uplenili divje prašiče, Ivan Pungercar jelenje tele, medtem ko so lovci LD Bučka, Boštjan, Škocjan in Studenec imeli tokrat precej manj sreče, saj so uplenili vsi skupaj le lisico in 3 zajce (Foto: P. Perc)

Mercator 'Jelka' RIBNICA

10 LET

Blagovnica

NAŠIM ZVESTIM KUPCEM

nudimo od 12. 11. do 22. 11. '90

veliko izbiro blaga s popustom - pri nekaterih proizvodih 20-30%

predstavitve atraktivnih proizvodov z degustacijami, nasveti strokovnjakov, modno revijo

presenečenja

nagradno odkrivanju z bogatimi dobitki

žrebanje gotovinskih nakupov nad 1.000,00 din

1. nagrada — barvni TV sprejemnik !!

tekmovanje kovinarjev in lesarjev

Poleg vseh ugodnosti nudimo kupcem v času od 12. 11. do 22. 11. pri vseh nakupih še 10% POPUST!

»Invalidi smo živi spomeniki vojne«

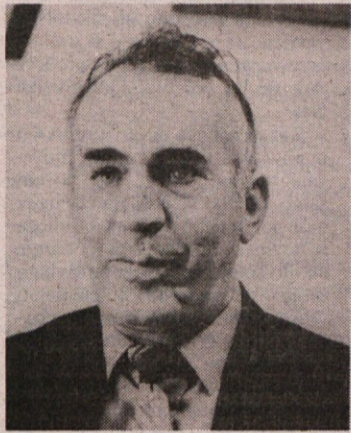
»Civilni invalidi vojne zahtevamo enako varstvo, kot ga imajo vojaški vojni invalidi«, pravi predsednik organizacije civilnih invalidov vojne Jože Zupanc iz Novega mesta — varstvo tudi invalidom iz domobranskih vrst

Odtrgalo jim je noge, roke, razmesarilo trebuhe, izkazalo obzre, izvotilo oči. Njihove tragične zgodbe so si v najbolj dramatičnih trenutkih podobne. Nenadoma je strahovito počilo, kočki človeškega mesa so sfrčali po zraku in tam, kjer je bila prej zdrava roka ali noga, je močvilje v zrak le še grozljivo okrvavljen štrcelj. Bilo je med vojno in še več let po njej, ko je bilo povsod še vse polno najrazličnejšega orožja in razstreliv, ljudje pa neprevidezni, nepoučeni. Predvsem zato je tolikokrat počilo in mesarilo, v mnogih primerih tudi otroke. Kot da se peklenska režijska vojna ni zadovoljila z mrtvimi in ranjenimi na bojnem polju in ni hotela odnehati prej, dokler se ni napila krvi najmlajših in se naučila gorja, ki ga je s tem povzročila njim in njihovim družinam za vse življenje.

Takih, ki so preživeli in jim danes pravimo civilni invalidi vojne, je danes v Jugoslaviji še okoli 30.000, od tega v Sloveniji ena petnajstina ali kakih 2.000. Predsednik jugoslovanske Zveze civilnih invalidov vojne Jože Zupanc iz Novega mesta, ki je poleg tega tudi predsednik Zveze društev civilnih invalidov vojne Slovenije pa podpredsednik Zveze slepih in slabovidnih Slovenije in predsednik koordinacijskega odbora invalidskih organizacij v naši republici, pravi, da civilni invalidi vojne niso samo tisti, ki so se poškodovani v vojni materialom, ampak tudi poškodovanci pri bombardiranjih in sploh vse žrtve tako imenovanega fašističnega nasilja. Vsi ti so tudi deležni posebnega družbenega varstva in dobivajo določena materialna sredstva. Že leta 1979 je bil sprejet medrepubliški dogovor o varstvu civilnih invalidov vojne v Jugoslaviji in na podlagi tega dogovora pravilnik, po katerem naj bi vsi invalidi z več kot 60-odstotno telesno okvaro prejeli 50 odstotkov vojaške invalidnine, ostalo pa vsak v svoji republici, pač po njeni finančni zmoglosti. Zatem so po republikah sprejeli zakone o tem varstvu in Jože Zupanc pravi, da so za var-

stvo civilnih invalidov vojne najbolj poskrbeli v Vojvodini, na Hrvaškem in v Sloveniji, najslabše pa na Kosovu in v Bosni in Hercegovini. V Sloveniji uživa varstvo po omenjenem zakonu 1460 civilnih invalidov vojne.

»Varstvo civilnih invalidov vojne je premajhno, zato se ves čas tako na

Jože Zupanc

zvezni kot na republiški ravni, zavzemamo za izenačitev z varstvom vojaških vojnih invalidov,« poudarja Zupanc. »Ko se je v Sloveniji začelo razkrivanje zatajevanih resnic, odkrivanje kosti po vojni pokončanih in druge podobne zadeve, smo na glas povedali, da sicer nimamo nič proti temu, da pa bi se morali najprej spomniti o nas invalidih, živih spomenikih druge svetovne vojne, ki hodimo okrog brez rok in nog in imamo črna očala namesto oči, varstvo za nas pa niti po stoletja po vojni še ni primerno urejeno. Ne nameravamo odnehati z zahtevami, dokler ne bomo uživali enakih pravic kot vojaški vojni invalidi. Navsezadnje je neizpodbitno, da so civilni postali invalidi z enakimi sredstvi kot vojniki, in ne vem, zakaj bi morala biti razlika med enim in drugim.«

Predsednik Jože Zupanc pove, da je slovenski skuščini že v postopku za-

kon, ki bo varstvo civilnih invalidov vojne nekoliko razširil. Med drugim je predlagano, naj bi se invalidnina povečala, tako da bi civilni invalidi posej prejeli ne le 50, temveč 75 odstotkov invalidnine vojaških vojnih invalidov, najtežji invalidi pa naj bi dobili tudi dodatek za pomoč in postrežbo v enaki višini kot vojaški vojni invalidi. Prvič po vojni naj bi civilni invalidi vojne dobili tudi pravico do klimatskega zdravljenja v toplicah oziroma zdraviliščih. Pri tem kaže posebej opozoriti, da bo varstvo razširjeno tudi na invalide nižjih kategorij, s 40 do 50-odstotno invalidnostjo.

»Na sestanku predsednikov slovenske in hrvaške vlade nedavno na Otočcu je bilo sklenjeno, da bosta imeli ti dve republiki enotno urejeno varstvo, in sicer ne glede na to, kako bo varstvo civilnih invalidov vojne urejeno v Jugoslaviji,« razlaga Zupanc. »Že v doglednem času naj bi v obeh republikah glede varstva izenačili civilne in vojaške invalide in v ta namen sprejeli ustrezen zakon. Predstavniki hrvaške vlade pa so tudi zahtevali, da se s tem zakonom uredi tudi varstvo invalidov iz vrst domobrancev. Le-ti so bili za svoje morebitne zločine že kaznovani po redni sodni poti, invalidnost pa jim je ostala kot posledica iste vojne kot vsem drugim.«

Od vojnih odškodnin, ki naj bi jih bila dobila Jugoslavija, civilni invalidi vojne do zdaj niso prejeli ničesar. Posamezniki iz nekaterih republik so dosegli, da jim Nemci plačujejo mesečno po 700 mark ali kaj več, vendar to, kot pravi Jože Zupanc, niso invalidnine, pač pa nekakšne socialne podpore. Iz Slovenije takšnih prejemnikov ni, ker tudi niso nikomur svetovali, da to sam ureja. »Naše stališče je, da mora te reči urejati država, in to smo odločno povedali tudi v deklaraciji, ki smo jo sprejeli na seji zveznega predsedstva naše organizacije nedavno v Beogradu, kjer je istočasno potekalo tudi športno tekmovanje civilnih invalidov vojne in se je slovenska ekipa spet imenitno odrezala. V deklaraciji, ki smo jo naslovili na jugoslovansko in svetovno javnost, prebrali pa na Banjici, kjer so bili med voj-

no zloglasni zapori in nacistični pobjoi rodoljubov, smo glede na zdajšnje razmere pri nas poudarili, da je treba medčloveške odnose urejati strpno, z razumom in mirno ter prepričati kakršnokoli nasilje nad ljudmi, saj smo mi sami dovolj jasen dokaz, kaj rojeva takšno nasilje. Še posebej pa smo navedli, da zdaj, ko sta se združili obe Nemčiji, od Jugoslavije zahtevamo, da z druženo Nemčijo uredi vprašanje odškodnin za invalidnost, ki nam jo je z vojno povzročila nacistična Nemčija. Izrecno smo se poudarili, da nihče v Jugoslaviji nima pravice odrekati se zahtevkom po odškodnini, ki pripada invalidom.«

Ko je že govor o Beogradu, je treba povedati, da tam lahko človek doživi marsikaj, tudi politične pritiskce celo na takšno organizacijo, kot je Zveza civilnih invalidov Jugoslavije. Se ve, odkod so taki pritiski. »Hoteli so, da bi se uklonili in podredili vetru, ki pihava iz Miševićev socialistične stranke. Pa smo vzdržali in na moje odločno vztrajanje ostali neustrankarska organizacija. Tako je Zveza civilnih invalidov vojne edina zvezna organizacija, ki je zunaj vseh političnih vplivov,« ponosno pove njen predsednik Jože Zupanc.

Sam je 100-odstotni invalid. Vid je izgubil kmalu po vojni, še kot otrok, in na podoben način kot mnogo drugih, ki so vzeli tisto strašno reč v roke, misleč, da se ne bo nič zgodilo. A če sveta ne more videti, ga pa zato zelo občuti. Vse dobro in slabo v njem, še posebej krivice, ki se delajo invalidom. In kdo bi lahko bolje razumel stisko invalida kot tisti, ki je sam invalid? Zato se Jože Zupanc tudi tako žene za pravice civilnih invalidov vojne. Kot predsednik zvezne in republiške organizacije je vztrajen in uspešen. »Brez njega na predsedniškem stolu gotovo ne bi toliko dosegli, kot smo,« zatrjujejo člani medobčinskega društva civilnih invalidov vojne, ki ima sedež v Novem mestu in ga tudi Jože Zupanc večkrat obišče.

I. ZORAN

TUDI NAŠE ČESTITKE — Ob 20-letnici ilustracij karikaturne portretov in ilustracij čestitamo našemu sodelavcu Milanu Alaševiču tudi v uredništvu Dolenjskega lista.

KOSTANJEVA PODJEDINA

Upokojenci z Vidma pri Krškem smo se opravili na kostanjevo pojedino na Studenc. Izpred hotela nas je odpeljal naš stari znanec Dušan, ki že zdaj prakticira za penzionista. Hvala mu, ker nas je srečno pripeljal v domači pristan. Gostitelji so nas prisrčno sprejeli in nam pripravili izdatno kosilo in dobro kapljico. Mladi so napekli obilo sladkega kostanja. Na srečanju nas je zopet raznemala muzika. Opažam, da je zmeraj več mladih upokojencev, ki se prav nič ne branijo zaplesati tudi z več kot osemdesetletnicami. Gostitelju in gospodu predsedniku, posebej Marici in Zofki prisrčna hvala s prošnjo: še.

GABI

GESLA IN DEJANJA

Ozelenimo naše okolje — geslo, ki se uporablja in izvaja pri nas in po svetu. Kaj pa v Kočevju? Se trudimo urediti okolje, v katerem živimo, ali o tem samo govorimo, kritiziramo neurejeno okolje, prazna korita, se spotikamo ob malenkosti in se za urejanje resnično trudi le peščica ljudi in vrtnarska skupina iz Komunale Kočevje? Za primer: uredili so sprehajalno pot do mestnega pokopališča. Po dolgih letih so uredili tudi znamenarjena cvetlična korita in v njih zasadili krasne mačke. Vendar, kaj je lažje, kakor izpuliti »ponujeno« sadiko in jo posaditi na grobu svojih, saj je roža zastoj! Ostala pa so spet prazna korita kot vsa leta nazaj, ko smo ob 1. novembru vedno znova zmačevali z glavo in kritizirali. Le kje je naša vest in kdaj bomo končno znali ceniti trud drugih ljudi?

Občanka iz Kočevja

- Sedaj je treba znati v demokraciji živeti. (Kučan)
- Nacionalizem je zadnji adut boljševizma. (Bogdanovič)
- Krupa bo za nas preizkusni kamen sodelovanja v Demosu. (Plut)

TRETJE MESTO

V Brezicah so tekmovali v skoku v doljino in višino ter v teku in metu krog Dobro so se odrezali tudi naši učenci. Skupaj so zasedli 3. mesto, a sta jim manjkali le dve točki za 2. mesto. Škoda!

NATAŠA KOBLER, 8. ovin. kro. OS Art

O KAJENJU

Te dni sem le ukradla nekaj minut pro Jožetu Bogoviču, našemu ravantelju, in kar malo presenetila s temo pogovora. Nanašala se je na kajenje, ki je danes tako zelo razširjeno. Povedal je, da je bil nek strasten kadilec. Na srečo je pravočasno spoznal škodljivost tega početja zase okoli in že preko 20 let ne kadim več. Spominja se srednješolskih dni, ko se je cigareto v ustih počutil pomembnejše. Naj ob pogovoru z ravanteljem povem, se naša šola aktivno vključuje v prizadevanja odvrniti mlade od tega nelegalnega početja. Povezani smo tudi z društvom kadilcev, ki so v Sevnici kar aktivni. Mislim, da pouk veliko prispeva k temu, da ni več pomemben tisti, ki kadi, ampak nekadilec.

KATJA KRNC, 7. OS SAVO KLADN. Sevrn

ČAJ V ŠOLSKI TORBI

Sestrica mi je pripovedovala, da se pri njih v 1. razredu zgodila nenavadna resnica. Rediteljica Polona je prinesla razred čaja. Spodaj se je v čaju in stekleno njeno šolsko torbo. Zvezki in šolske tebeščine so se napile sladkega čaja naravno sto učencev. Vsi so hoteli brisati torbo zvezke in knjige. Škoda, da učenci niso medvedki, kajti vsi bi lahko polizali!

GREGA REŽUN, 1.

MOJ BOJ PROTI KADILCEM

Stara sem devet let. Žalostna sem, kdo kadi v moji bližini, huda pa, če se kadi vame. Ne morem razumeti odraslih ljudi, da kadijo, čeprav vedo, da s škodujejo svojemu zdravju. Tudi moji kadi. Kadar si prižge cigareto, se umakne. Starejši gorijo, da je kruh drag, toda za cigarete in vžigalnike imajo denar. Razdraži me, ko vidim kadilce med moje ogorke po cesti, po zelenicah. Rada bi jim glasno povedala, da otroci spravljamo po našem kraju in pobiramo tudi njihove ogorke. Starejši, spoznajta, je boljši kruh kot pa cigarete in pijače.

LIDIJA HRIBAR, OS Kr

PRVI EKOLOŠKI DAN

Učenci 7. in 8. razredov smo imeli ekološki dan. Gospod Marjan Smrke je predaval na to temo. Zraven smo ogledovali video posnetke z ekološkega tabora Krka 90. G. Smrke je povedal, da v KS Žužemberk našli kar 66 črnilnih lagališč. Enega takih velikih odlagališč smo si šli ogledat. Pri vsi Jama je deset metrov od glavne ceste globoko tača in v njej ogromno odpadkov. Najnarobe je, da so tu kraška tla in da vsi, ki pride z deževjem na te odpadke, pronicajo v podtalnico. Po tem ogledu se mladane grozno odpejali našemu Žužemberku. Tu smo pobirali smet!

ŽIVA MOŽE, OS 7., ko. Žužemb.

Kaj pišejo drugi

Kaj bo z delavci v kmetijstvu?

Ob arogantnem in vzvišenem »pojasnilu« predstavnikov oblasti — Nihče od nas, ki delamo v družbenem kmetijstvu, ni nikomur ničesar ukradel

Prosim, da mi odstopite nekaj prostora v vašem glasilu, ker bi rad pojasnil nekatere nejanosti oz. dileme, ki so ostale nedorečene ob obisku vladajočih strankarskih veljakov na Gomilskem dne 30. 9. 1990.

Kot pripadnik stranke in opoziciji, to je socialistične stranke, sem se udeležil imenovanega shoda, ker je na lepaku organizator vabil vse, ne glede na strankarsko pripadnost. Naivno verujoč, da bo mogoče z demokratično izvoljenimi oblastniki vzpostaviti dialog in z njimi razpravljati za argumenti, sem bil grobo razočaran, saj je nova oblast mnogo bolj oblastniško prepričana o upravičenosti svojih ukrepov in vzvišenosti idej kot bivša.

Kot delavec v družbenem kmetijstvu sem v svojem imenu in imenu 21.000 ljudi, ki so tako ali drugače ekstenčno vezani na usodo družbenega kmetijstva, vprašal spoštovanega prof. dr. Toplaka, kaj bo z usodo imenovanih. Zanimalo me je, kako bo vladajoča koalicija rešila

problem zaposlitve za vse tiste, ki bodo ob napovedanem konceptu vlade, to je razlastnitvenju, ostali na cesti brez sredstev za preživljanje. Pričakoval sem razgrnitve programa za preusposabljanje 11.000 kmetijskih delavcev, od hlevarja, traktorista, molznika do višje- in visokošolsko izobraženih kmetijskih strokovnjakov. Tako bi bila upravičena predvolilna obljuba, da s popravljanim starih krivic ne bodo storjene nove.

Odgovor, ki je zapisan tudi v NT, je pokazal vso vzvišenost in prepričanje v nezmotljivost. Pojasnilo, da nam je bil z možnostjo dela na ukradeni zemlji dan privilegiran položaj in da izguba tega položaja in s tem dela ne pomeni povzročanja krivic, kaže, kakšen je odnos novih oblastnikov do tistih, ki si želijo samo pravice do življenja od dela. Nihče od nas, ki danes delamo v družbenem kmetijstvu, ni nikomur ničesar ukradel, naša edina krivda je v tem, da smo se usposobili za delo v kmetijstvu.

Za to delo smo bili evidentno vedno slabo plačani. Kljub temu pa smo z rezultati dokazali, da se lahko kosamo z vsemi agrarno razvitimi v svetu. Kadar koli lahko komurkoli z argumenti dokažemo, da smo bili skupaj s slovenskim kmetom vseskozi in smo še danes izkoriščani s strani stare in nove oblasti. Tudi mi se zavedamo, da je Kardelj storil krivico slovenskemu kmetu in med drugim tudi zato končal na smetišču zgodovine. Prepričan, da popravlja neke marksistom jasne krivice, je uničil slovenskega kmeta. Enako je tudi dr. Zagožen s sodelavci prepričan samo v svoj prav in skupaj z dr. Toplakom razglasa pošteno delo po dvanajst ur in več v kmetijstvu za privilegij, ki ga je treba privilegirancem nujno odvzeti. Morda bi novi kreatorji slovenske agrarne politike namesto sejanja mrnje med oba sektorja kmetijstva raje poskrbeti za realno, in ne zgolj deklarativno izenačenje pogojev med njima, pa naj ekonomika odloči o tem, kdo in pod kakšnimi pogoji bo ostal. Spopasti se z nepotrebnim uvozom mesa, mleka in mlečnih proizvodov je prav gotovo veliko težje kot pa prikazovati družbeni sektor kmetijstva kot ekskluzivnega krivca za vse zablode in napake v preteklem in sedanjem agraru. Ustvariti razmere za delo in preživetje na Goriškem, Kožjanskem, Haložah je oreh, ki ga lahko streta samo znanje in sposobnost in ne izpričana aroganca.

Dve desetletji sem se bojeval proti rdeči diktaturi in morda si ravnajo zato še danes služim kruh v gumijastih škornjih v hlevu. Z velikim obžalovanjem danes ugotavljam, da moj boj in boj vseh, ki jih želi nova oblast razčlovečiti, še ni končan. Rdeči so me topli, zapri, vzeli so mi potni list, toda dovolili so mi, da sem si z rokami zaslužil vsaj kruh. Nova oblast pa mi želi vzeti tudi tega.

Akademik dr. Trstenjak je v polni dvorani na Gomilskem oznanil navzočim: »Slovenski kmet ne potrebuje kontracepcije, ker potrebuje močno in številno družino.« Hvala za takšne ideje, spoštovani gospod akademik! Prepričan sem, da jih večina slovenskih kmetov ne bo upoštevala. Doma producirati hlapce, deklet, strice in tete, po mojem prepričanju čeprav sem samo delavec v kmetijstvu, ni rešitev za slovensko kmetijstvo. Morda bi bilo dobro vprašati slovensko kmečko žensko, kaj misli o tem, da bi postala stroj za produkcijo poceni otroške delovne sile. Takšna delovna sila bi morda še dovoljevala nadaljnje eksperimentiranje v agraru. Akademiki in doktorji imajo še veliko izvirnih idej, upajmo, da jih bomo preživeli in tako kot Kardeljeve zabrisali na smetišče zgodovine.

(Kmečki glas) SREČKO ČATER, farma Podlog

Ne postanimo tisti, ki bi klicali duhove preteklosti

Spet se moramo vračati v čas med vojno in po njej. Takrat se je zgodilo, da je raznim domačim zvodnikom uspelo, da so veliko naših preprostih ljudi onečastili in onesrečili, ko so jih zapeljali v sodelovanje z okupatorjem. Na tak način so postali tudi sokrivci njihove smrti v surovem vrtincu maščevanja. Stoletja krivic in ponižanj, posebno pa zadržanja vojna, so priskrbeli maščevanje, ki si je za svoj meč izbralo slepo stalinistično nasilje. Smrt se potem ni več ustavljala niti pred nedolžnimi. Maščevanje zla ni odpravilo, ampak je povzročilo še novo. Zgodilo se je enako, kot se je ob vojnah in revolucijah dogajalo tudi v drugih časih in drugod po svetu. Slovenci nismo bili ne boljši ne slabši od drugih narodov.

Med sokrivci zvodništva, ki je našega preprostega človeka popeljal celo pod okrilje najbolj mračnih nacističnih SS enot, so bili tudi visoki krogi slovenske Cerkve. Ko danes njihovi nasledniki primerjajo smrt domobrancev s smrtjo za domovino padlih Makabejcev, s tem kažejo, da se niso nič naučili. Take primerjave hudo potvarjajo zgodovino.

Danes je jasno, da ena maša za drugo po grobiščih širom po Sloveniji ni krščanska pieteta, ni sprava,

ampak je izrazito politično dejanje. V resnici to le kliče na dan sile, ki so bile leta 1945 poražene. Zbiranje desetisočev po poljih in gozdovih služi idejni mobilizaciji, ki potrebuje množice, da bi nas spet obrnila nazaj v preteklost.

Namesto da bi doživeli spravo z vestjo, smo doživeli ponovno razvnanje občutka krivde. To pa je občutek, ki ga je mogoče zlorabiti za manipuliranje z ljudmi. Krivda zaseje strah, ki lahko načne razum in stre hrbenico. Tako zlomljen človek pa lahko postane poslušno orodje sil, ki spet silijo na dan. Od nekdanje je bilo tako, da je moč teme rabila greh in krivdo kot sredstvo za pridobivanje denarja in moči.

Vse to vero uničuje. Prav zaradi takih in drugačnih zablod v preteklosti se je vedno znova porajalo nezajezljivo sovraštvo do Cerkve in se potem širilo tudi na vero. Vera je bila torej najprej žrtev tistih, ki naj bi ji služili. Šele potem je postala tudi žrtev revolucionarjev, ki niso dojeli, da bi bila ena od njihovih pravih nalog osvoboditi tudi narodno človekovo vero, ne pa jo skupaj z njeno zlorabo odpraviti in preganjati.

(Neodvisni Dnevnik) Dr. JURIJ ZALOKAR

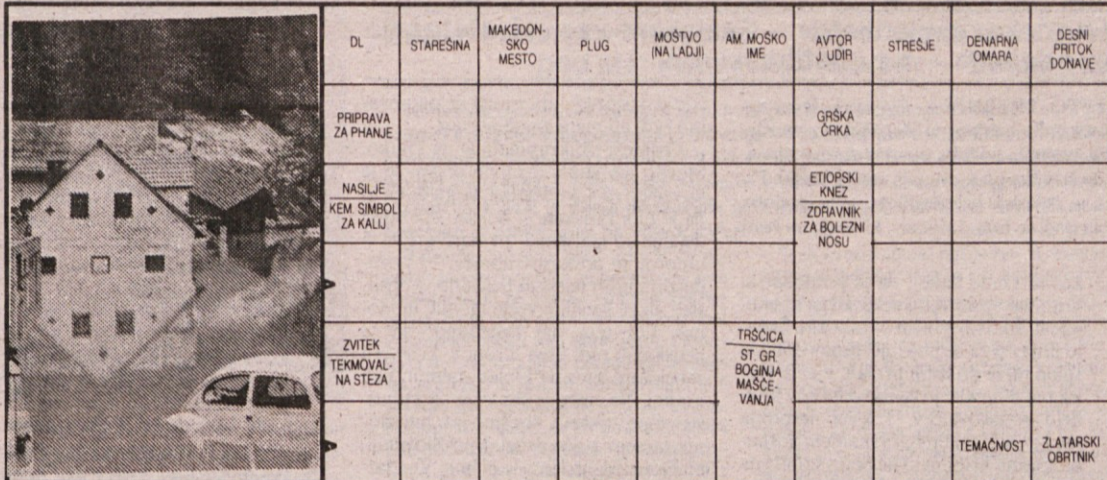
Žreb je izmed reševalcev 41. nagradne križanke izbral 41. Za nagrado bo prejela najnovejšo knjigo pisatelja Frančka Rudolfa Odiranje morskoga psa. Nagrajenki čestitamo!

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 19. novembra na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 43.

REŠITEV 41.

NAGRADNE KRIŽANKE

Pravila rešitev 41. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: KNIN, STELA, ANALEPTIK, STRES, INN, TEKSTILKA, BARIKADE, OVES, VENET, FRAMASON, MORA, ROMB, SEL, KRN, ALBANY, PRISAD, TER, AARE, KITE, ARA, TORR, ADAM.

DL	NEPRIJETNA ZADEVA	STROJULO	MEDNARODNA ORG. ZA STANDARDIZACIJO AZ RAKUNJI PES	SOCIOBNI NEM. DRAMATIK (KURT XAVERI)	HITROST, NAPREDEK	OTOK V PRE-SPANSKEM JEZERU UTEZNA MERA	VSEBINA MISLI LUAK	EGMONT LAMORAL GR. FILOZOF-SKA SOLA	TRŠČICA ST. GR. BOGATAJNA MASČEVANJA	STREŠJE	DENARNA OMARA	DESNI PRITOK DONAVE
PRIPRAVA ZA PHANJE	NASILJE KEM SIMBOL ZA KALU	ZVITEK TEKMOVALNA STEZA	VELEUM	GRŠKA POKRAJINA	GRŠKA CRKA	GERM. MIT. OREL	TEMAČNOST	ZLATARSKI OBRTNIK	GRŠKA CRKA	GRŠKA CRKA	GRŠKA CRKA	GRŠKA CRKA
PISMEMO POTRDILO	SANJAC	ENICA	OKRAJŠANI NAZIV BRALZKEGA MESTA	RIM. KRALL. GRADITELJI OSTIE								

MISLIJ

Za narodno zvestobo na bivanjski borzi ni cene.

A. REBULA

Na zmotah se je mogoče učiti in vedno bolj zanesljive vizije prihodnosti. A za to je treba imeti tudi precej poguma.

B. GRABNAR

Za Jugoslavijo smo se odločili, ker smo videli le v njej zagotovitev svojega samostojnega narodnega življenja. Zaradi tega je tudi nujna naše zavezanosti tej skupnosti skladna z uresničevanjem natanko tega pogoja za slovensko narodno življenje.

B. GRAFENAUER

Ivan noče iz dežele čokolade

Razrahljana disciplina in morala v sovjetski vojski, nastanjeni v nekdanji Vzhodni Nemčiji — Dezerterstvo, prekupevanje, kraje in umori

Združitev Vzhodne in Zahodne Nemčije je prinesla prenekatero spremembo v življenje Nemcev, prav tako pa tudi v življenje Nemcev, ki so se po sili razmer znašli v združeni Nemčiji. Presenetljivo je, kako so se tako rekoč v hipu sesula velika prijateljstva, sklenjena med bratskimi socialističnimi državami, in kako se namesto velikih besed o večni bratski zvezi zdaj pojavljajo sovražna gesla, kot je, denimo napis v Wuensdorfu, ki pravi: Nemčijo Nemcem — Rusi ven!

To je le drobec v zmedenem dogajanju, ki je zajelo sovjetske državljane, predvsem vojaško osebje, ki je nastanjeno na tleh nekdanje Demokratične nemške republike. Ne srečujejo se samo z napisi, ki jih podjajo domov, marveč tudi z drugimi resnimi težavami. Vse več je primerov, da pretepejo sovjetskega vojaka, prišlo pa je tudi že do posameznih primerov streljanja nanje.

»To je šele začetek,« je povedal novinarju revije Newsweek eden od bonkskih uradnikov, »pričakujemo zelo resne težave.«

Disciplina v vrstah sovjetske vojske je močno popustila, morala pa zdrsnila na dno. Sovjetski vojaki in častniki od Leipziga do Berlina so pripravljivi prodati karkoli, da bi si napolnili žep. Zapleteni so v prekupevanje, tativne, podkupovanje in druga nečedna opravila, s katerimi si žele bodisi nagrabiti nekaj od bogastva, ki je nenadoma zapljusnilo z zahoda. Nekateri dezertirajo, drugi si skušajo izboriti nemško državljanstvo in se tako ogniti vrnitvi v socialistično revščino, ki jih čaka doma. Za cigarete, alkohol, avdio naprave in drugo potrošniško blago zamenjujejo in prodajajo vse mogoče, od častniških oznak in kap do celih uniform in celo orožja. Za nekaj tisoč zahodnonemških mark je mogoče na črno kupiti protiletalske rakete, kalašnikovke, mine in protitankovske granate. Celu na smetiščih je mogoče videti sovjetske vojake, kako brskajo med odpadki in iščejo, če je kaj koristnega ostalo zanje.

Moskva in Bonn sta se uradno dogovorila, da se bodo sovjetski vojaki umaknili z ozemlja nekdanje Vzhodne

Nemčije postopoma in povsem v štirih letih. Umik pa ni tako preprosta stvar. Odseliti se mora 380.000 vojaških oseb in 120.000 spremljajočih civilistov. Med njimi pa ni malo takih, ki sploh nočejo zapustiti »dežele čokolade«, kot Rusi pravijo Nemčiji.

Eni poskušajo najti legalne poti za pridobitev nemškega državljanstva in prosijo za politični azil. V Berlinu vsak dan najmanj deset sovjetskih vojakov zaprosi za zatočišče. Drugi poskušajo priti do nemškega državljanstva s poroko, čeprav je to draga zadeva in lahko stane do 20.000 mark. To pa je denar, ki si ga stežka privoščijo celo višji oficirji. Več je seveda takih, ki so brez pravega denarja, pa si preprosto pomagajo s pobegom. Po izjavah sovjetskega odvetnika in borca za človekove pravice Olega Ljamina je lani dezertiralo več kot 700 sovjetskih vojakov, število dezertertjev pa iz dneva v dan strmo narašča. Nekateri ubežniki so oboroženi in se skrivajo v gozdovih, lakota pa jih sili v krajo.

Ljamin si stvari ne izmišlja. Pred kratkim je na sodišču v Weimarju branil enega od pobeglih sovjetskih vojakov, ki je s svojim pričanjem šokiral sodišče. Povedal je, da je pobegnil iz svoje enote v strahu za življenje. Pripovedoval je, da so mu oficirji jemali mesečno plačo, da je nadrejenemu moral vsak mesec prinesiti 250 mark »varščine«, denar pa je pač nakradel od Nemcev. Ko ni maral pristati na krajo, so ga pretepli.

Takšne zlorabe, kot jih je opisal pobegli vojak, naj bi ne bile redke. Po nekaterih pripovedovanjih so se v vojski organizirale mafijske skupine, ki jih vodijo višji oficirji. Vojake izsiljujejo, mučijo, spravljajo jih v obup in v samomor, prihaja celo do umorov. Lani naj bi umrlo kar 800 sovjetskih vojakov, nastanjenih v Vzhodni Nemčiji. Veliko je samomorov, nekaj pa tudi umorov. Ljamin raziskuje primer vojaka, ki ga je povozil vlak. Uradno naj bi naredil samomor, obdukcija pa je pokazala, da je bil ustreljen. Takih primerov je še več.

Videti je, da se zrahljane discipline in poslabšane morale zavedajo tudi odgo-

vorni. Pred kratkim so sovjetske vojaške baze povsem zaprli za zunanje obiskovalce, rekruti smejo iz vojašnic samo v spremstvu oficirja, stike z domačini odsvetujejo. Vse to pa ne more zavreti ne črne trgovine, ki je zacvetela, ne drugih neprijetnih stvari, v katere so zapleteni sovjetski vojaki in častniki. Videti je, da je to tudi eden od razlogov za pospešen sovjetski odhod. Namesto čez štiri leta naj bi zadnji sovjetski vojak zapustil ozemlje Nemčije že čez dve leti.

Skopuhi ne verujejo v prihodnje življenje, sedanje je zanje vse. Ta misel kaže v strašni luči današnje dobo, v kateri denar bolj kot v katerem koli drugem času vlada nad zakoni, politiko, običaji.

H. DE BALZAC

Od kod megaliti?

Niso jih tvorili več sto kilometrov daleč

Ogromni kamniti bloki, postavljeni v dva krožna razvrščena loka na Salisburyjski planoti v Veliki Britaniji, že zelo dolgo burijo domišljijo običajnih ljudi in najraznovrstnejših razlagalcev velikih skrivnosti tega sveta, zanje pa se seveda že dolgo zanimajo tudi znanstveniki. Stonehenge, kot se imenuje ta prastari megalitski spomenik, je ena najbolj poznanih gradenj iz prazgodovinske dobe. Vseh svojih skrivnosti pa tisočletni kamni še zdaj niso izdali.

Dobrih 250 let, odkar se strokovnjaki zanimajo za to domnevno prazgodovinsko svetišče oziroma opazovalnico zvezd, je veljalo, da so Stonehenge postavili keltski svečeniki druidi. Šele pred 50 leti so arheologi začeli razmišljati, da gre verjetno za starejši spomenik. Dvajset let kasneje, po letu 1950, jim je uspelo s pomočjo radioaktivnega ogljika, nove znanstvene metode določanja starosti, dokazati, da so Stonehenge postavili med letom 3000 in 1500 pred našim štetjem, torej tisoč let prej, kot so sprva domnevali. Graditelji niso bili druidi.

Pred kratkim se je zrušila še ena od trdovratnih resnic o Stonehengeu. Med raziskovalci je namreč veljalo, da so starodavni graditelji privlekli štirinastons in poltretji meter visoke kamnite bloke, ki tvorijo notranji krog megalitskega spomenika iz več sto kilometrov oddaljenih nahajališč v Južnem Walesu. Strokovnjaki univerze Open so našli dokaze, da so graditelji dobili te kamnite bloke kar v bližini. In tudi ogromnih balvanov iz peščena, ki so jih uporabili pri postavitvi zunanega kroga Stonehengea, niso tvorili od daleč. Naporni transport je namesto starodavnih graditeljev opravil kar ledenik, ki je pokrival ta del Anglije med ledeno dobo pred 450.000 leti.

Geokemik Richard Thorpe je primerjal kemično zgradbo kamnov in ugotovil, da gre za povsem ključno zbirko kamnov. Če bi torej starodavni graditelji res kamne klesali na enem »svetem« mestu, kot trdi legenda o Stonehengeu, ter jih pripeljali na Salisburyjsko planoto, potem bi bil vzorec vsaj približno enak, tako pa gre za skale, ki jih je lahko nanesel z več nahajališč v Južnem Walesu samo ledenik.

Kljub temu da velikega prevoza kamnitih blokov ni bilo, ostaja sama gradnja Stonehengea veličastno in vsega spoštovanja vredno dejanje.

MINI ZANIMIVOST: DIAMANTNA URA

Švicarski draguljar Piaget je prepričan, da ni nič tako drago, da bi ne našlo kupca. In izdelal je uro, ki je ta čas najdražji nov model na svetu. Aura, kot je svojo dragoceno ročno uro imenoval, ima ohišje iz 18-karatnega zlata, nanj in na pasček pa je vdelenih kar 237 diamantov. Cena je okrogla: milijon dolarjev. Še dražja je bila ura, ki jo je Piaget izdelal leta 1982; njena cena je bila 3 milijone dolarjev.

Več samomorov

Podatki, ki jih je zbral italijanski statistični zavod Ipses v posebni raziskavi s prav zgornjim naslovom Poslednja izbira, so vznemirili Italijo. Iz raziskave sledi, da se je število samomorov med italijanskimi najstniki v zadnjih dveh letih skoraj podvojilo. Večje je tudi število samomorilcev v najstarejši starostni skupini, to je oseb, starih prek sedemdeset let.

Italija je po številu samomorov (70 na milijon prebivalcev letno) na repu evropske lestvice, zato je porast samomorov tako vznemiril italijansko javnost.

Raziskava se sicer ni poglobila v vzroke tega pojava, vendar so zbrani podatki tudi v tem pogledu precej zgovorni. Med drugim podatki kažejo, da so k samomoru bolj nagnjeni severnjaki, saj severni predeli Italije beležijo odločno več samomorov kot vročekrvni italijanski jug. Največ samomorov je v velikih mestih, medtem ko jih je v manjših in na podeželju precej manj.

Podatki kažejo tudi na razlike, ki so značilne za spola. Ženske v Italiji se najraje odločajo za tiho smrt, kot je zastrupitev ali zaužitje prevelike količine pomirjeval ali uspavalnih tablet. Moški pa pri poslednji izbiri raje sežejo po strelnem orožju.

vaša zgodba

Kolikor bolj se daljša vrsta povojnih let, toliko pogosteje se spominjam dogodkov med vojno in kako smo živeli prva leta po njej. Živela sem doma na vasi, kjer se je vedno kaj dogajalo. Imeli smo stalne obiske, največkrat partizane. Italijani so nas samo trikrat poiskali, in še to brez večjih hudih posledic. Vsi možakarji iz vasi so bili v partizanih. Moj brat je bil v Gubčevi brigadi, bil je ranjen in se je zdravil v bolnišnici Franja. Srečno se je vrnil, deset mož iz vasi pa je pobrala vojna.

V vasi smo imeli begunce, vojne sirote brez staršev, vsak večji kmet po enega. Naš je bil star osem let. Mene je imel pri hiši najraje, ker sem ga večkrat potolažila in mu dala kak priboljšek. Kadar je bil posebno slabe volje se je usedel na štor za hišo in cel dan ni bilo glasu od njega. Le če sem ga kaj vprašala, je čebljal: »Bosna moja, majčica, majka moja.«

Med vojno je bilo veliko pomanjkanje. Blago, čevlji, živila, vse je bilo na karte. Najhuje je bilo za petrolej, tobak in sol. Spominjam se, da so naš ata hodili pozimi vsak dan v zidnico. V cezar so dali steklenico in skorjo kruha, če smo ga le

Zadnja deževna neurja, kakršnih ne pomnijo pri nas več kot pol stoletja, so opozorila, da se s podnebne dogaja nekaj nenavadnega. Ali so to že prva znamenja velikih podnebnih sprememb, ki jih napovedujejo strokovnjaki? Kaj takega je prezgodaj reči, vendar pa je priložnost kar pravnjaja, da pogledamo, kakšne so napovedi za svetu.

V naslednjih desetletjih bo na Zemlji prišlo do bistvenih podnebnih sprememb, trdijo strokovnjaki Organizacije združenih narodov, ki so letos pripravili posebno poročilo v zvezi s tako imenovanim učinkom tople grede, ki naj bi bil poglaviti vzrok za napovedovane spremembe.

O pojavu se govori in razpravlja že dlje časa, najnoveše poročilo pa je potrdilo nekatera nesporna dejstva, ki, žal, govorijo, da je učinek tople grede že na delu. Gre preprosto za to, da se zemeljsko ozračje zaradi dejavnosti človeka, nekaj pa tudi zaradi naravnih vzrokov spreminja v toplotni plašč, ki zavira prehajanje toplote v vesolje, medtem ko sprejemanje toplote od sonca ne ovira v taki meri. Posledica je globalno ogrevanje ozračja, kar sproža vrsto sprememb.

Znanstveniki so ugotovili, da je v industrijskem obdobju zelo narasla koncentracija plinov, ki povzročajo učinek tople grede. V ozračju je za 25 odstotkov več ogljikovega dioksida, kot ga je bilo pred industrijskim razvojem sveta. Ugotovljeno je tudi, da se je ozračje v tem času v povprečju ogrelo za pol stopinje.

Zadnji del poročila govori o posledicah. Temperatura ozračja se bo do leta 2030 v povprečju dvignila še za stopinjo in pol, kar bo povzročilo dvig gladine svetovnih morij za 20 centimetrov. Na severu bodo padavine še obilnejše, v sredozemskem pasu pa jih bo manj, kar pomeni, da bodo na severu razmere za kmetijstvo ugodnejše, na jugu pa se bodo poslabšale. Letošnja suša v Grčiji in

Nazaj v zeleni raj

Poskus, da bi rešili zlate levje tamarinke

V brazilskih pragozdovih okrožja Poco das Antas, kjer je letos besnel hud gozdni požar, živi nadvse ljubka živalca iz družine opic marmozet. Pravi jo zlat levja tamarinca zaradi svilnatega kožuha zlatordeče barve. Živalca se hrani zgolj s plodovi. Nikoli ni bila prav pogosta, pred desetimi leti pa so jo morali vpisati na vse daljši seznam tistih živali na svetu, katerih obstoj je ogrožen.

Da bi zlato tamarinko rešili izumrtja, so pred več let začeli akcijo naseljevanja novih tamarink v njihovo naravno okolje. Akcijo je izpeljala ameriška biologinja Devra Kleiman iz washingtonskega živalskega vrta. V pragozdove obalnega pasu Poco das Antas so prepeljali 75 živalic, ki so se rodile v ujetništvu. Najprej so jih naučili, kako se v divjini sploh živi, celo nabiranja in lupljenja banan so jih morali naučiti. V pragozdu je preživelo samo 30 tamarink, vendar so se te uspešno živjele v novo okolje. Njihovo število je v nekaj letih naraslo za 34 že v prostosti skotenih mladičev, kar daje upanje, da se bo žival obdržala v prostosti in ne bo izumrla.

V hudem letošnjem gozdnem požaru ni poginila nobena od zlatih levjih tamarink, žal pa je ogenj uničil velik del pragozda, kjer te živali bivajo, in jih s tem posredno ogrozil.

lanska na jugu ZDA in v sredozemskem delu Evrope, morda tudi sedanje obilne padavine, vse to so res zgovorne stvari, ki dajejo težo takšnim napovedim.

Da bi preprečili delovanje učinka tople grede, bi morali na vsem svetu zmanjšati količino plinov, ki jih na različne načine spuščajo v ozračje, za najmanj 60 do 80 odstotkov.

Majhen narod si pomanjkanje velikosti lahko nadomesti edinolozno intenziteto ustvarjanja.

M. KUNDERA

Malenkost nas potolaži, ker nas tudi potre malenkost.

B. PASCAL

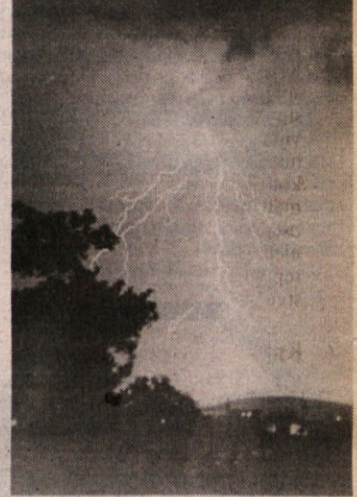
Nekaterim ljudem smo hvaležni zgolj zato, ker živijo skupaj z nami.

F. M. DOSTOJEVSKI

Nadzor bliskov

Mreža opaovalnih naprav za strele in bliske

Bliski in strele so eden od najbolj običajnih, a hkrati tudi najbolj grozljivih naravnih pojavov. Vsak dan zdvija na našem planetu kakih 45 tisoč neviht, tako da vsako sekundo udari z neba več kot sto strel. Pravzaprav je čudno, da je ob taki množici strel njihovih žrtev razmeroma malo. V ZDA zabeležijo

Vsakdanost, a še vedno premalo poznana. (Foto: MiM)

povprečno le okrog 75 primerov smrti zaradi strele.

Znanost je bliske in strele zadovoljivo pojasnila kot izravnavo velikih nabojev med oblaki in Zemljo ali med oblaki, vendar pa je še daleč od tega, da bi pojav lahko napovedala. Prav z namenom, da bi pojav še bolj spoznali, so v Združenih državah Amerike postavili posebno mrežo naprav, s katerimi beležijo vse strele, ki na tej celini treščijo v tla ali se sproščajo med nizko ležečimi oblaki.

V kratkem se bodo strel lotili še iz vesolja. Da bi bolje spoznali tvorbo in obnašanje bliskov, bodo v meteorološki satelit namestili posebno napravo, ki bo merila in nadzorovala množico bliskov v višjih zračnih plasteh.

»Zdaj zabeležimo le 20 do 30 odstotkov vseh strel in bliskov,« pravi nadzornik opazovalne mreže meteorolog Henry Newhouse. »S satelitsko opazovalno napravo pa bomo nadzorovali skoraj 100-odstotno vse bliske in strele.«

PRIPOVED IZ VOJNIH DNI ①

imeli. Da pa bi lažje pili, so grede zavili v kuhinjo. Tam je stal lonec za sol. Bil je to ribniški lonec, zvezan z žico. V notranjosti je ostal dolgo slan in tako so ata tudi v pomanjkanju le dobili malo slanega v usta, ko so odšli v zidnico. Mama so na podstrehi v veliki skrini hranili med drugimi dobrotami lonec soli, ki je bil nekaj večji od tistega v kuhinji, sol iz tega lonca pa je bila samo za velike praznike in za največjo silo.

Tisto jesen so v našo vas prišli Italijani. Po naši hiši so vse preiskali in razmetali ter marsikaj tudi odnesli. Z njimi je šel tudi lonec soli, ki so ga mama hranili na podstrehi za veliko silo. Takrat pa so ata skoraj ponoreli. »Tak tako. Ti si sol hranila za Italijane, jaz sem pa hodil lonec strgat in lizat, če sem hotel piti.« Tudi če bi jim kdo iztočil cel sod vina, ne bi bili ata bolj hudi.

Prav dobro mi je ostal v spominu tudi dogodek, ko so nam partizani neupravičeno vzeli zadnjo kravo iz hleva. Bilo je pozimi; sriega je bilo veliko, mrz pa hud. V vasi je umrla stara ženica, ki nam je bila

botra, zato smo šli vsi na pogreb. Partizani pa so izkoristili priložnost. Ko smo v velikem snegu zunaj pred tisto hišo čakali na pogrebe, so trije tovariši odgnali našo kravico. Vlekli so jo in vlekli, ona pa ni in ni hotela iti, kakor da bi vedela, da gre v smrt. Ata so takoj z vso jezo, kar so jo pač imeli, leteli nadnje.

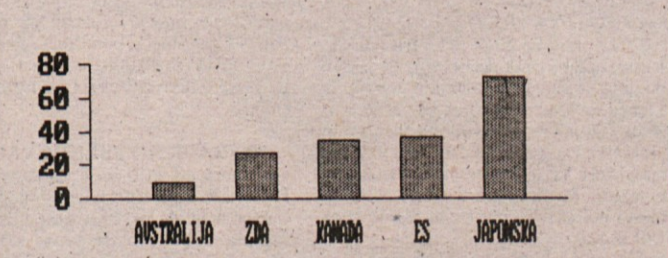
»Kam jo pa ženate? To je vendar naša kravica!«

Partizani pa, kakor da ne slišijo, in so jo vlekli naprej po cesti do Podturna in v Kočevske Poljane, kjer so imeli klavnico, kuhinjo in še marsikaj. Ata ne bodi len, po bližnjici v celi sneg čez Selišče in Bušinec in so bili prej tam kot partizani z našo kravico. Kravico so ata brez prekravanja takoj dobili nazaj, partizani, ki so kravico prignali, pa so morali na raport.

Najbolj je bilo na vasi veselo, kadar so partizani priredili miting. To je bilo petja in veselje! A kaj, ko dekleta nismo smele iti. Ata nas niso pustili. Saj ne, da bi se tako močno bali za svoje hčere, le na živce jim je šlo, ker so partizani vedno govorili, da po vojni ne bo nič davkov.

svet v številkah

PODPORA KMETIJSTVU

Kmetijstvo je nedvomno gospodarska panoga, ki je življenjskega pomena za vsako državo. Vendar pa se tega dejstva različno zavedajo. Današnji graf kaže, v kolikšni meri države razvitega sveta podpirajo svoje kmetijstvo s subvencijami. Daleč največje subvencije namenjajo kmetom na Japonskem, blizu Japoncem pa so tako države Evropske skupnosti kot Kanada. Za našo državo bi bil stolpec na grafu neopazen.

Tatovi »poslušajo« tudi s čeki

Zadnje mesece vse več tatvin čekov in blanketov — Raziskana vsa večja letošnja kazniva dejanja — Le gostilniški ropi

ČRNOMELJ, METLIKA, NOVO MESTO, TREBNJE — Čeprav je še na začetku leta kazalo, da bo letošnja raziskanost kaznivih dejanj na območju novomeške UNZ med najslabšimi, je danes, po devetih mesecih, podoba povsem spremenjena, raziskanih je preko 62 odstotkov dejanj, ta številka pa je domala enaka lanskim. Po besedah Jožeta Perka, načelnika oddelka za zatiranje kriminalitete, se bo podoba do konca leta bržkone še izboljšala, kajti na sledi so tudi storilcem, ki imajo na vesti več vlogov v Straži in Črnomlju.

To pa še zdaleč ni edina značilnost v devetmesečnem delu novomeške UNZ; druga je, da se je število kaznivih dejanj povečalo za 5 odstotkov, tretja pa, da je v okvirih teh več tudi gospodarskega kriminala. Še posebej je letos naraslo število zlorab in izdaj nekritih čekov ter njihovih ponarejanj. Število prvih se je od lanskih 5 povzpelo na letošnjih 24, med njimi omenimo primere iz novomeške Novotehne, prodajalne duty free na novomeškem Glavnem trgu, obrata Novolesa na Dvoru, Veterinarskega zavoda, da ne naštevamo naprej. Kaznivih dejanj s čeki pa je bilo v letošnjih devetih mesecih 13. Še posebej velja ob slednjih opozoriti na vse več primerov tatvin čekov in čekovnih blanketov ter seveda njihovo vnovčevanje. Da lastniki pri tem potegnejo krajši konec, je verjetno odveč govoriti, največkrat lahko le s strahom pričakujejo izpiske s tekočih računov in stanje na njih. Previdnost naj torej ne bo odveč, čeki so tudi denar. Še nekaj velja omeniti gospodarskemu kriminalu na rob. Ogromno je slišati o tem, kako se še nikoli ni toliko kradlo,

kot se krade danes, da je gospodarski kriminal v razcvetu, nekateri ga imenujejo kriminalu v belih ovratnikih. Število prijav tega ne potrjuje, prijav domala sploh ni, še po tistih firmah, kjer je preiskava že stekla, je veliko odporov proti delu preiskovalcev. Takšna nasprotja med govorjenjem in ravnanjem gospodarskemu kriminalu ne bodo stopila na prste, enako kot ga ne bo zmanjšala sedanja zakonodaja, neupoštevaje infla-

SEDMIM VZELI DOVOLJENJE

KOČEVJE — V noči s petka na soboto so kočevski miličniki spet izvedli prometno akcijo »Minus 10 odstotkov«. Izkazalo pa se je, da so ga imeli nekateri vozniki nekaj promilov (in ne odstotkov) plus (in ne minus) pod kapo, ker so preresno vzeli krilatico, da je mesec november mesec boja proti alkoholu. Sedmim vinjenim voznikom so začasno odvzeli voziška dovoljenja. Osmemu pa dovoljenja niso mogli odvzeti, in to ne le zato, ker ni bil pijan, ampak mu ga je sodnik za prekrške odvezl že prej.

OROPAN MED POTJO DOMOV

ROSALNICE — 76-letni Jožef Jenič iz Rosalnice je bil 3. novembra proti večeru v vaški gostilni Pri treh farah, tisti čas pa je bil v lokalu tudi 16-letni Rom Matjaž H. Ko se je Jenič okoli 18.30 odpravil proti domu, je za njim stopil tudi mladenič. Po kakih 80 metrih ga je dohitel, porinil z roko, da je Jenič padel, nato nanj pokleknil in mu iz notranjega žepa suknila vzel denarnico. Gotovino je pobral, denarnico skrnil pod bližnji grm, sam pa se vrnil v gostilno in nadaljeval s popivanjem. A ne za dolgo, veselje je prekinil pogled na modre uniforme.

Mož mrtev, žena in sin hudo ranjena

Tragična prometna nezgoda v petek pri Ručetni vasi

RUČETNA VAS — Na lokalni cesti med Semicem in Ručetno vasio je prišlo 2. novembra ob 19.30 do hude prometne nezgode, v kateri je umrl 35-letni Anton Šprajcar iz Semic, trije pa so bili hudo poškodovani. 35-letni Vinko Kobe iz Črnomlja se je tega večera peljal z osebnim avtomobilom proti Črnomlju in pri Ručetni vasi iz nepojasnega razloga zapeljal na levi prometni pas. V tistem trenutku je nasproti pravilno po svoji strani pripeljal voznik osebnega avtomobila Anton Šprajcar. Prišlo je do silovitega čelnega trčenja, katerega posledice so bile strahotne. Šprajcar je poškodobam podlegel na kraju nesreče, hudo ranjeni so bili še njegova 30-letna žena Dragica in triletni sin Blaž, prav tako je bil hudo ranjen Vinko Kobe. Vsi poškodovanci se zdravijo v novomeški bolnišnici. Premožnješke škode je bilo za 100.000 dinarjev.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Prejšnji teden je Franjo Karotović iz Maglaja s kislim obrazom zapuščal motel Kolinske v Trebnjem. Nekdo je namreč iz njegove sobe izmaknil dve majici, žepni nož, dežnik in kolonjsko vodo. Slednja zna biti dobra sled, le vsakega osumljenca bodo morali moške postave dobro prevohati.
- Storilec, še brez imena in priimka, je pred dnevi Žužemberčanu Ilgu Merkanu iz nezaklenjenega, a z žico ograjenega prostora, odnesel 11 golobov pasem king, pavček in govšar. Zmikavt še ni sporočil, katera pasma je okusnejša.
- Z delovne mize odklanjene pisarne račeselskega Novolesa je pred dnevi izginil telefonski aparat kitajske proizvodnje. Policijsko poročilo ne omenja, ali se je prek njega mogoče pogovarjati tudi v slovenščini.
- Možakar iz Bijeljine, neki Dževad Husić, je prejšnji teden zavoľo okvare na parkirišču motela Kolinske v Trebnjem pustil osebno vozilo, sam pa odšel domov po pomoč. Ko se je čez nekaj dni vrnil, avtomobila ni bilo več. Popravljal ga je nekdo drug.
- Martinovo je vse bliže, Jože Murgelj iz Jablana je bil v prvono- vembrski noči ob štiri kokiši, tri njihove prilježnike, za obogatitev jedilnika pa so morali na oni svet tudi trije dolgouhči. Zmikavt ni imel posebnega dela, le ključ v obesniški je moral obrniti.

Slovenija Moja dežela.

PREVRAČAL SE JE PO NASIPU

GRADIŠČE — 25-letni Miran Rožemberger iz Črmošnjic pri Stopičah se je 2. novembra okoli 3. ure zjutraj peljal z osebnim avtom P-126 po regionalni cesti iz Šentjerneje proti Novemu mestu. Ko je blizu naselja Gradišče že spjel levi nepregledni ovinek, ga je zaneslo na bankino, prek nje na nasip, po katerem se je večkrat prevrnil. Mladenič je bil hudo poškodovan in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je bilo za 20 tisočakov.

Pod šolskim avtobusom ob življenje

78-letni Jože Povše je bil na mestu mrtve

ŠKOCJAN — Na zadnji oktobrski dan ob 12.10 je prišlo v Škocjanu do hude prometne nezgode, ki jo je zakrivilo izsiljevanje prednosti.

34-letni Ivan Cvet iz Telčic pri Sevnici je tega opoldneva peljal šolski avtobus od osnovne šole v Škocjanu proti Dobruški vasi. Pri Bobičevi mesnici je za desne nepredvidno zapeljal na cesto 78-letni motorist Jože Povše iz Zagrada. Cvet je sicer močno zaviral, toda trka s kolesom z motorjem ni mogel preprečiti. Udarec je bil tako močan, da je Povše hudem poškodbam podlegel na kraju nesreče. Gmotne škode je bilo za 5.000 dinarjev.

cije v postopkih, da znova ne pogreva- mo bolj ali manj znanih stvari.

O splošnem kriminalu le na kratko. Število tovrstnih kaznivih dejanj se je povečalo za 4,3 odstotka, ne glede na to pa je tudi raziskanost boljša. Vsa hušja dejanja so raziskana, pa najsi gre za 5 umorov in poskusov ubojev, 17 prizadejanj hušjih telesnih poškodb, 5 post- stev ali za številne večje tatvine in vlo- me. Ob tem naj omenimo, da je raziskanih tudi vseh 5 ropov, ki so bili zabeleženi letos na Dolenjskem in Beli krajini. Na srečo je šlo le za »gostilniš- ke« rope, takšnih, kot smo jim bili zad- nje mesece priče drugod po Sloveniji, na Dolenjskem letos še ni bilo. Vendar- le naj ne bo odveč opozorilo uslužben- cem v bančnih, poštnih in drugih usta- novah, naj bodo pozorni do sumljivih oseb, previdni v ravnanju. Še posebej velja previdnost za tiste, ki prenašajo dnevne izkupičke v trezorje SDK. Nvo- vič velja ob tem opozoriti, da pomoč in varstvo pri takšnem opravilu denas nu- dijo tako upokojeni uslužbenci UNZ kot zasebno podjetje Protekt.

B. B.

Danes oče in sin, kdo jutri?

Nova pretresljiva nesreča na dolenski magis- trali — Koliko življenj še?

HRASTJE — Medtem ko se stroka in politika še naprej prepara- ta in iščeta kdove kakšne argumen- te za to, kako potrebna je nova cest- na povezava med Ljubljano in Zagrebom, po stari dolenski magis- trali še naprej vsakodnevno zavijajo sirene reševalnih avtomobilov. Šte- vilo mrtvih in pohabljenih raste iz tedna v teden, iz dneva v dan, ena tragedija je pretresljivejša od druge. V razbitinah juga ljubljanske regis- tracije sta prejšnji teden utrnili živ- ljenje očeta in triletnega sina.

41-letni Miloš Vokič, doma iz okolice Sanskega mosta, sicer pa stanujoč v Ljubljani, se je 30. okto- bra okoli ene ure ponoči peljal z osebnim avtomobilom po cesti iz Zagreba proti Ljubljani. Kdo ve, zakaj, najverjetnejši vzrok pa je utrujenost, je blizu vasi Hrastje z ju- gom zapeljal preveč z desno, nekaj časa vozil po betonski koritnici za odvodnjavanje, nato zapeljal še na skalnati vsek, od koder je vozilo od- bilo na sredino vozišča. Nesreča je

hotela, da je prav takrat s tovornja- kom s prikolico pripeljal nasproti 31-letni Milenko Čakarevič iz Be- lega Manastira. Videl je, kaj se do- gaja na cesti, zaviral je in se umikal, vendar tragedije ni mogel preprečiti. Jugo je silovito treščil v prednji levi del tovornjaka, vozilo je nato odbilo na desno stran ceste, tovornjak pa je preko parkirnega prostora in trav- natega nasipa zapeljal pod cesto, kjer se je prikolicca prevrnila.

Posledice so bile strahotne. Voz- nik Vokič in njegov triletni sin Mičo sta hudim poškodbam podlegla na kraju nesreče, sopotnica, 40-letna Stanka Vučković, je bila hudo ran- jena in se zdravi v novomeški bol- nišnici. Še za vsega hudega vajene oči miličnikov je bil prizor grozljiv. In kdove kolikic spomin ob takih prizorih znova prikljče podatek, da bi nova avtocesta med Ljubljano in Zagrebom letno prihranila vsaj 70 življenj. Kdo je, ki si upa reči, ali je to veliko ali malo?

B. B.

Audi, vreden štiri leta zapora

Metličan Andrej Stezinar pred ljubljanskimi sodniki — Enotna kazen 4 leta za- pora — Spektakularna kraja in beg — Sodba še ni pravomočna

METLIKA, LJUBLJANA — Če bi danes sestavljali lestvico najbolj znanih Do- lenjcev v Sloveniji, bi bil 29-letni Andrej Stezinar iz Metlike povsem blizu njenega vrha. Mladi električar brez zaposlitve je za svoj sloves poskrbel letošnja februar- ja, ko je na ljubljanskem avtosejmu pretkano ukradel audi 80, last Ljubljanačana Zo- rana Črešnika.

Slednji je, kot je zagotovo znano, vo- zilo pripeljal na sejem, Stezinar pa se je izkazal za najresnejšega kupca. Skupaj sta se odpeljala na poskusno vožnjo. Kupec je bil zadovoljen v vsem, hotel je videti le še, kako vzdrževan je motor. In medtem ko si je lastnik dajal opravka z odpiranjem pokrova motorja, je Stezinar prisilil na plin in se odpravil v neznan. Kriminalisti so dolgo taval v temi in Zoran Črešnik je sklenil usodo avto- mobila vzeti v svoje roke. Povezal se je z dr. Gorazdom Gavezom, radiotezist- stom, katerega telepatske sposobnosti so kmalu dale prve rezultate. Po devetih dneh so audi in Stezinarja odkrili v Filip- Jakovu pri Splitu, toda zasedi lastnika je spektakularno ušel z vožnjo po dveh kolesih. Po dvijem lovu so ga še istega dne v bližini Knina naposled prijeli mi- ličniki in tat se je vendarle znašel za za- pahi. Te dni je moral v Ljubljani znova

sesti na zatožno klop tamkajšnjega te- meljnega sodišča. Ne le zavoljo tatvine 255.500 din vrednega avtomobila, pač pa tudi, ker je med begom z ukradenim vozilom pretental črpalnarja v Zagorju,

S SEKIRO PO DETONATORJU

DOLNJE VRHPOLJE — 12-letni Štefan K. iz Dolnjega Vrhopolja, učence 6. razreda osnovne šole v Šentjerneju, je 31. oktobra okoli 12.15 prišel iz šole domov. Odpravil se je v dvornico, vzel roke deto- nator, ki ga je kdove kako našel, in po njem mahnil s sekiro. Pri tem je prišlo do eksplozije, ki je fanta poškodovala po ob- razu, največ po očeh. Prav zavoljo tega so ga prepeljali najprej v novomeško bolniš- nico, od tod pa naprej v ljubljanski Kli- nični center.

Jesenska strela požigala

Neurje 1. novembra povzročilo dva požara — V Čud- nem selu škode za kar 200 tisoč din

ČUDNO SELO, TREBNJE — Jes- ensko neurje, ki so mu bili 1. novem- bra priče ponekod na Dolenjskem, je zanetilo tudi dva požara. Enega v Čud- nem selu in drugega v Lisicu pri Trebnjem.

Okoli 18.20 tega večera je strela uda- rila v gospodarsko poslopje Janeza Mi- šiče iz Čudnega sela. Hipoma se je vnel požar, ki je zajel 15 krat 15 metra veliko gospodarsko poslopje, katerega se je dotikalo tudi starejše 7 krat 12 metra veliko poslopje. Strela je udarila tudi v ostreže slednjega, škoda je bila ogrom- na. Ostreže starejšega poslopja je zgore- lo v celoti, ostreže večjega in novejšega do polovice, ob tem je zgorelo še 20 ton sena, ogrožena pa je bila tudi bližnja stanovanjska hiša. Na srečo so bili ga- silci iz Črnomlja in Tribuč dovolj hitri in prisrební ter so skupaj z domačimi preprečili večjo škodo. Slednja je oce- njena na 200.000 dinarjev. Sreča v ne- sreči pa je, da so bili objekti zavarovani.

Prav tako 1. novembra ob 13.30 pa je strela udarila v drog električne na- prave, ki stoji v neposredni bližini vi- kenda Ljubljanačanke Sonje Blinčič v Lisicu pri Trebnjem. Strela je z droga preskočila v glavno omarico vikenda in se nato razširila po električni napeljavi. Poškodovana je notranje stene, televizor in več drugih predmetov, tako da je skupne škode za 10 tisočakov.

KRADEL V TOVARNI

NOVO MESTO — Zaenkrat še nez- natan storilec, katerega opis pa je dokaj natančen, je 1. novembra nekaj pred 22.30 iz proizvodne hale novomeške IMV nesel akumulator za katro. Meni nič, tebi nič ga je hotel odnesti mimo varnostnika, ko pa je ta povzdignil glas, se je možakar podal v hlače, pljen izpustil in jo jedro ucvril v noč.

STRELA NAGAJALA

RIBNICA — Na sam dan mrtvih se je v ribniški občini bliskalo in treskalo. Strela je zadela kapelo na pokopališču v Hrova- čih. Gasilci so hitro pogasili požar, strela pa je poškodovala še elektriko in zid. Na sre- čo ni bilo ob udarcu strele nikogar blizu. Strela je tudi kriva, da je bila Ribnica kar nekaj ur brez elektrike in da so bile pone- kod poškodovane telefonske napeljave. M. G-č

UKRADEL MARMELADO

ČRNOMELJ — V noči na 30. oktober je neznanec prišel na dvorišče črnomaljske enote Dolenjskih pekarn in stopil do vozil za prevoz kruha. Vlomil je v kontejner enega od njih in iz njega odnesel šest osemajstkilogramskih posod marmela- de. Dolenjski peki so oškodovani za 3.078,00 dinarjev.

PREK NOČI OB AVTO

NOVO MESTO — Siniša Božović iz Novega mesta je na večer 1. novembra v skupnih garažah na Cesti herojev pustil svoj osebni avtomobil golf z registrsko številko NM 147-099. Neprijetno prese- neneje ga je čakalo naslednje jutro. Vozi- lo, ki je bilo zaklenjeno, je nekdo na nepo- jasn način odpedel v neznan smer. Škode je za vsaj 160 tisočakov.

»OSKUBIL« BRUNARICO

MALISLATNIK — Neznani storilec je v času med 1. in 4. novembrom nepovab- ljen obiskal brunarico Novomeščana Vla- da Permeta na Malem Slatniku. Obisk ni bil vladnostne narave, iz brunarice so namreč izginili televizor, zračna puška in še nekaj drugih predmetov, tako da je skupne škode za 5.000 dinarjev.

Tovarne neti malomarnost

Več kot 50 odstotkov vseh industrijskih požarov zakrivita malomarnost in neprevidnost

Čeprav Dolenjska že kar nekaj časa ni zabeležila kakega večjega industrijskega požara, to še zdaleč ne more biti razlog za sen in zado- voljstvo. Spomnimo se le uničujo- čega ognja pred leti v Krkinih Iz- olacijah, ne nazadnje pa že podatek sam, da kar 57 odst. vseh industrijs- kih požarov zaneti človek s svojo malomarnostjo in neprevidnostjo, narekuje nenehno budnost. In nič čudnega tudi, če je bil prav boj proti tovrstnih požarom ena osrednjih tem pravkar izteklega se meseca požarne varnosti.

V Sloveniji sta bila letos kar dva katastrofalna požara, eden v med- vodškem Colorju, drugi v hrastniški Steklarni, slednji je terjal celo dve človeški življenji. Nepisano pravilo je, da šele takšne nezgode postavijo kup vprašanj. Od tega, zakaj je požarna varnost skoraj ali domala po- vsem izpuščena iz programov po- klicnega, srednjega, višjega in viso- kega izobraževanja, zakaj je kazen- ska politika tako neučinkovita, do tega, kje in kdo skrbi za redno pre- ventivno usposabljanje delavcev. Če bi znali na vse to dovolj tehtno odgovoriti, potem se danes zane- sljivo ne bi srečevali s podatki, da cigaretni ogorek povzroči 3,4 odst. vseh požarov v industriji, da je var-

jenje zanetilo 6,3 odst. požarov, da je bilo brušenje krivo v domala 2 odst., da so kratki stiki na električ- nih instalacijah zakrivali preko 15 odst. vseh industrijskih požarov, da ne naštevamo v nedogled. Nič manj zaskrbljujoč in po svoje težko raz- umljiv ni podatek, da je v zadnjih desetih letih več kot desetina požarov v industriji nastala zavoljo po- sledic raznih naravnih pojavov. Kot da večine teh ni moč predvideti in kot da za varstvo pred njimi nima- mo danes dovolj učinkovitih orodij. In le še ena številka: če verjamete ali ne, statistika kaže, da domala 2 odst. teh požarov v Sloveniji zaneti- jo otroci med igro. Le kaj imajo otroci iskati znotraj tovarniških zidov?

Še leta 1980 je bilo v Sloveniji vsega 155 industrijskih požarov, nekaj kasneje je njihovo število na- raslo že na preko 200, o letošnjih številkah je še prezgodaj govoriti. Dovolj pa bo spoznanje, da ti požari, čeprav jih je sorazmerno malo v primerjavi z ostalimi, povzročijo več kot polovico vseh požarnih škod v Sloveniji. Že zavoljo takih in podobnih podatkov bi kazalo na prej postavljena vprašanja odgovo- riti čimprej.

B. B.

iz Domžal. Med vozniki je prišlo do trče- nja, v katerem se je Drolc hudoro ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 80.000 dinarjev. Promet- jil zavoljo nesreče nekaj časa zaprt v ob- smeri.

NEPRAVILNO PREHITEVAL — 4. novembra ob 1.20 se je 23-letni Zoran Pavič iz Radoševic peljal z osebnim av- tom po magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom. Pri vasi Draga je dohitel ne- ugotovljeno osebno vozilo in ga pričel prehitovati, takrat pa mu je nasproti pripel- jal drug avtomobil. Pavič je zaradi tega zaviral, naglo zapeljal za vozilo, ki ga je hotel prehiteti, pri tem pa ga je zaneslo v cesto. V nezgodi se je poškodovala 39- letna sopotnica Marija Pavič iz Radoše- vcev, ki je pomoč dobila v novomeški bolnišnici. Materialne škode je bilo za 100.000 dinarjev.

Z gostovanja tokrat polnih žepov

Uspeh Pionirja v Trsteniku — Neporažena le še Strumica — V soboto ob 19. uri pod Marofom z Jedinostvom — Dekleta presenetile Koper

Nadsvje dragoceni sta točki, ki so ju odbojkarji novomeškega Pionirja v nedeljo prinesli s težkega in negotovega gostovanja v Trsteniku proti ekipi Prve petoletke. Novomeščani so gladko zmagali s 3:0. Ob tem je potrebno že uvodoma omeniti še en rezultat sobotnega 3. kola: ekipa Strumice je potrdila, da je največje presenečenje prvenstva, tokrat je doma prizadejala prvi poraz doslej vodilnemu subotičskemu Spartaku in ostala sama na vrhu lestvice.

Takšnega razpleta pred pričetkom prvenstva zagotovo nihče ni pričakoval, tudi Novomeščani ne, vendar pa jim v tolažbo ostaja, da so se za njimi na vročem terenu v Strumici opekli tudi Subotičani. Pionirjevci so v soboto igrali preudarno in zbrano, gostitelji so jim bili enakovredni le v prvem nizu, nadaljevanje je prineslo igranje mačke z mišjo. O tem najbolje pričča tudi podatek, da so gledalci po koncu srečanja goste za njihovo igro nagradili z gromkim aplavzom. Tako so po treh kolutih kar štiri ekipe z enim porazom: ob Pionirju še Spartak, Vardar Tutun in Bihac. Kaj lahko, da bo že četrto kolo vrh lestvice znova spremenilo. Vodilni in neporaženi Strumičani igrajo v makedonskem derbiju doma z Vardarjem, slednji so gostitelje sposobni presenetiti, medtem ko Pionir in Spartak lahko računata na dokaj zanesljive točke. Subotičani igrajo doma z Bihacem, Novomeščani pa ob 19. uri v športni dvorani pod Marofom z Jedinostvom Interpletom. Upajmo, da bo lanska grenka izkušnja s tem nasprotnikom Novomeščanom dovolj resno opozorilo. In še nekaj velja omeniti. Malo je namreč verjetno, da bodo Strumičani do konca prvenstva vzdržali pri vrhu lestvice, tudi zavoljo tega, ker bodo v drugem delu gostovali pri vseh neposrednih tekmečih za prva mesta, Pionirju, Spartaku in Vardarju.

jevk. Če drugače ne, so s to zmago pokazale, da tudi ženska odbojka v Novem mestu sodi v republiški vrh. Izkušnje so tiste, ki mladi vrsti danes najbolj manjkajo.

B. B.

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

I. ZVEZNA A 2 LIGA, moški, 3. KOLO: PRVA PETOLETKA-PIONIR 0:3 (—11, —6, —8).

Pionir: Jovič, Povšič, Berger, Smrke, Petkovič, Mestnik, Brulec, Gavrilović, Goleš, Marič.
LESTVICA — 1. Strumica 6., 2. Spartak 4., 3. Vardar Tutun 4., 4. Pionir 4., 5. Bihac 4., 6. Prva petoletka 2., 7. Jedinstvo Interplet 0, 8. Salonit 0.
Pari prihodnjega kola: Pionir—Jedinstvo Interplet, Spartak—Bihac, Strumica—Vardar Tutun, Salonit—Prva petoletka.

II. ZVEZNA LIGA, zahod, ženske, 5. KOLO: IGMAN-LIK KOČEVJE 3:1 (—11, 2, 9, 15)

LIK Kočevje: Turk, Ibrahimović, Klun, Briški, Hočevar, Drobnič, Levstik.

LESTVICA: 1. Pulj 10 ...6. LIK Kočevje 4. itd.

V naslednjem kolu igrajo Kočevke doma s Celjankami.

I. SOL, ženske, 5. KOLO: PIONIR—KOPER CIMOS 3:2 (10, 11, —10, —11, 13)

Pionir: Brulec, Koncilijs, Odsroveršnik, Hlača, Podolski, Kučera, Hočevar, Poreber, Šteblaj, Stevanović, Fabjan, Vermig.

LESTVICA: 1. Ljubno 10 ...6. Pionir 6. itd.

V prihodnjem kolu igrajo Novomeščanke doma s Fužinarjem.

rokomet

II. ZVEZNA LIGA, ženske, 5. KOLO: VIS—OPREMA 22:20 (8:12)

Oprema: Štefanišin, Klarič, Lindič, Guštin 6, Vuk 2, Jerič 8, Bejtović 1, Dragičević 1, Klančar, Kersnič, Petek 2.

LESTVICA: 1. Mlinotest 8 ...10. Burja 4, 11. Kranj 2, 12. Oprema 2, 13. Ferrotherm 2, 14. Lokomotiva 0.

V naslednjem kolu igrajo Kočevke doma s Mlinotestom.

SRL, moški, 5. KOLO: INLES RIKO—ŠEŠIR 21:18 (13:6)

Inles Riko: Lapajne, Djokič 2, Šilc, Marolt, Mihelič 1, Lesar 3, Tomšič 8, Fajdiga, Jurčič 7, Goleš, Škaper.

KRŠKO—GROSUPLJE 24:27 (12:14)

Krško: Imperl, Kekič 7, Keše 4, Vrtovec, Iskra 4, Kovač 2, Voglar 2,

Martinič 2, Žagar 2, Urbanč 1, Božič.

LESTVICA: 1. STT Rudar 10 ...4. Inles Riko 7, 13. Dobova (tekma manj) 4, 16. Krško 1. itd.

Pari prihodnjega kola: STT Rudar—Inles Riko, Ormož—Krško, Drava—Dobova. itd.

SRL, ženske, 4. KOLO: LISCA—IMV NOVO MESTO 12:20 (3:12)

LESTVICA: 1. IMV 8, 2. Drava. itd.

namizni tenis

II. ZVEZNA LIGA, zahod, moški, 9. KOLO: NOVOTEHNA—RADNIK 3:5 (Jamšek—Belužič 0:2, Oeri—Markan 2:1, Jakobčič—Taboršak 1:2, Oeri—Belužič 1:2, Jamšek—Taboršak 2:1, Kočevar—Markan 2:0, Oeri—Taboršak 0:2, Kočevar—Belužič 1:2).

LESTVICA: 1. Bosna 16, 2. Strojna Maribor 16, 3. Radnik 14, 4. Dobojpromet 10, 5. Mundus F. Bobič 10, 6. Jajce 8, 7. Novotehna 8, 8. Ilirija 2, 9. Merkur 2, 10. Vitez Vitkom 2.

nogomet

SNL, moški, 12. KOLO: MUR—ELAN 0:3 (0:2)

Elan: Hrovat, A. Primc, Hadžić (Kroni), Kramar, Pavlin (Markovič), Milanović, Juršič, V. Primc, Plevnik, Kobe, Kostrevec.

Streliči: Kobe (5. minuta), Kostrevec (37.), Plevnik (89).

LESTVICA: 1. Rudar (V) 20 ...5. Elan 13. itd.

V nedeljo igrajo Novomeščani doma s Svobodo.

košarka

II. SKL, zahod, 4. KOLO: RIBNICA—ČRNOMELJ 87:105 (35:48)

II. SKL, moški, center, 5. KOLO: NOVOLES—PODBOČJE 74:104 (36:47)

Novoles: Zupančič 27, Bordelius 15, Červ 14, Černe 7, Barbič 7, Staršek 2, Zaturroški 2.

Podbočje: Krošelj 23, Jurečič 18, Krajcar 18, Rozman 16, Krivokapič 14, Vego 11, Kovačič 2, Babalo 2.

Muri preluknjali mrežo

Uspeh Elana v Murski Soboti — Po 12. kolu že na petem mestu

Tega, da bodo novomeški nogometaši po 12. odigranem kolu prvenstva v SNL kar na 5. mestu med šestnajstim enajstercami, si pred kakim mesecem ali dvema zagotovo ni upal nihče pomisliti, še posebej po tisti črni seriji visokih porazov ne. Toda elanovci so v nadaljevanju zaigrali kot prerajeni, poraza tako rekoč ne poznata.

DERBI KOČEVCEM

KOČEVJE — V nedeljo sta se v derbiju prvenstva ljubljanske medobčinske nogometne lige pomerili prvo- in drugouvrščeni ekipi Kočevja in Doba. Kočevci so vodilno enajsterico povsem nadigrali ter z zadetki Strune, Murna 2 in Muhviča zmagali kar s 4:0 (3:0). S to zmago so Kočevci prevzeli vodstvo na lestvici, do konca jesenskega dela pa sta na sporedu le še dve koli.

M. G-č.

IGRALCI MELAMINA TRETJI

KOČEVJE — V soboto in nedeljo se je končal jesenski del prvenstva v slovenski namiznoteniški ligi. Krepko pomlajena ekipa kočevskega Melamina, ki nastopa brez Komca in poškodovanega Špeliča, je zasedla imenitno tretje mesto. Kočevci so v zadnjem kolu izgubili doma proti Ingradu s 3:6, nato pa premagali Gornjo Radgono s 7:2.

M. G-č.

TURNIR ZA DAN VARČEVANJA

DELNICE — Ob dnevu varčevanja je bil v Delnicah pod pokroviteljstvom Riječke banke tradicionalni šahovski turnir, na katerem so nastopili tudi dolenski šahisti. Pri mlajših pionirskih je zmagala Vukeličeva pred Kapševom (obe Stari trg), pri mlajših pionirjih je bil Muhič (Kočevje) prvi, Tadej Kobe (Stari trg) pa drugi. Med mlajšimi pionirkami je zmagala Miheličeva pred Butalo (obe Stari trg), pri pionirjih pa Vesel (Kočevje).

—ob

NOVEMBRA ZMAGAL ČUK

KOČEVJE — 26 šahovstev se je udeležilo novembrskega turnirja v Kočevju, katerega pokrovitelj je bil LIK. Zmagal je Mirko Čuk, sledijo pa: Podkoritnik, Malnar, Komac in Klobučar. Naslednji turnir bo v nedeljo, 2. decembra, pokrovitelj pa bo kočevska Tekstilana.

I. STANIČ

NAJOBETAVNEJŠI NA DOLENJSKEM — Na posnetku je mladinska vrsta rokometarjev Trebnjega, ki je zagotovo najobetavnejša na Dolenjskem, pa tudi v republiškem merilu je pri samem vrhu. Trebnjski rokomet, ki je minule dni naposled dobil svojega pokrovitelja — klub se poslej imenuje Akripol (bivši Novolesov tozd) — ima torej lepo prihodnost. (Foto: B. B.)

PRIJETNO PRESENETIL — Mladi Janko Oeri, novinec v dresu nemiznoteniške ekipe novomeške Novotehne, je bil v jesenskem delu prvenstva zagotovo najprijetnejše presenečenje. Škoda le, da se z Jamškom nista najbolje »ujela«, kajti, ko je dobival prvi, je drugi izgubljal in obratno. Če ne bi bilo tako, bi bili Novomeščani danes povsem blizu vrha. (Foto: B. B.)

Denar kroji delo športnih društev

Zaradi pomanjkanja so se v Črnomlju odpovedali nekaterim akcijam

ČRNOMELJ — Število športnih društev in klubov je v črnomljski občini v zadnjih letih naraslo od 15 na 25 organizacij. Delo teh društev sloni na prizadevanjih amaterskih delavčev, prav pa bi bilo, če bi nekaj k njihovem delu prispevala tudi družba. Dodatne velike težave imajo klubi, ki tekmujejo v različnih in neustreznih tekmovalnih sistemih. Posebno vprašanje, ki tare Črnomeljce, je vzdrževanje športne dvorane v Loki, problemi pa so tudi zaradi nezasedenosti dvorane v poletnih mesecih in nezmožnosti prirejanja večjih prirediteljskih prireditev, kot so koncerti in podobno. Ob vseh teh problemih, ki izhajajo zlasti iz pomanjkanja denarja, pa naj omenimo tudi vzdrževanje športnih objektov po krajevnih središčih v občini, ki jih ni malo.

Ko je črnomljski odbor za šport obravnaval vse te probleme ter hkrati osnutek finančnega plana, je slednjega sicer sprejel, vendar s pripombo, da ne bo moč zagotoviti dovolj denarja za klube, ki redno tekmujejo. V odboru so menili, da bi bilo ob že dosedanjem velikem odpuščenju amaterskih športnih delavcev moč izpeljati športno dejavnost v občini v letošnjem letu z 1,3 milijona dinarjev. Vendar tolikšnega denarja v občini ne bo moč zbrati, zato so se že ali pa se še bodo morali odpovedati nekaterim akcijam. Tako so odpovedali udeležbo na krosu Dela v Velenju, ne bodo opravili vzdrževalnih del na igrišču v Loki, adaptacijo strelišča na Gričku pa so prenesli v prihodnje leto. Ob odpovedi vsega tega bi potrebovali za 200 tisočakov manj denarja. Ob tem pa še vedno niso našli rešitve za financiranje tekmovalnih ekip v nogometu in rokometu, ki morajo končati tekmovalje, sicer jih bodo izključili z nadaljnjih tekmovaljev.

M. B.-J.

BREZ TEŽAV DO DRUGE ZMAGE — Odbojkarji novomeškega Pionirja so gladko s 3:0 v Trsteniku ugnali ekipo Prve petoletke, nasprotnika, s katerim se doslej še niso pomerili. Novomeščani so se srečanja bali, začeli previdno, toda bolj ko se je tekma bližala koncu, bolje so igrali. Upajmo, da bo tako tudi v soboto, ko pride v dvorano pod Marofom ekipa Jedinstva Interpleta, velik dolžnik novomeških odbojkarjev. (Foto: B. B.)

SPORTNI KOMENTAR

Zakaj zaklenjena soba?

V njej pa baje kar za 200.000 mark dragocene medicinske opreme, namenjene športu

Trditve, da je nekje v novomeškem zdravstvenem domu soba, v njej pa pod ključem za 200 tisoč mark dragocene medicinske opreme, namenjene vrhunskim športnikom, da ta oprema propada, da jo je že začel zob časa, bi povsod, ne le v Novem mestu, krepko odjeknila. Še zlasti, ker te trditve prihajajo iz športa, točneje iz kolesarskega društva Krka, ki je bilo med pobudniki in kasneje tudi nosilci za nabavo in nakup instrumentov. In medtem ko je Jože Majes nedavno v rubriki »Pisma bralcev« podrobno razlagal kolesarsko videnje tega skandala, izključnega krivca pa vidi v ravnarju zdravstva, velja temu na rob pripisati še nekaj besed.

Vsaka zgodba ima praviloma dve plati, tudi ta v tem ni izjema. Nočemo in ne moremo biti razsodnik — zagotovo pa se bo v vlogi slednjega nekdo moral postaviti — toda odgovori zdravstva niso prav nič manj očitajoči in karajoči, kot je glas Jožeta Majesa. Od tega, da s kakršnim koli problemom na relaciji zdravstvo—šport niso seznanjeni, da se pri njih doslej z vprašanjem in očitkom take vsebine ni oglasil še nihče, sicer bi zadevo lahko

hitro razrešili. Tudi to so v zdravstvenem domu povedali, da so pripravili dva sestanka, a kolesarjev nanj navzlic vabilu ni bilo. Najhujši pa je očitnik, da so za potrebe vrhunškega športa kupljeno medicinsko opremo uporabljali za testiranje v popoldanskem času brez vednosti odgovornega zdravstvenega delavca, kar da je celo kaznivo dejanje in da naj bi nekdo pri tem celo viaknil kaj v svoj žep. To je bil tudi poglaviti razlog, da so opremo spravili pod ključ, pravijo v zdravstvenem domu.

Dobro in celo potrebno bi bilo poiskati odgovore na takšne in podobne obtožbe ter si naliti čistega vina, edino dejstvo, ki tačas neizpodbitno drži, je, da je oprema pod ključem. Vrhunski šport in medicina po svetu danes korakata z roko v roki, v Novem mestu sta odšla vsak svojo pot. Oškodovana sta oba, prvi, ker je ob rezultate, ki bi jih sicer lahko dosegel, druga, ker ji dragocena oprema leži neizkoriščena. Ne glede na preteklost in očitke, bi morala za začetek pogovorov o novem sodelovanju zadostovati že ta dva razloga.

B. BUDJA

Opremi ušla še ena priložnost

Kočevske rokometarjke večji del tekme vodile, a na koncu ostale praznih rok — Se Inles naposled le prebuja? — IMV na vrhu

Težko, da se bo igralkam kočevske Opreme še kdaj ponudila tako lepa priložnost za osvojitve obeh točk v gosteh. V sobotnem 5. kolu prvenstva v II. zvezni ligi so namreč gostovale v Varaždinu v večji del tekme zanesljivo vodile, ob koncu pa so vendarle ostale praznih rok.

Prvi del so Kočevke zaključile s prednostjo kar štirih zadetkov, toda v nadaljevanju so zaigrale nezbrano in nespametno, vrstilo se je namreč izključitve, Varaždinke pa so prednost od minute do minute zmanjševale. Toda brčkone bi bilo tudi to premalo, ako najboljša igralka gostij, Stanka Jerič, ne bi zastrlelala kar dveh sedemdesetov, to pa je jeziček na tehnični prevesli o prid gostiteljici. Končni rezultat: 20:20 za Vis. Tako ostaja Oprema pri vsega eni točki, zelo verjetno pa bo tako tudi to soboto, ko jim v goste pride vodilna ekipa Mlinotesta.

V slovenskih rokometnih ligah sobota ni prinesla nič novega. Igralci ribniškega Inlesa Rika so naposled razveselili svoje navijače, proti tradicionalno neugodni ekipi Šeširja so doma zmagali brez slehernih težav in s tem morebiti naposled le napovedali svoj pohod na vrh lestvice. Če je res tako, bo pokazalo že sobotno kolo, ko se bosta v derbiju pomerili vrsti vodilnega in doslej še neporaženega Rudarja in Inlesa. Med ostalimi izidi velja omeniti nov poraz Krčanov, tokrat jih je doma v dvorani OS v Leskovcu premagala ekipa Grosupljskega, poročila pa govore o slabi in neorganizirani igri gostiteljev, med katerimi tokrat ni bilo igralca, ki bi povezal njihove vrste. Z vsega eno točko ostajajo Krčani pri dnu lestvice, o njihovi nadaljnji usodi pa bo v veliki meri odločil izid sobotnega derbija dna lestvice, med Ormožem, ki je doslej še brez ene same točke, in Posavci.

Nekako v senci moških obračunov poteka prvenstvo v obeh ženskih republiških ligah. Prva štiri kola niso prinesla nobene presenečenja, to pa pomeni, da Novo-

ŠPORT ZA PRAZNIK

SEVNICA — Ob sevniskem občinskem prazniku bo drevi ob 18. uri v sevniskem Partizanu turnir v karateju v kateh 1. in 2. reda. Turnir bo v soboto zjutraj bo na strelišču v Sevnici medobčinsko tekmovalje v streljanju z zračno puško za prehodni pokal občine Sevnica, na igriščih pri kopalskih pa bo 2. občinsko prvenstvo v tenisu. Šahovski klub Milan Majcen in sevnisko društvo invalidov vabita ob 9. uri v sevniški Partizan na hitropotezni šahovski turnir. V nedeljo pa bo v Lisci šahovski tekmovalje za 12. memorial Dušana Breliha.

PRAZNIČNI TURNIR NOVOMEŠČANOM

NOVO MESTO — V domu JLA je bil v počastitev občinskega praznika 28. oktobra kegljaški turnir, na katerem so nastopile ekipe Metlika, Črnomlja in Novega mesta. Zmagali so Novomeščani s 466 podrtimi keglji, Metličani so jih podrli 451, Črnomlji pa 449. Najboljši posameznik je bil Klevišar iz črnomljskega Rudarja. Dva dni kasneje pa je bil turnir novomeških ekip, med katerimi je slavila IMV s 335 podrtimi keglji.

OTROCI TELOVADILJO — TVD Partizan Novo mesto že vrsto let organizira telovadne ure za predšolske otroke. Tako je tudi letos. Ob četrtnih popoldnevih v gimnazijski telovadnici najprej eno šolsko uro telovadiljo mlajši od treh do petih let, zatem še tisti od petih do sedmih let. Telovadbo za malčke, ki je brezplačna, vodita neutrudni Sonja Požar (desno) in Anica Kosec, ki sta prišli zraven tako, da sta k takšni rekreaciji vodili svoje otroke. Pravita, da bi bilo prav, ko bi delo prevzela mlajše, učiteljice telovadbe. Otroci na teh uricah izredno uživajo pa se koristi jim. (Foto: Z. L.-D.)

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 9. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 11.20 in 14.05 — 1.20 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 DELFIN FLIPPER, 13. del
9.25 POGUM ZA TVEGANJE: PIONIRJI SODOBNE KIRURGIJE, 2/5
10.15 PODMORNICA, nemška nadalj., 3/6
11.10 VIDEO STRANI
14.20 VIDEO STRAN
14.30 SVET NA ZASLONU
15.00 ŽARIŠČE, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK
TEDNIK, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.10 GRADOVI: GRAJSKI GOSPODJE, ponovitev
18.40 HOVI, angl. naniz., 7/11
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 ZRCALO TEDNA
20.20 NEBU NAPROTI, amer. dok. serija, 7/12
21.20 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 26/42
22.10 SLOVENIJA — UMETNOSTNI VODNIK
22.30 DNEVNIK 3, VREME
22.50 SOVA: DRUŽINSKE VEZI, amer. naniz., 10/22
BLAGINJA, amer. film
1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.00 Goli z evropskih nogometnih igrišč — 17.30 Studio Maribor: Tele M — 19.00 Videomeh (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Ex libris: Gimnazije nekoč, gimnazije spet! — 21.30 Koncert tria Novšak v Zemonu (1. del) — 22.15 vprašajte ZIS — 23.15 Videonoc

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Kapetan Grom in vojak prihodnosti (amer. naniz.) — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Izbrali smo za vas — 16.25 Poročila — 16.35 TV koledar — 16.45 Kapetan Grom in vojak prihodnosti — 17.15 Izobraževalna oddaja — 17.45 Hruška danes — 18.45 Taksii (amer. humor. naniz.) — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik — 20.00 Grandview USA (amer. film) — 21.45 Svet narave —

22.35 Dnevnik — 22.55 Poročila v angleščini — 23.00 Slike časa (oddaja o kulturi) — 0.10 Poročila

SOBOTA, 10. XI. SLOVENIJA 1

8.05 — 1.35 TELETEKST
8.20 VIDEO STRANI
8.30 IZBOR TEDENSKE PROGRAM-SKE TVORNOSTI
8.30 NEMŠČINA — ALLES GUTE, 20. lekcija
9.00 MUZZY, angleščina za najmlajše (7/20)
9.15 RADOVEDNI TAČEK
9.30 LONČEK, KUHAR
9.40 ČEBELICA MAJA
10.00 ALF, amer. naniz., 2/24
10.25 Z B I S: PAHLJAČA MODROSTI
10.35 POGLEDI: ZNAMENJA NA SLOVENSLEM
12.15 OMIZJE: NOB ALI DRŽAVLJANSKA VOJNA NA SLOVENSLEM
11.40 NAŠA PESEM 90, 4. oddaja
12.10 VIDEO STRANI
12.15 KAVARNA ZAPRAVLJIVČKOV: ROGAŠKA SLATINA, ponovitev
12.45 ROCK KOMPAS, ponovitev
13.30 CIKLUS FILMOV WALTA DISNEYA: ZA MANO, FANTJE, amer. mlad. film
15.50 ŽARIŠČE, ponovitev
16.20 SOVA, ponovitev
16.50 EP VIDEO STRANI
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 DP V KOŠARKI — CZ.BOSNA
18.30 EP VIDEO STRANI
18.35 DIVJI SVET ŽIVALI, PONOVI-TEV 1. dela
19.05 RISANKA
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
19.59 UTRIP
20.20 ŽREBANJE 3 x 3
20.35 UNO, DUE, TRE, show program italijanske TV
22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
22.30 SOVA: ZLATA DEKLETA, amer. naniz., 10/25
POIROT AGATHE CHRISTIE, angl. naniz., 1/10
NĚSVETI ZAKON, amer. film
1.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 18.30 Kako biti skupaj — 19.00 Pri Huxtablovih (amer. humor. serija) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Čarovnik (amer. film) — 22.15 Satelitski programi

HTV 1

8.20 TV koledar — 8.30 Spored za otroke — 10.00 Izbor iz šolskega programa — 11.35 Poročila — 11.40 Lov na srečo (kanadska nadalj., 14/14) — 12.30 Izbrali smo za vas — 13.30 Mladinski film — 16.00 Operne zgodbe (angl. serija) — 16.50 Poročila — 17.00 Narodna glasba — 17.30 TV drama — 18.20 Sedmi čut — 18.30 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Rdeči kralj, beli vitez (angl. film) — 21.30 Dnevnik — 21.55 Spotna sobota

NEDELJA, 11. XI. SLOVENIJA 1

8.00 — 0.15 TELETEKST
8.15 VIDEO STRANI
8.25 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV HOVI, angl. naniz., 7/11
9.40 GRADOVI: GRAJSKI GOSPODJE, 9/13
10.05 ZGODBA O HOLLYWODU, angl. dok. serija, 6/10
10.55 PRI HUXTABLOVIH, amer. humor. serija
11.20 DOMAČI ANSAMBLI: ANSAM-BELNIKA ZAJCA
11.55 KMETIJSKA ODDAJA
13.00 DRUGA GODBA: LJUDSKI PEVCI Z NOTRANJSKEGA
13.15 KRIZKRAJ, ponovitev
14.45 ALTERNATIVE 4, poljska nadalj., 2/9
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 TAJNA MISLIJA, nemški film
18.35 SLOVENIJA — UMETNOSTNI VODNIK
18.50 RISANKA
19.00 TV MERNIK
19.15 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 ZGODBA O DUHU, drama HTV
21.10 ZDRAVO
22.30 DNEVNIK 3, VREME
22.50 SOVA: DR. DOOGIE HOWSER, amer. naniz., 11/13
POIROT, angl. naniz., 2/10
0.05 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 16.00 Zlata pirueta
10.00 Oddaja za JLA in igrani film — 13.30 Sportno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 Veselje do lepe oblike (nemška izobraž. oddaja, 2/4) — 20.45 Atlantik (angl. poljudnoznan. serija, 2/3) — 21.50 Sportni pregled

HTV 1

9.30 Poročila — 9.35 Otroški program — 10.00 Nedeljsko dopoldne za otroke —

11.00 Kmetijska oddaja — 12.00 Resna glasba — 13.00 Serijski film za otroke — 14.00 Poročila — 14.05 Nedeljsko popoldne — 16.05 Tuji znanstvenopopularni film — 17.00 Igrani film — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Igrana serija — 21.00 Zabavna glasba — 21.30 Dnevnik 3 — 21.50 Sportni pregled — 22.20 Poročila v angleščini — 22.25 Nočni program — 0.35 Poročila

PONEDELJEK, 12. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 11.10 in 15.10 — 1.00 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
MITI IN LEGENDE ISLAMSКИH LJUDSTEV, 8/13
MAČKON IN NJEGOV TROP MFP CELJE 83
UTRIP, ZRCALO TEDNA, MERNIK
11.00 VIDEO STRANI
15.25 VIDEO STRANI
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ZDRAVO
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
18.30 RADOVEDNI TAČEK
18.50 ČEBELICA MAJA
19.15 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 B. Nušič: NARODNI POSLANEC, drama TV BG
21.25 OSMI DAN
22.15 DNEVNIK 3, VREME
22.35 VELIKI KOREOGRAFI: ANTONIO GADES
23.35 SOVA: ALFRED HITCHCOCK PREDSTAVLJA, amer. naniz., 11/16
POIROT, angl. naniz., 3/10
0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Po sledih napredka — 21.00 Sedma steza (športna oddaja) — 21.20 Lepa naša domovina: Kmetijstvo (zabavnoglasbena oddaja, 1/5) — 21.50 Ekološka bela krizantema (dok. oddaja, 2/3) — 22.35 Satelitski programi

TOREK, 13. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.15 in 14.05 — 23.50 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
9.30 ŠOLSKA TV
10.00 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnoznan. serija
10.30 NEMŠČINA — ALLES GUTE, 22. lekcija

TE, 22. lekcija
11.00 SEDMA STEZA
11.20 OSMI DAN
12.05 VIDEO STRANI
14.20 VIDEO STRANI
14.30 MOZAIK, ponovitev
NEMŠČINA — ALLES GUTE, 22. lekcija
15.00 ŽARIŠČE, ponovitev
15.30 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
ŠOLSKA TV
18.00 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.15 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 NEKOČ V LISBONI, portugalska naniz., 2/4
21.00 MESTNE ZGODBE: KOTOR, zabavnoglasbena oddaja TV NS, 3/5
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA: DEKAMERON, slovenska naniz., 11/14
POIROT, angl. naniz., 4/10
23.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 16.40 Svet športa — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00 Folklorna oddaja — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Gradovi na Slovenskem, 10/13 — 21.05 Umetniški večer: Jesen šahista (sovjetski dok. film) in Gambit (amer. dok. film)

SREDA, 14. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.15 in 14.40 — 1.25 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK
9.00 ŽIV ŽAV
9.50 NARODNI POSLANEC, drama TV BG
11.10 NEKOČ V LISBONI, port. nadalj., 2/4
12.05 VIDEO STRANI
14.55 VIDEO STRANI
15.05 ŽARIŠČE, ponovitev
15.35 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK, ponovitev
17.05 ATLANTIK, angl. poljudnoznan. serija, 2/3
17.55 PO SLEDIH NAPREDKA
18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 FILM TEDNA NEVARNE POTEZE, švicarski film
21.45 NUK V LJUBLJANI, 1. oddaja
21.55 DNEVNIK 3, VREME
22.15 PESEM ANGELOV, oddaja TV Skopje

22.50 SOVA: ALF, amer. naniz. 11/24
POIROT, angl. naniz., 5/10
ZGODBA O HOLLYWOODU, amer. dok. serija, 7/10
1.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 19.25 nogomet Danska: Jugoslavija
16.00 Satelitski programi — 18.00 Po brezkračnosti sveta (potopisna reportaža, 2/4) — 18.30 Slovenci v zamejstvu — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Operne zgodbe: Netopir — 21.20 Svet poročila
22.20 Novi rock

ČETRTEK, 15. XI. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.05 in 14.20 — 23.50 TELE-TEKST
8.50 VIDEO STRANI
9.00 MOZAIK, ponovitev
11.10 ZAKON V LOS ANGELESU, 24. del
11.55 VIDEO STRANI
14.35 VIDEO STRANI
14.45 MOZAIK, ponovitev
15.30 ŽARIŠČE, ponovitev
16.00 SOVA, ponovitev
16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
17.00 DNEVNIK 1
17.05 MOZAIK — ŠOLSKA TV, ponovitev
18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
TELESKI 90: PRIPRAVIMO SE NA SMUČANJE
ALF, amer. naniz., 3/24
19.05 RISANKA
19.20 TV OKNO
19.30 DNEVNIK 2
19.55 VREME
20.05 PODMORNICA, nemška nadalj., 6/6
21.00 TEDNIK
22.05 DNEVNIK 3, VREME
22.25 SOVA: VSE RAZEN LJUBEZNI, 11/13
POIROT, angl. naniz., 6/10
23.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Divji svet živali (angl. poljudnoznan. serija, 2/14) — 21.00 Mali koncert — 21.15 Pogum za tveganje: Pionirji sodobne kirurgije (angl. poljudnoznan. serija, 3/5)

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

Tone Jakše
Milan Markelj

KJE SO TISTE STEZIGE?

MAŠČEVANJE POSEKANIH GOZDOV

Prič b človekovem nerazumnem uničevanju gozdov je veliko, v preteklem in v sedanjem času. Znani so primeri velikih civilizacij, ki so zatonile, kot ugotavljajo zgodovinarji, zaradi uničevanja okolja. Morda je še najbolj značilen primer staroindijske kulture v dolini reke Ind, ki je cvetela pred štiri tisoč leti. Gradili so veličastne naselbine iz opeke, za izdelavo pa so obilno uporabljali les, kar pomeni, da je padalo drevo za drevesom. Iztrebili so gozdove in njihova civilizacija je z njimi vred izumrla. Kasnejšim rodovom govore o propadli kulturi le predmeti, ki so jih izkopal arheologi. Ali pa z njimi vred govori tudi velika izkušnja in žalostni nauk propadle kulture, je veliko vprašanje.

Zgodovinski primer iztrebljanja gozda imamo tudi na domačih tleh. Kras in Istrra naj bi bila pred davnimi stoletji gozdna. Ker pa je v tedanjih gozdovih prepogosto pela rimska sekira in kasneje še beneška, je gozd izgubil, namesto njega pa je zavladal trdi kras z burjo, pozrjo, revščino. Pravijo, da Benetke stoje na posekanih istrskih in dalmatinskih gozdovih.

Primerov je veliko, omeniva pa samo še staro Grčijo, ki velja za zibelko zahodne civilizacije. Zaznamovana je prav tako z velikim iztrebljanjem gozdov. Sploh pa se nam ni treba ozirati v zgodovino, pogled po današnjem svetu je enako grozljiv. Danes so na vrsti tropski deževni gozdovi v Južni Ameriki, jugovzhodni Aziji in Oceaniji. Temu zelenemu pasu Zemlje pravijo tudi pljuča sveta. A če je nekdanji izsekavanje gozdov pomenilo katastrofo lokalnega značaja, dandanašnje uničevanje tropskih gozdov predstavlja svetovno nevarnost. Zato se za usodo teh gozdov zanima ves osveščeni svet.

Kako tudi ne! Podatki so grozljivi. Vsako leto izgine samo zaradi požigov, namenjenih pridobivanju novih obdelovalnih površin, 32.000 kvadratnih kilometrov gozdov, to je za polgrodu Slovenijo. Veliko gozdov pa požro tudi drugi požari. Prav letos spomladi so goreli brazilski gozdovi tedne in tedne, rdeči petelin pa so ukrotili ob pomoči narave same, ko je za seboj že ustil

ogromno opustošenje. Če k temu dodamo še redno izsekavanje gozdov, ki je brezobzirno, potem se gozdu zares slabo piše. Ves svet zajema iz bogate surovinske zakladnice, ki jo predstavljajo tropski deževni gozdovi, zato so pozivi k prenehanju iztrebljanja gozdov videti hinavski, če vemo, da revne države pogosto nimajo prav nič drugega za prodajo na svetovnem trgu kot gozd. Velike nadnacionalne družbe jim pomagajo izsekavati gozd z najodobnejšimi stroji in ga v gibljivih lesnih obratih, kot je slovita japonska ladja - papirnica, sproti predelujejo v polizdelek. Ogromni dobički se potem prelivajo v že tako bogate države, revnim ostane od vsega bolj malo denarja, zanesljivo pa poseke in temna prihodnost brez naravnih bogastev.

PONOVEN STRAH ZA GOZDOVE

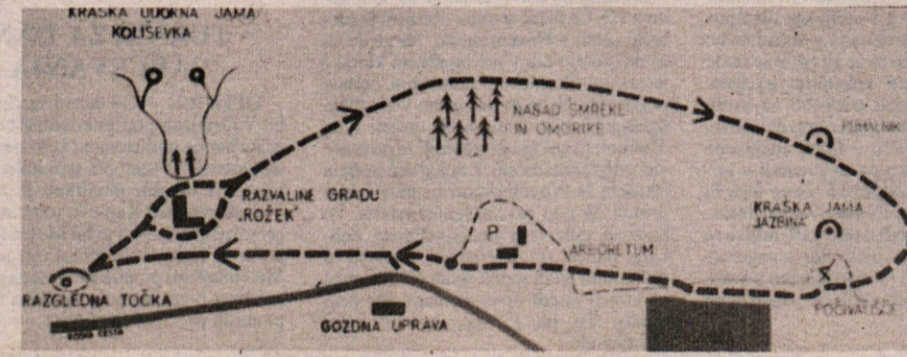
In kako je pri nas? Slovenci veljamo za še kar dobre gozdarje in gospodarje z gozdom, čeprav se nismo vedno tako izkazali. Takoj po vojni so nas razmere prisilile, da smo šli v veliko izsekavanje slovenskih gozdov. Jugoslavija je imela malo drugih naravnih bogastev, ki bi jih lahko takoj ponudila svetovnemu trgu, slovenski gozdovi pa so bili dostopni in so morali tistikrat plačati za kruh vse Jugoslavije. To se dandanes rado pozablja, ko se še posebej na jugu Jugoslavije govori o kolonizatorskem odnosu Slovenije do drugih republik. Takrat pa smo bili Slovenci tiho in smo v prid vseh sekali strašne rane v nedra naših ljubljenskih gozdov. Tega se spominjajo samo še starejši gozdarji, ki tudi najbolj vedo, kako težko je bilo rane gozda ozdraviti in zaceliti.

Padali pa niso samo gozdovi, že tako namenjeni gospodarskemu izkoriščanju. Sekira je zapela tudi na posvečenih tleh gozda, v zaščitenih pragozdovih. Gozd je takoj po vojni predstavljal bogastvo, iz katerega je država črpala denar za obnovo. Delovne brigade pri sekanju niso spoštovale ohranjenih pragozdov, ki so konec vojne dočakali v neokrnjenem obsegu. Sekire so pele tudi v njih in od pragozdov so se ohranili le okrnjeni deli.

Ta čas se zaskrbljenost za usodo slovenskih gozdov ponovno prebuja. Po vojni so namreč številni gozdovi prešli iz zasebne v družbeno last. Z njimi so zagospodarila gozdna gospodarstva, ki

Gozdna steza se vije skozi jesenski gozd.

so prevzela v upravljanje gozdove nekdanjih zemljiških gospodov, cerkve in seveda tudi zaplenjene kmetске gozdove. Pri gospodarjenju so se ravnali po izsledkih gozdarske stroke, gozdove gojili, zasajali, spreminjali njihovo sestavo in izkoriščali v taki meri, ki ni ogrožala obstoja gozda. Gozdarji so imeli glavno besedo tudi v zasebnih gozdovih, kjer so preprečevali, da bi prišlo do prekomernih in škodljivih posekov. Zaradi tega je prihajalo pogosto tudi do nespoznanja v vroče krvi med lastniki gozdov in gozdarji.

A gozdarjem je le treba priznati, da so dobro gospodarili. Slovenija se po njihovi zaslugi ponaša z lepo urejenimi in dostopnimi gozdovi. V očeh sveta si je pridobila ugled dežele, ki zna ravnati z gozdom in je rodila tako imenovano sonaravno gospodarjenje z gozdom. Oče naše inačice teorije o sonaravnem gospodarjenju je prof. dr. Dušan Mlinšek, praktičen krst pa je teorija med drugim prestajala tudi v predelu roških gozdov, po katerih teče naša gozdna pot.

Z nameranim vračanjem odvzetih gozdov nekdanjim lastnikom se med gozdarji prebuja strah, ali bo gozd še deležen take skrbi in nege, kot je bil do sedaj. Boje se, da bo zasebni interes prevladal nad splošnim družbenim. Kmetje nimajo potrebne izobrazbe, vsi pa tudi ne pravega odnosa do gozda. Lahko se zgodi, da bo trud desetletij izničen.

Kmečka zveza si prizadeva, da bi odpravila obvezno strokovno odkazilo za sečnjo lesa zasebnim lastnikom gozda. Prav to pa bi sekiri lahko dalo krila.

NEKDAJ PIVO, ZDAJ SADIKE

Nadaljevala sva pot, ki se počasi spušča v dolino. Šla sva mimo jame, ki ji pravijo pihalnik. Naziv je dovolj zgovoren: iz jame, katere vhod je velik za človeško glavo, ves čas živahno pihava, kot da bi v podzemlju deloval ogromen ventilator. Gozdarji pravijo, da včasih iz jame puha tako močno, da ni mogoče vanjo vsipati suhega listja, ker ga piš odpihne proč.

Morda je pihalnik povezan z večjim podzemeljskim sistemom jam in deluje kot prezračevalnik. Nedaleč od njega spodaj v dolini, kjer se gozdna pot že zaključuje, stoji Jazbina. Vhod v jamo je zdaj zazidan in zaklenjen. Vključena letnica pripoveduje, da so jamo zaprli

leta 1887, se pravi že več kot pred stoletji. Nekdanja soteska tovarna je hlad, po katerem je jama Jazbina slovela, saj je bila izredno hladna tudi v vročih poletjih, izkoristila za hladilnik in je v njej skladiščila pivo. Takšnih zalog res ne gre prepuščati poštenosti in odprtemu vohu, pa so močje jamo zazidali in vrata zaklenili.

Danes vlažnost, hlad in stalnost temperature izkoriščajo gozdarji, ki v Jazbini skladiščijo sadike dreves. Tu sadike dolgo ne začno odganjati, čeprav bi v normalnih razmerah spomladi pogonale. Tako pa čakajo poznejših pomladnih dni, ko se tudi v višjih legah roških gozdov stopi sneg in jih gozdarji lahko uporabijo za pogozdovanje teh predelov. Da je jama znamenita že dolgo časa, pričča star turistični vodič iz leta 1903, ki opisuje okolico Dolenjskih Toplic in omenja Jazbino, njene podzemne dvorane in lepe kapnike.

Od Jazbine do konca gozdne poti je le še nekaj minut hoje ob obronku gozda po starem nasadu orehov in mimo drevesnice. Na koncu poti čaka popotnika biserček, urejen nasad redkega drevoja in rastlin. S tujko se takim nasadom reče arboretum. Podturnški ima kar nekaj lepih in redkih primerkov. Večino so jih dobili v slovitom slovenskem arboretumu Volčji potok. Gozdarji so jih leta 1969 zasadili v okolici upravne zgradbe. Največja zanimivost arboretuma je metasekvoja, ki je pri nas pred desetletjem ali dvema sploh nismo poznali. Je ena od treh doslej znanih iglavcev, ki mučez zimo odpadejo iglice. Velika redkost je tudi kuningamija, kačasto drevo iz Kitajske, pa mamutovec, orjaška sekvoja, ki zraste v višino do sto metrov in lahko živi preko tisoč let. Kdo ve, ali bo podturnška orjaška sekvoja, ki za zdaj še nič ne kaže orjaškosti svojega rodu, kdaj dosegla take veličastne mere?

Pot se torej konča pri eksotičnih drevcih. Resnično bogastvo, ki ga popotnik z gozdne poti prinese, pa so spoznanja o domačem gozdu, o skromni buki, zvitem gabru, visokorasi smreki in ogroženi jelki, o številnih sovražnikih gozda in spoznanja o njegovih izjemnih dobrodejnostih za okolje in človeka. Kdor gre odprtih oči in srca po gozdni poti, mora gozd vzljubiti in v njem odkriti dobrega in dragocenega prijatelja.

25
DOLENJSKI

Komisija za delovna razmerja podjetja

objavlja prosta dela in naloge

V DISKONTNI PRODAJALNI METLIKA, in sicer:

VODENJE DISKONTNE PRODAJALNE (1 delavec)

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:

- V. stopnja strokovne izobrazbe komercialne ali poslovodske smeri,
- ustrezne delovne izkušnje pri vodenju živilske trgovine
- tečaj higienskega minimuma
- izpit B-kategorije

Kandidati morajo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev poslati najkasneje v 8 dneh po objavi na naslov: MERX, Blagovni center Celje, Kadroviški sektor, Cesta v Trnovlje 10 a, Celje. O odločitvi bomo kandidate obvestili v 30 dneh po opravljeni izbiri.

Mercator Standard, trgovinsko podjetje, d.o.o.
Novo mesto, Glavni trg 3

Razpisna komisija pri M-Standard v skladu s 40. členom statuta razpisuje prosta dela in naloge

DIREKTORJA M-Standard, d.o.o.

Poleg splošnih pogojev za sklenitev delovnega razmerja mora kandidat izpolnjevati še naslednje:

- da ima vsaj višjo strokovno izobrazbo, ekonomske ali pravne smeri,
- da ima 5 let delovnih izkušenj na vodilnih delovnih mestih,
- da ima celovitost strokovnega znanja izkazano v dosedanjem delu.

Delovno razmerje se sklone za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Poskusno delo je določeno z Pravilnikom o DR. Kandidate vabimo, da pošljejo svoje ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev in opisom dosedanjih del v 8-ih dneh po razpisu na naslov: M-Standard, Novo mesto, Glavni trg 3, — za razpisno komisijo. O izbiri bodo kandidati obveščeni v 15-ih dneh po izbiri.

SKUPŠČINA OBČINE ČRNOMELJ UPRAVA ZA DRUŽBENE PRIHODKE

RAZPISUJE
dela in naloge delavca s posebnimi pooblastili

INŠPEKTORJA ZA DRUŽBENE PRIHODKE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati naslednje posebne pogoje:

- da imajo višjo strokovno izobrazbo, štiri leta delovnih izkušenj, od tega najmanj eno leto v finančni stroki, izpit B-kategorije

Od kandidatov pričakujemo aktivno znanje slovenskega jezika, da niso obsojeni za kaznivo dejanje in da niso v kazenskem postopku.

Mandat traja 4 leta.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi na naslov: Skupščina občine Črnomelj, Trg svobode 3, Uprava za družbene prihodke. Prijavljeni kandidati bodo o izidu izbire obveščeni v 10 dneh po izbiri.

NAJLEPŠA ZALOŽBA

knjige knjige knjige

1. **ČRNE BUKVE**
(Cena 180 din. Edini originalni ponatis iz leta 1944)
2. **V ZNAMENJU OF**
(Cena 100 din. Kaj je Kardelj v resnici napisal?)
3. **Franc LUZAR: SPOMINI SKRIVAČA MARKA**
(Cena 100 din. Dolenjski bestseller. Spomini zadnjega slovenskega zapornika po členu 133)
4. **Vlado PAVEO: RESNICA O IVANU KRAMBERGERJU**
(Cena 100 din. Neverjetne zgodbe o človeku, ki ga je volila petina Slovencev)
5. **Filip RADULOVIC: LJUBEZNI JOSIPA BROZA**
(Cena 280 din. 17 ljubezenskih lekcij od leta 1912 do 80)

Knjigo št.: bom plačal po povzetju

Ime, priimek

Naslov

Naročilnico pošljite na naslov: Magnolija, Riharjeva 2, Ljubljana.

ZLATA VERIGA

MESTNIK — 20 let izkušenj z gumami. Sodobna oprema in materiali. Na zalogi nove in obnovljene gume. Zastopnik Save iz Kranja. Kdor kaj da na varno vožnjo, jo pozna. To je vulkanizerska delavnica Toneta Mestnika v Novem mestu. Odprto vsak dan od 7. do 18. ure, v soboto od 7. do 13. ure na Lobetovi 11 v Novem mestu. Tel. 068/22-022.

VAKO — Export — import. Obveščajo svoje cenjene stranke, da imajo na zalogi kompresorje Danfoss. Poleg tega pa še kompresorje Copoland, Bock, Dorin in druge. Za vse izredno ugodne cene. Poleg tega pa še sušilni patroni Kenmore in vsa avtomatika renomiranih firm. V lastnem proizvodnem programu imajo še sušilce komprimiranega zraka, sušilce za prostore in sušilnice za les. Vako d.o.o., Kolodvorska 56, Črnomelj. Tel 068/52-073, 52-555 in fax 068/52-073. Pokličite.

ANGLEŠČINA & NEMŠČINA — Vrata in svet odpira znanje jezika. Prava pot do znanja v fonolaboratoriju. ENGLISH TODAY je prvi del od šestih oksfordske univerzitetne založbe za otroke. Za prve korake v svet angleščine. Komunikativne vaje. Igra. Otroci se igraje učijo jezika. QOARTET pa je tečaj za srednješolce. Za višjo funkcionalno raven. Poslušanje, govorjenje, branje in pisanje. Podobne možnosti tudi za nemščino. Vse to vam nudijo učitelji Srednje šole tehniških in zdravstvene usmeritve. Tel. 068/21-184. Pokličite. Še je čas.

NOVAK — Pravi naslov za nabavo izpušne cevi je: Jože Novak, Ob potoku 10, Gotna vas pri Novem mestu. Izpušne cevi za vse vrste evropskih in japonskih avtomobilov. Za vsega skupaj 500 modelov in tipov. Izpušno cev naredijo tudi po meri. Izpopolnjena tehnologija izdelave zagotavlja najboljšo možnost funkcioniranja in trajnost izdelka. Najbolje se je o tem prepričati na kraju samem. Sicer pa: tel. 068/25-585, 22-643. Pokličite.

ZA MARTINOVO — V trgovini NATAŠA na Zagrebški cesti v Novem mestu že vedo, da je Martinova nedelja tik pred vrati. Greh bi bil, če ne bi bilo na ta dan račje ali gosje pečenke. V trgovini Nataša je oboje na zalogi. Imajo tudi mlince. Poleg tega pa še prekajene domače klobase.

ALFA BAR — Kapučino a la Italia. Pijače in koktejli. Turnirji v biljarju. Avtomati in video glasba. Na Veljka Vlahovića 2 v Brežicah. Vsak dan odprto. Od 9. do 22. ure. Rezervacije sprejemajo na tel. 068/62-991.

INTERMARC — Tehnična trgovina Stopiče. Vse za obrt, kmetijo in dom. Kotli za kuhanje žganja, brzoparilniki, gradbeni in inštalacijski material. Kompleten BCS program. Ugodne cene za kosilnice in vozičke. Motorne žage stihl. Umerna gnojila (žlindra). Prepričajte se na lastne oči. Tel. 068/21-661.

MIKROS — Vse za računalnike od strojne do programske opreme. Ampak to še ni vse. Pri hiši je tudi bogato založena trgovina s šolskimi potrebčinami. Pisarniški material. Vse to na Smihelski 56 v Novem mestu. Tel. 068/22-665. Pokličite.

RED KUMER — Prodaja rezervnih elektronskih delov. Tudi celi sklopi. Hiša z referencami in izkušnjami. Poleg tega pa še servis. Vse na enem mestu. V Prečni 52. Lastnik Srečko Kumer se oglašja na tel. 068/28-038.

TEHTNICE — Servis zanje in prodaja. Salamoreznice. Gostinski aparati. Olnji in plinski gorilci. Tovarniške cene. Odprto od 7. do 14. ure. Informacije po telefonu tudi popoldne. Drejčeto pot 32 v Novem mestu. Tel. 068/25-822 za servis in 65-247 za trgovino.

POVHE — Gradbeni material. Stavbno pohištvo. Keramika in sanitarije. Instalacije. Barve in laki. Akumulatorji, orodja, okovja, bela tehnika, izdelki iz črne in barvne metalurgije. Cene za 10 do 20 odst. nižje. Kovinoprodaja, Slakova 34, Trebnje. Tel. 068/44-249.

AGROSERVIS — Zima je pred durmi. Če nočete imeti težav z vžiganjem dizel motorjev, potem se oglasite v Agroservisu KZ Krka na Poti na Gorjancu v Novem mestu. Grelec za dizel gorivo izdelujejo sami. Vam ga tudi vgradijo. Poleg tega pa še: ob ponedeljkih vgradijo brezplačno ves material, ki je bil kupljen pri njih. Zadeva je aktualna. Tel. 068/21-479.

DOLENJSKA GALERIJA — Vladimir Lamut: ženski akti. V mali dvorani Dolenjske galerije v Novem mestu. Do 20. novembra.

FILMSKI ČETRTEK — Pretty woman ali Čedno dekle. Julia Roberts in Richard Gere. Filmski četrtek za izbran filmski okus. Dom kulture v Novem mestu.

alpha ZLATA VERIGA

Oglase za Zlato verigo sprejema Alpha d.o.o., Trdinova 11 a, Novo mesto, tel. 068/28-121 za Dolenjsko. V ponedeljek in četrtek tudi dopoldne. Predstavnštvo za Posavje tel. 0608/33-837. Popoldne.

Gradbeni materiali »BAUMIT«

- **ThermoPutz in ThermoExtra** — toplotnoizolacijski ometi, ki predstavljajo najcenejšo in najenostavnejšo obliko toplotne izolacije.
- **Program Sanova** — vsi potrebni materiali za strokovno pravilno saniranje in revitalizacijo starih stavb; z njim ohranjamo vrednosti stare stavbne substance v spomeniškem varstvu in tudi pri starih hišah.
- **Granopor** — mineralni in plemeniti ometi in barve — z njimi dekorativno zaščitimo zunanje in notranje površine poslopij.

Informacije:
SALONIT ANHOVO, TRZENJE
65000 Nova Gorica, Kidričeva 20, telefon (065) 24-411, telex 34-320 anho-vo yu, telefaks (065) 23-232

Proizvajalec:
Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke Knoch, Kern & Co, Avstrija

Uvoznik: Salonit Anhovo

KUPON

Želim podrobnejše informacije o lastnostih, uporabi, cenah, za:

- toplotnoizolacijske omete — ThermoPutz, ThermoExtra
- program Sanova
- Granopor — plemenite omete in barve

ime in priimek:

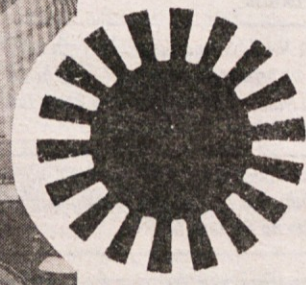
poklic:

naslov:

Kupon pošljite na naslov: Salonit Anhovo, Trzenje, Kidričeva 20, 65000 Nova Gorica

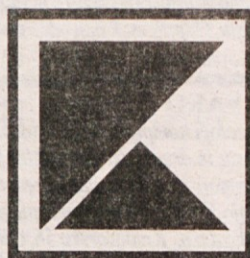

INDUSTRIJA
OTROŠKE KONFEKCIJE

čestitamo za
praznik

STRANKA

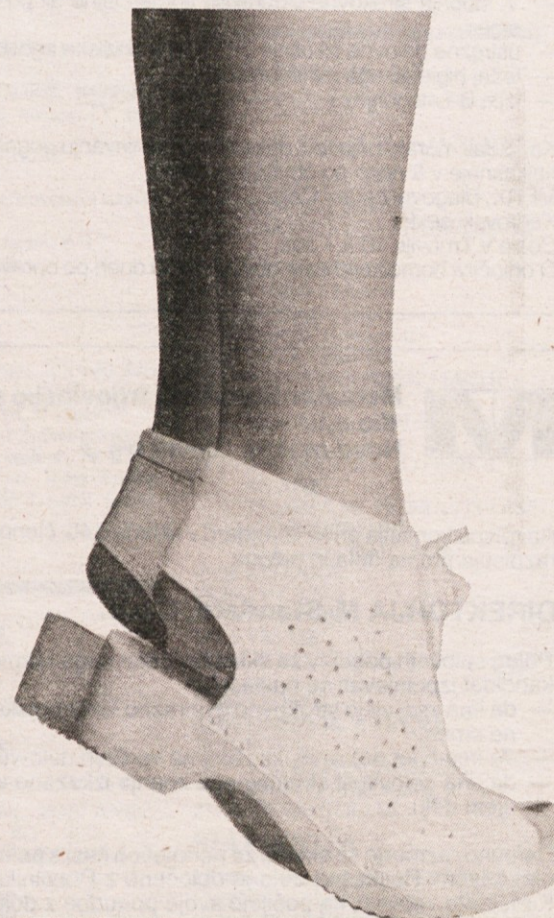
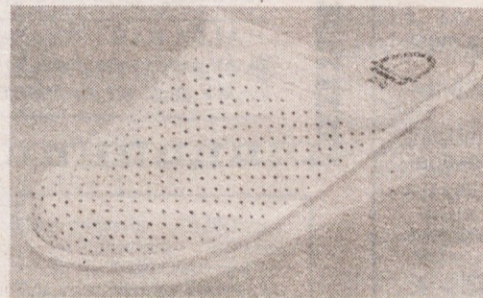
Mercator – Kopitarna Sevnica d.o.o.

industrija lesne in plastične galanterije za
čevljarstvo ter bio obutve sevnica
čestita za praznik občine

KOPITARNA

ČESTITAMO
OB PRAZNIKU

Bohor

Obrtna zadruga Sevnica, Cankarjeva 1
telefon 82824, 82823,
teleks 35847

Občanom
čestitamo ob prazniku
občine

M
metalna

Tovarna konstrukcij
in naprav d.o.o.
Krmelj 3

čestitamo
za praznik občine

ARCOMURKA

Gps

GOSTINSKO PODJETJE
SEVNICA
SEVNICA p. o.

Hotel Ajdovec, Snack bar, Pivnica s pizzerijo, Gostilna na križišču, Pri lovcu, Bife na vogalu, Barbara, Krmelj in Snežinka, Trafika, papirnica in delikatesa, Kopališče.

ČESTITAMO OBČANOM
IN DELOVNIM LJUDEM OBČINE
SEVNICA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

J
UGOTANIN
SEVNICA JUGOSLAVIJA

68290 Sevnica, p. p. 9
Hermanova 1
telefon: 068/n. c. 82 500, 82 501
telex: 35815 YU TANSEV

ČESTITAMO
OB
PRAZNOVANJU
OBČINE
SEVNICA

VRTNARIJA in CVETLIČARNA

Fric Silva,
Sevnica

se priporoča s svojimi cvetličnimi aranžmaji in vsemi
vrstami cvetja ter vsem potrošnikom in občanom čestita
ob občinskem prazniku

Kmečka zadruga Sevnica

p.o., Sevnica

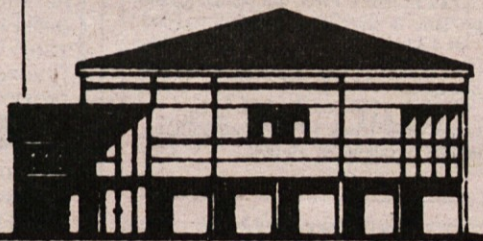
**ČESTITAMO
VSEM ZADRUŽNIKOM in
KOOPERANTOM**

Lisca

**čestitamo ob
prazniku občine Sevnica**

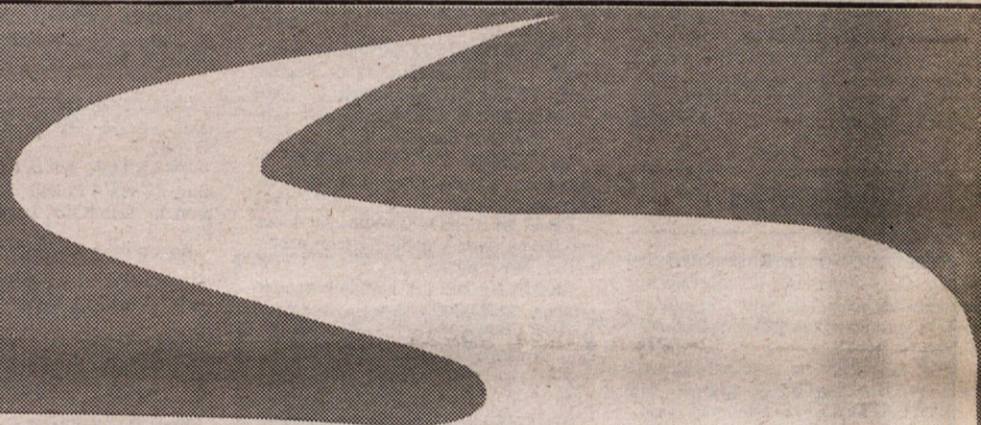
Vsem kupcem
in poslovnim partnerjem
čestitamo ob
prazniku občine

MERCATOR SEVNICA

SEVNIČANKA

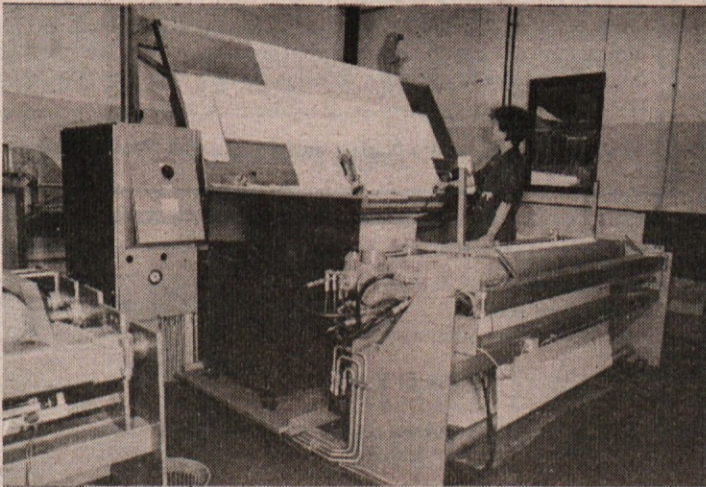

IZLETNIK CELJE,
poslovna enota Sevnica

Vsem potnikom, poslovnim partnerjem in
občanom čestitamo ob občinskem prazniku in
jim želimo še naprej varno in udobno vožnjo

Industrija pletenin »INPLET«
SEVNICA, Dol. Brezovo 34

**ČESTITAMO ZA
PRAZNIK OBČINE**

IZDELUJEMO ZELO KVALITETNE:

- elastične pletenine za žensko perilo in kopalne obleke
- neelastične pletenine za podloge, perilo in prosti čas
- čipkasto blago
- pliš pletenine
- frotir pletenine
- interlock pletenine

OPRAVLJAMO STORITVE:

- pletenja
- barvanja
- beljenja
- striženja

stilles

Stilno pohištvo
in notranja oprema
Sevnica

**čestitamo ob
občinskem
prazniku**

tedenski koledar

Četrtek, 8. novembra — Bogdan Petek, 9. novembra — Teodor Sobota, 10. novembra — Leon Nedelja, 11. novembra — Martin Ponedeljek, 12. novembra — Emil Torek, 13. novembra — Stanislav Sreda, 14. novembra — Lovrenc

LUNINE MENE
9. novembra ob 14.02 — zadnji krajec

kino

BREŽICE: 9. in 10. (ob 20. uri) ter 11. 11. (ob 18. in 20. uri) ameriški akcijska komedija Gremlini 2. 13. in 14. 11. (ob 20. uri) ameriška akcijska komedija Puščava na žici.
ČRNOMELJ: 8. (ob 19. uri) in 11. 11. (ob 20. uri) ameriški film Nedolžen. 9. 11. (ob 19. uri) ameriški triler Lov na rdeči oktober. 11. 11. (ob 18. uri) ameriška risanka Rešitelji. 4FL KR-

MELJ: 10. 11. hongkonški avanturistični film Obračun v Hong Kongu — II. del.
KRŠKO: 8. 11. (ob 20. uri) ameriški karate film Kung fu fantje — II. del. 9. 11. (ob 21. uri) ameriški erotični film Servis za avtomobile in moške. 11. 11. (ob 18. uri) ameriška drama Društvo mrtvih pesnikov. 13. 11. (ob 20. uri) ameriška komedija Izganjalci duhov.
NOVO MESTO — DOM KULTURE: od 8. do 11. 11. (ob 17.30 in 20. uri) ameriška melodrama Čedna žena. Od 12. do 14. 11. (ob 18. in 20. uri) ameriška srljiva komedija Beetlejuice.
NOVO MESTO — DOM JLA: Od 9. do 11. 11. (ob 19. uri) ameriški film Dva para sester. Od 12. do 14. 11. (ob 19. uri) ameriški film Črni dež.
SEVNICA: 8. in 9. 11. hongkonški avanturistični film Obračun v Hong Kongu — II. del. 10. in 11. 11. ameriški akcijski film Ameriška ninja III. 12. in 13. 11. ameriška komedija Bigfoot — Vesoljček.

nik? Dobra provizija. Če vas to zanima in imate čas, pokličite ☎ 84-590! 3272
TRGOVKO ali mlajšo upokojenko, ki je vajena špecerije, za določen čas takoj zaposlim. ☎ (068) 84-714 3287
NUDIM delo komunikativnim osebam. Pokličite na ☎ (0608) 62-364 v ponedeljek in petek od 9. do 10. ure dopoldne. 3323
NATAKARICA dobi zaposlitev. ☎ (068) 47-749. 3351
UGRANA pop rock skupina išče klasturista. ☎ 23-943. 3355

stanovanja

ENO ALI DVOSOBNO stanovanje v Novem mestu ali okolici najemam. ☎ 22-308. 3282
STANOVANJE, dvojnopsobno, na Slavka Gruma prodam. ☎ 28-716. 3300
GARSONJERO v Novem mestu vzajem v najem. ☎ (068) 27-662, po 17. uri. 3339

čestitke

DRAGI TEJI ŽIBERT želi vse najboljše za njen 18. rojstni dan babi. 3308

kmetijski stroji

PRIKOLICO domače izdelave, nosilnosti 4 tone, ugodno prodam. Stane Zorman, Lukovec 10, Trebnje. 3248
TRAKTORSKO kiper prikolico, krožne brane in 10-colski plug prodam. Martin Kodrič, Brezje 13, 68312 Podbočje. 3252
OBRAČALNIK in koso za traktor TV ugodno prodam. Informacije na ☎ (0608) 75-553. 3259
TRAKTOR IMT 539, nov, prodam, ali menjam za starejši traktor, do 10 let. Jože Kovačič, Marof 4, Mirna Peč, ☎ 84-414. 3279
PRIKOLICO in gumi voz za traktor, oboje novo, ugodno prodam. ☎ (068) 44-051. 3322
DVOBRAZDNE traktorske pluge Batuje, skoraj nove, prodam. Alojz Zajber, Gorica 9, Brestanica, ☎ (0608) 77-323. 3330
TRAKTOR IMT 577 in enoredni obiralec koruze SIP prodam. ☎ (068) 57-246. 3332
TRAKTOR UNIVERZAL s pogonom na vsa 4 kolesa, 500 delovnih ur, prodam. Jože Rajer, Jordan Kal 6, Mirna Peč. 3333
ŠTARTER in črpalko Bosch (Pal) diesel, oboje novo, za traktor Zetor, prodam za 40% ceneje. ☎ (061) 789-097, zvečer. 3345
CISTERNO za gnojivo (1700 l) prodam. Janez Strniša, Vrbovec 4, Dobrič. 3348
FREZO GOLDONI, 14 KS, s prikolicom in priključki, prodam. ☎ 85-404. 3363

kupim

RAZGLEDNICE in pisma do leta 1945, fotoaparati LEICA, starinski radio kupim. ☎ (0608) 61-084. 3243

motorna vozila

Z 128 SKALA, junij 1988, ugodno prodam. V račun vzajem tudi 126 PGL. ☎ 76-067. 3255
JUGO 45 KORAL, temno rdeče barve, star 10 mesecev, prodam. ☎ 27-742, popoldne. 3256
GOLF DIESEL, letnik 1987, rdeč, prodam. ☎ 49-514, zvečer. 3257
ZASTAVO 128, staro tri leta, 30.000 km, registrirano do avgusta 1991, prodam. Kovač, Irča vas 2, Novo mesto, ☎ 26-787. 3262
LADO 1200, letnik 1986, prodam. ☎ (0608) 82-249, po 18. uri. 3264
126 PGL, 5/90, ugodno prodam. ☎ 21-175, interna 305, ali 27-949. Ilič, Slavka Gruma 72, Novo mesto. 3269
JEPPI MAHINDRA, letnik 1970, diesel, ter lovsko puško — šibrovko, kaliber 120, prodam. ☎ 65-014. 3275
Z 101 GTL 55, letnik 1987, prodam ali menjam za boljši avto z doplačilom. ☎ (068) 25-306. 3276
JUGO KORAL 45, star 16 mesecev, prodam. ☎ (068) 20-310. 3277
Z 750 S, letnik 1978, 41.000 km, prodam. Malči Jordan, Grajska 27, Kostanjevica. 3278
JUGO 45, letnik 1984, prodam. ☎ (068) 25-750. 3281
AVTOMATIK, letnik 1987, izvoznik model, prodam za 4.500 din. ☎ 21-912. 3283
TOMOS avtomatik prodam. ☎ 43-718. 3285
VW HROŠČ 1200, letnik 1976, prodam. Cena po dogovoru. ☎ 42-434. 3288
GS 1.3, obnovljen, prevoženih 67.000 km (nove gume, prtljajnik), prodam. ☎ (068) 24-555. 3291
R 4 GTL, letnik 1985, dobro ohranjen, 59.000 km, prodam. ☎ 85-406. 3292
JUGO 45, letnik 1986, prodam. Roman Kaferle, V Brezov log 27, Novo mesto. 3295
126 P, letnik 1983, prodam. ☎ 42-453. 3297
DVE Z 750, letnik 1980 in 1984, in žitnj kombajn Klaas Mercur prodam. Silvo Šavorn, Bušinja vas 25, 68331 Suhor. 3299

razno

GARAŽO oddam v najem za butik ali mirno in tiho obrt. ☎ 22-788. 3253
ČE ŽELITE varstvo vašega otroka, se oglasite na naslov: Mari Kastigar, Veliki Gaber 58, 68213 Veliki Gaber. 3284
VPELJAN 40 m² butik s konfekcijo in obutvijo iz uvoza v Sevnici oddam v najem za 5 let. Pogoj: odkup inventarja in plačilo najemnine za 3 leta. V račun vzajem tudi osebno vozilo. Ponudbe pod šifro: »UGODNA PRILOŽNOST«. 3290
INSTRUIRAM kitaro, prodam kitaro Fender stratocaster original. ☎ 84-606, dopoldne, ali 86-238, po 15. uri. 3306
PRODRAM ali dam v najem leseno garažo v Bršljinu 44, Novo mesto. Informacije na ☎ 21-455 do 14.30 ure ali na stanovanju po 15. uri. Ilič, Slavka Gruma 80, Novo mesto. 3337
LOKAL za mirno obrt v Novem mestu iščem. ☎ (0608) 31-133. 3338

službo dobi

AKVIZITERJE za prodajo zelo tržnega blaga iščem. Pogoj je lasten prevoz. Vse informacije na ☎ (068) 23-976, zvečer. 3251
ČE IMATE proste vikende in lasten prevoz, se oglasite na ☎ 24-852. 3266
ŽELITE prodajati Salomonov oglas-

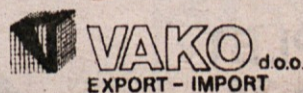
126 P, registriran do julija 1991, prodam. ☎ 47-491. 3301
Z 128, letnik 1985, prodam. Henrik Hočevar, Pijavice 3, 68295 Tržišče. 3310
Z 101 GTL, letnik 1984, prodam. ☎ (068) 47-639. 3312
KOMBI Z 850, letnik 1982, 5 sedežev, s kasončkom, prodam. ☎ 42-250. 3317
Z 750, letnik 1980, registrirano do septembra 1991, prodam. ☎ (0608) 33-219, popoldne. 3318
MOTOR MZ 125 cm³, star 4 mesece, prodam. ☎ (0608) 75-573. 3319
126 P in ekscentrično stiskalnico (Stanco) z orodjem za izdelavo fasadnih zakovic prodam. Alojz Mervar, Stopiče 68. 3325
GOLF JX diesel, 4 vrata, model 88, prodam ali menjam za cenejši avto. Jenškovec, Male Vodenice 13, Kostanjevica. 3327
R 5, letnik 1990, prodam. ☎ 22-557, dopoldne. 3329
GOLF D, letnik 1987, in zakonsko posteljo prodam. ☎ 25-341. 3331
Z 750 special, letnik 1980, bele barve, generalno obnovljeno, prodam. ☎ 57-622. 3335
FIAT 750, letnik 1984, registriran do julija 1991, prodam. ☎ 27-863. 3336
MERCEDES 200 D in golf diesel, starejša letnika, prodam. ☎ (0608) 60-031. 3343
Z 128 CL, letnik 1983, registrirano do avgusta 1991, prodam. ☎ (068) 27-802. 3346
Z 101, letnik 1978, karamboliran levi blatnik, prodam. Škocjan 70, Škocjan. 3347
Z 750, letnik 1977, registrirano, ugodno prodam. ☎ 86-205. 3349
DAIHATSU COURE, februar 1990, ugodno prodam. ☎ (0608) 81-592. 3352
126 P, letnik 1978, prodam ali menjam za motor. ☎ 73-185. 3353
TOMOS APN 6 prodam. Marko Vodopivec, Roje 15, Šentjernej, ☎ 42-598. 3356
R 18, letnik 1982, registriran do oktobra 1991, kovinsko srebrne barve, garažiran, prodam za 50.000 din. ☎ (0608) 31-586. 3357
FIAT UNO 60 S, letnik 1987, prodam. ☎ 52-744, po 14. uri. 3358
Z 128, letnik 1989, rdeča, prodam ali menjam za Z 750 ali 126 P. ☎ 45-372. 3360
126 P, letnik 1988, ohranjen, ugodno prodam. ☎ 23-878. 3361
R 4 TL, letnik 1977, registriran do julija 1991, prodam. Kirn, Vel. Brusnice 94, Brusnice. 3362
LADO 1500, letnik 1985, in lado karavan 1300, letnik 1986, karambolirano, ugodno prodam. ☎ 76-009. 3364

obvestila

PRODAJA GOSPODINJSKEGA PLINA v Trebnjem obveščena cenjena stranke, da ima od 1. novembra 1990 nov delovni čas: vsak dan dopoldne od 8. do 10. ure, popoldne od 15. do 17. ure, v soboto od 7. do 9. ure, ob nedeljah in praznikih zaprt. Po želji kupcev dostavimo plin na dom. ☎ 44-901. 3258
POPRAVLJAM vse vrste šivalnih strojev. ☎ 47-063, popoldne. 3280
SNEGOBRANJE za opečno in salomito kritino izdeluje delavnica Mižigoj, Krško, ☎ (0608) 31-513. 3313

preklICI

ANKA KRNC iz Kroke prepovedujem hojo in delanje kakršnekoli škode po moji parceli v Lazih sosedu — mejašu HERMANU in njegovi ženi iz Češnjic pri Mirni Peči. Če tega ne bosta upoštevala, ju bom sodno preganjala. 3249

Takoj zaposlimo **diplomiranega ekonomista ali komercialista ter trgovskega potnika**. Razpis velja do zasedbe mest. VAKO d.o.o., Kolodvorska 56, Črnomelj. Telefon: 068/52-073, 52-555

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po težki boleznj zapustil naš ljubi mož, oče, stari oče, brat in ujec

ALOJZ REŽEK

Krašnji vrh 7, Metlika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, mu podarili cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala Ivanka Cesar za poslovilne besede pred domačo hišo, osebju OTOške klinike Ljubljana, posebno dr. Fajdigi, osebju ORL Novo mesto, osebju ZD Metlika, kolektivu Komet Metlika, GD Radovica, ZB Radovica in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žaljučji: žena Rezka, hčerke Milena z možem Tonijem, Vesna z družino, sestre in ostalo sorodstvo

POSLEJ TUDI NA DOLENJSKEM

(068) 25-986

KLJUČAVNIČARSTVO IN IZDELOVANJE ŠTEDELNIKOV

Dane Hočevar, Puščava 25, Mokronog, tel. (068) 49-259. Izdelava šteidelnikov po naročilu in želji kupca.

NOVO, NAJNOVEJŠE! Preženite dolgčas!

VIDEOTEKA v VRTINCU vam ponuja izbor najnovjših, kvalitetnih kaset. Po želji dostava na dom. Trdinova 5 a, tel. (068) 21-912.

Republika Slovenija OBČINA NOVO MESTO Sekretariat skupščine in izvršnega sveta

Obvestilo

Odbor za raziskovanje množičnih grobišč, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti, ki je ustanovljen pri Izvršnem svetu Skupščine občine Novo mesto, obvešča javnost, da je njegova naloga poiskati še nepoznana množična ali skupinska grobišča iz vojnega časa in prvih mesecev po vojni ter osvetliti pravno dvomljive sodne procese ali druge primere preganjanj oz. nepravilnosti.

Odbor zbira gradiva, pričevanja in dokaze o množičnih in skupinskih grobiščih, pravno dvomljivih sodnih procesih in povojnih krivicah ter vsa zbrana gradiva posreduje istoimenski republiški komisiji v preverbo in nadaljnjo obdelavo ter po potrebi zanjo vodi ustrezne postopke.

Prvenstvena naloga odbora je, da odkrije, zavaruje in označi prostore množičnih in skupinskih grobišč zaradi ugotavljanja identitete mrtvih ter zagotovitve ustreznega spoštovanja in počastitve.

Zato odbor poziva vse, ki bi karkoli vedeli o teh primerih in so pripravljeni o njih pričevati, podatki zapise ali morebitne dokaze, da se obrnejo na skupščinsko pisarno občine Novo mesto na telefon št. 23-155 in dogovorijo za posredovanje gradiv ali pričevanje odboru.

Hkrati odbor uvaja odprt termin za srečanja in neposredne razgovore z občani, in sicer vsako sredo od 14. do 16. ure v prostori skupščinske občine, Ljubljanska cesta 2/II. nadstropje, soba št. 57. Svoj prihod lahko najavite in uskladite po telefonu v skupščinski pisarni. Odbor zagotavlja vsem, ki z njim sodelujejo, diskretnost in zavarovanje njihovih imen pred javnostjo, če to sami želijo.

Odbor za raziskovanje množičnih grobišč, pravno dvomljivih procesov in drugih nepravilnosti občine Novo mesto

ZAHVALA

Ob smrti dragega sina, brata in strica

JOŽETA MUKAVCA

iz Starega trga ob Kolpi 3

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in znancem iz Starega trga in Kočevja za nesebično pomoč. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Želevske iz Kočevja za nudeno pomoč, gasilec za organizacijo pogreba, gospodu župniku Pavlakoviču za lepo opravljen obred, cerkvenim pevcem in vsem, ki ste pokojnemu podarili cvetje in vence ter ga v tako velikem številu spremili k večnemu počitku. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaljučji: mama, sestra Nada z možem in nečak Peter z družino

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je po težki boleznj zapustil naš ljubi mož, oče, stari oče, brat in ujec

ALOJZ REŽEK

Krašnji vrh 7, Metlika

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so pokojnega spremili na njegovi zadnji poti, mu podarili cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebna zahvala Ivanka Cesar za poslovilne besede pred domačo hišo, osebju OTOške klinike Ljubljana, posebno dr. Fajdigi, osebju ORL Novo mesto, osebju ZD Metlika, kolektivu Komet Metlika, GD Radovica, ZB Radovica in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Žaljučji: žena Rezka, hčerke Milena z možem Tonijem, Vesna z družino, sestre in ostalo sorodstvo

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: DIC, tozđ Dolenjski list, Novo mesto. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (glavni urednik in vodja tozda), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič, Anton Jakše, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Jože Simičič in Ivan Zoran. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 13 din, naročnina za 4. trimesecje 140 din; za delovne in družbene organizacije 280 din; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 150 din, na prvi ali zadnji strani 300 din; za razpise, licitacije ipd. 170 din. Mali oglasi do deset besed 120 din, vsaka nadaljnja beseda 12 din. NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefoni: uredništvo (068) 23-606, 24-200, naročniška služba, ekonomska propaganda in fotolaboratorij 23-610, mali oglasi in zahvale 24-006; telefaks: 24-898. Nenaročeni rokopolisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja republiškega komiteja za informiranje Republike Slovenije (št. 23 od 21. oktobra 1988) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov. Časopisni stavek, prelom in filmi: DIC, tozđ Grafika, Novo mesto. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

Trpel si, nihče ti ni verjel,
tih si bil in tiho si odšel.

ZAHVALA

V 44. letu starosti me je po težki bolezni zapustil dragi sin

FRANC TURK

Hrib pri Orehku 7

Zahvaljujem se vsem, ki ste mi v najtežjih trenutkih stali ob strani, mi izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnika spremili na zadnji poti. Hvala duhovniku za opravljeno daritev, govornici za besede ob grobu, zdravstvenemu osebju bolnišnice v Novem mestu za lajšanje bolečin ter sorodnikom in sosedom za nesebično pomoč.

Žaluojača mama

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega moža, očeta, ljubljene dedija in brata

JOŽETA FLORIJAČIČA

iz Otočca

se zahvaljujemo vsem za izrečeno sožalje in sočustvovanje ter podarjene vence in cvetje. Iskrena hvala vsem, ki ste namesto vencev in cvetja darovali v dobrodelne namene, kajti to je bila pokojnikova želja. Naša posebna zahvala velja njegovim prijateljem — lovcem pa gasilcem, borcem in upokojencem, ki so izpeljali lep in prisrčen pogrebni obred. Hvala govornikom Jožici, Jožetu, Ivanu in Lojzetu za izrečene dobre besede, pevcem z Ruperčvrha za občuteno zapete slovenske pesmi, Ivanu za zaigrano Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Njegova žena Mimi, otroci Marjana, Jože in Darka z družinami, še posebej vnučki Lucija, Vesna, Maja, Tina, Tjaša, Jan in Tit ter sestra Cvetka

ZAHVALA

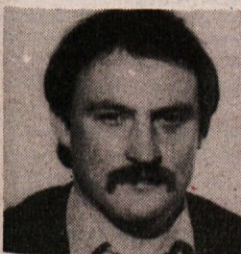
V 81. letu starosti nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama in prababica

TEREZIJA DRAB

iz Velikega Cerovca 22

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno tako številno spremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se tudi kolektivu DO Varnost ter gospodu župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žaluojači: vsi njeni

ZAHVALA

Ob mnogo prerani izgubi našega dragega moža, očeta, sina, brata, zeta in svaka

FRANCIJA HOČEVANJA

iz Doljnega Brezovega

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih stali ob strani. Posebna zahvala kolektivom SOP Krško, Inplet, OŠ Blanca, Tehnološki sistemi Sevnica, NEK Krško, VVO Sevnica, obema govornikom in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala tudi vsem sosedom, prijateljem in znancem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Žaluojači: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naših staršev

MARIJE in ŠTEFANA GORENC

z Rihpovca 10 pri Trebnjem

se zahvaljujemo vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam izrazili sožalje in ju spremili na njuni zadnji poti. Posebna zahvala velja g. kaplanu, kolektivom TRAIK Ivančna Gorica, IMV Revoz Novo mesto, Mercator Novo mesto, Labod Trebnje ter vaščanom.

Žaluojači: otroci Štefan, Peter, Ani in Marinka z družino

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 19. do 31. oktobra so v novomeški porodnišnici rodile: Alenka Zupan iz Novega mesta — Kristiana, Vanja Kovačič iz Gabrja — Miha, Višnja Hrestak iz Vrškovec — Gordano, Fanika Strajnar iz Gor. Globodola — Matija, Vilma Jan iz Krškega — Žiga, Tončka Špeha iz Podhoste — Nino, Jelka Vovko z Rateža — Tino, Breda Kržan iz Malega Mraševega — Tino, Mira Turk iz Hrušice — Natalijo, Katica Murgelj s Hriba pri Orehku — Simono, Janja Kokalovič iz Drage — Dragano, Fanika Brulc iz Gor. Stare vasi — Barbaro, Blaženka Bošnjak s Police — Igorja, Marija Bojanec iz Zdinje vasi — Tanjo, Zdenka Pénca z Malega Slatnika — Tino, Suzana Gašperšič iz Podgore — Roka, Mojca Gorenc iz Hrastnega — Alenko, Marija Lukič iz Črnomlja — Dario, Renata Štiglic iz Krškega — Aneja, Rozalija Rešetič iz Črešnjevca — Primoža, Željka Vidmar iz Krškega — Miha, Rozalija Smolčič iz Stranj — Boštjana, Danica Lipar iz Černeče vasi — Toneta, Valerija Žugečič iz Črnomlja — Sabino, Metka Pintar iz Krškega — Jakoba, Marija Vencelj iz Breze pri Trebelnem — Sonjo, Suzana Kolenc iz Trebnjega — Žiga, Jožica Keglejevič iz Ostroga — Simona, Ankica Tkalac iz Vrhovca — Nedrana, Jerneja Škal z Vrha pri Sentjerneju — Matica, Slavka Stojnič iz Jugorja — Janjo, Zdenka Milčinovič iz Radotovičev — Natalijo, Marjanca Ravbar iz Dol. Karteljevega — Sandija, Verica Kamin iz Trebnjega — Matjaža, Marjeta Verček iz Brezja — Martino, Marija Jalovec iz Malega Mraševega — Aleša, Marjeta Pleskovič iz Dol. Kamenc — Mira, Mateja Štukelj iz Kota pri Semiču — Katjo, Slavka Tršinar iz Zaboršta — Tanjo, Marija Krapež iz Orehovca — deklico, Biserka Pruščević iz Metlike — deklico, Nada Mikša iz Šmarjeških Toplic — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Majda Turk iz Ulice stare pravde 29 — Tanjo, Suzana Ristič z Mestnih njiv 10 — Urško. Čestitamo!

DIAPROMET- TRGOVINA

- tračni in krojni listi
- skobeljni noži
- svedri in rezkarji
- ostalo orodje po naročilu

Odprto:
od ponedeljka do petka:
od 8. do 12. in od 13. do 17. ure,
ob sobotah od 8. do 12. ure.

**Telefon: (061) 266-592,
266-572**

OBVESTILO O POVEČANJU STANARIN IN NAJEMNIN V OBČINI NOVO MESTO

Vse imetnike stanovanjske pravice za družbeno-najemna stanovanja in najemnike poslovnih prostorov obveščamo o povečanju stanarin in najemnin, in sicer: stanarine s 1/11—1990 za 35% najemnine s 1/11—1990 za 71%. Odredba o povečanju stanarin bo objavljena v Skupščinskem Dolenjskem listu.

Republika Slovenija
OBČINA NOVO MESTO
SEKRETARIAT ZA VARSTVO OKOLJA
IN UREJANJE PROSTORA

ZAHVALA

Po težki bolezni nas je v 84. letu starosti zapustila naša draga mama, babica in prababica

ALOJZIJA MATKOVIČ

iz Črmošnjic

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje ter z nami sočustvovali. Posebej se zahvaljujemo Šmukovim za vsestransko pomoč in gospe Bezgovi za poslovilne besede, gospodu kaplanu pa za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluojači: vsi njeni

Prezgodaj si nas zapustila,
z bolečino srca napolnila,
povsod je prazno, ker te ni,
le solza še tvoj grob rosi.

V SPOMIN

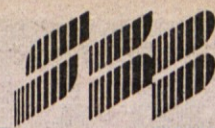
4. novembra je minilo žalostnih pet let, odkar nas je zapustila dobra in skrbna žena, mama in stara mama

JOŽEFA PEZDIRC

s Krasinca 35

Hvala vsem, ki se je spominjate in krasite njen grob ter ji prižigate svečke.

Mož Tone z družino

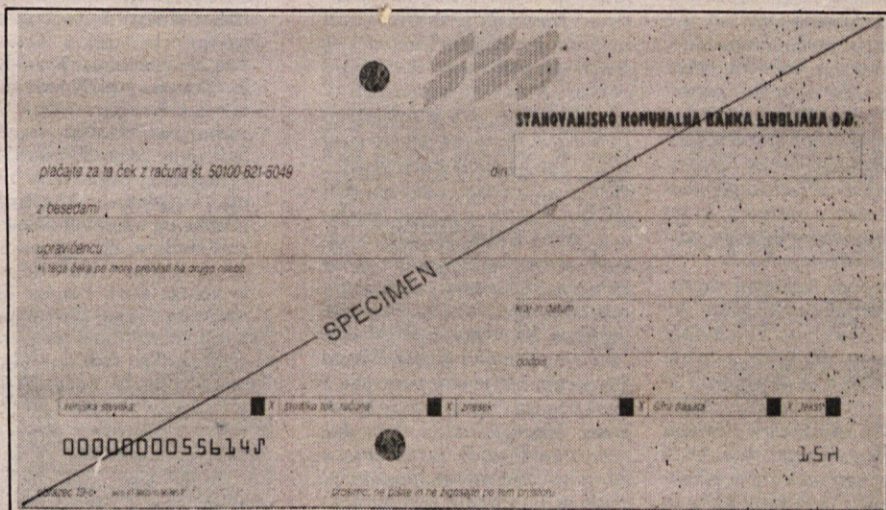

STANOVANJSKO-KOMUNALNA BANKA LJUBLJANA D.D.

SPOROČAMO VAM...

... da smo v Stanovanjsko-komunalni banki Ljubljana, d.d. začeli poslovati s tekočimi računi občanov in izdajati čeke.

Podjetja in druge pravne ter fizične osebe prosimo, da sprejemajo čeke Stanovanjsko-komunalne banke Ljubljana, d.d. kot plačilno sredstvo in jih vnovčujejo pri pristojnih službah družbenega knjigovodstva, skladno z veljavnimi predpisi.

*Delo, skromnost in poštenje —
tvoje je bilo življenje.
Tvoj dom ovila je črnina,
v srcih dragih ostala je praznina.*

ZAHVALA

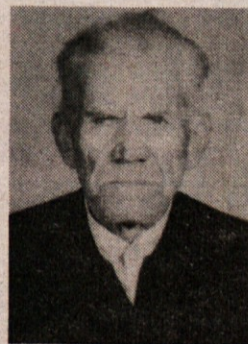
V 82. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga mama, stara mama in prababica

ANA MEŽNAR

Veliki Orehek 4, Stopiče

Z bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojno pospremili na njeni zadnji poti. Zahvaljujemo se kolektivu IMV za pomoč. Posebna zahvala osebju interne bolnišnice v Novem mestu, gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluojači: sinovi in hčerke z družinami

*Vsa leta skromno si živel,
poštenosti nas učil,
tvoj vse prerani odhod
je z žalostjo napolnil naša srca.
Stari oče, hvala ti!*

Jože

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 83. letu zapustil naš dragi mož in stari oče

JOŽE ZUPANČIČ

iz Velikih Brusnic 24

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, vence in sveče ter pokojnega spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo družinam Srebernjak, Rabzelj in Kerin za neizmerno pomoč, g. župniku za lepo opravljen obred ter pevkam za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žaluojači: vsi, ki smo ga imeli radi

Tanja Aš

opravila samostojno. Tam sem bila celo poletje in včasih me je spreletelo, zakaj le. A na koncu je bilo zadovoljstvo veliko, posebno še, ker sem prišla do nekkih rezultatov, kar pri raziskovalnem delu ni vedno in kar takoj nujno. Moja naloga je vzezi s sintetiziranjem naravnih inhibitorjev, ki bodo nekoč mogoče zdravila ali del njih. Raziskovala sem, kako sintetizirati čimveč te snovi, da bi bila proizvodnja čim cenejša, razlaga Tanja.

Takoj doda, da je največja vrednost njenega raziskovanja v tem, da je imela prvič zaresno priložnost za zelo praktično delo v laboratoriju. Takšna izkušnja je za bodočega diplomanta velike vrednosti, na fakulteti pa tega skoraj ni, ampak da ta v glavnem le splošno teoretično znanje. Raziskovanje, s katerim si je prislužila eno od letošnjih Krkinih nagrad, namerava nadaljevati in še razširiti ter s tem diplomirati.

Tanja Aš je že v osnovni šoli vedela, da bo študirala kemijo. Pravi, da so imeli v sedmem razredu učitelja, ki je te stvari znal razložiti, jim jih približati, njej pa je bilo tudi strašno všeč vse to s poskusi. Kasneje je v gimnaziji — oz. v SSPTNU, kot je usmerjeno izobraževanje za (pre)dolgo časa sfižilo lep, po dobri tradiciji dišeč naziv — sicer malo kolebala med jeziki in kemijo, a je ta le prevladala. Navsezadnje bo ljubezen do tujih jezikov lahko izdatno gojila v svojem kemijskem poklicu, povezanem in odvisnem od tujih dognanj. Sicer pravi, da bi se z zdajšnjo pamejo raje odločila za farmacijo, ker je bolj povezana s človekom od čiste kemije, a bo že, pravi. Tanja je tudi Krkina študentka. Upa, da bo čez leto, ko bo novo pečena diplomiranka, zanjo mesto v tem kolektivu, ki jo navdušuje s svojim izrednim posluhom za znanstveno-raziskovalno delo in za spodbujanje mladih, da se podajajo v te skrivnostne svetove.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

Včeraj je novomeška tovarna zdravil Krka na Otočcu že dvajsetič podelila Krkine nagrade. Njihova skupna dvajsetletna bilanca je dobrih 1.200 nagrajenih študentov jugoslovanskih visokih in višjih šol ter dijakov dolejnjskih in zamejskih srednjih šol in prek 800 raziskovalnih in od katerih jih je kar nekaj imelo neposredno uporabno vrednost za Krkine proizvodnje. Seveda pa to ni glavni cilj Krkinih nagrad. Te imajo nalogo spodbujati mlade k znanstvenoraziskovalnemu delu in le-ti to tudi uspešno počno. Skrb za primerne razmere za znanstvenoraziskovalno delo lastnih raziskovalcev ter za raziskovalni naraščaj je gotovo pomemben kamenček v mozaiku, ki ga predstavlja Krkino uspešno gospodarjenje.

Le:os je med Krkinimi nagradenci tudi absolventka študija kemije, smer biokemija, Tanja Aš iz Novega mesta. Nagrado je dobila že drugič, prvič je sodelovala še kot srednješolka s teamsko nalogo. »Mislila sem si, da v zadnjem letu fakultete skoraj moram delati za Krkino nagrado. Ko je bil objavljen razpis, sem šla v Krko in se dogovorila za nalogo. Naredila sem jo v Inštitutu Jožef Stefan, s katerim Krka dobro sodeluje, in imela sem tudi odličnega mentorja, kar je veliko vredno, čeprav sem samo raziskovalna naloga

Voda pustošila tudi po Posavju

(Nadaljevanje s 1. strani)

djetju Videm, kjer jim je primanjkovalo tehnološke vode.

V ponedeljek dopoldne so že bile znane prve ocene o škodi, ki jo je vodna ujma povzročila v krški občini. Skupna škoda je ocenjena na več kot 60 milijonov din. Od tega so najhujšo škodo utrpeli prometne naprave, in sicer domala 14 milijonov din, industrija in gradbeništvo več kot 12 milijonov din, energetika in vodno gospodarstvo vsak po 4 milijone din, precej škode pa je seveda tudi v kmetijstvu, v gozdovju itd. V krškem izvršnem svetu ocenjujejo, da bo do potrebovali približno mesec dni za vzpostavitev prvotnega stanja. V poročilu o škodi, ki so ga poslali na republiški komite za varstvo okolja in urejanje prostora, pa so zapisali, da v njem ni zajeta škoda zaradi izpada proizvodnje v JE Krško in podjetju Videm.

J. SIMČIČ

BREŽICE — Novice o naraščajoči Savi in Savinji so Brežičane hitro vznemirile, saj so navajene poplav. Ker so vrhunec naraščanja pričakovali v četrtek proti polnoči, so v Mostecu, Mihaelovcu in Ločah že takrat prebili težko noč. Najhujše je prišlo v petek, ko je

● POPLAVA TUDI V KOČEVJU — Po sedaj zbranih podatkih in ogledu terena so ugotovili, da je bil poškodovan vodovod v vasi Padovo (KS Osilnica). V Kočevju pa je na hitro pridrla voda s Trate in zalila strojno mešalnico krmil KG Kočevje. Občutno je poškodovan cestni odsek med Kužljem in Mirtoviči, ki je še vedno makadamski, v zadnjih dveh letih pa so ga gradbene ekipe vojakov razširjale in pripravljale za asfaltiranje. V zgornjem delu Kolpe in Čabranke so napravili nekaj škode narasli hudourniki in potoki, škoda pa še ocenjujejo. V Kočevju je voda zalila mnoge kleti. Vendar tega niti ne obešajo na veliki zvon, saj se to dogaja ob vsakem malo večjem deževju. Podobno je tudi s prekuhavanjem pitne vode. V kočevski in ribniški občini jo neprestano prekuhavajo že več mesec, kar sicer delajo ob vsakem deževju in zakalivti.

okrog poldneva pretok Save znašal od 3500 do 4000 kubičnih metrov vode na sekundo.

Vse več vode je začelo pritekati tudi po Krki, ki je zalila Cerklje, Krško vas in Velike Malence. V petek dopoldne je bil vodostaj Save pri Čatežu še 8,19 m, kar je precej več od najvišjega vodostaja po letu 1979 (7,30 m). Že do takrat so

se morali pred vodno nevarnostjo umakniti prebivalci 170 gospodinjstev. Na popoldanski tiskovni konferenci so ocenili, da je voda poplavila 240 stanovanj, največ v Ločah (kar 53 od 65), na Mostecu (57 od 62) in v Krški vasi (100 od 160). Vaščani so večinoma pravočasno umaknili živino, a pod vodo je ostalo mnogo pridelkov. Tako ali dru-

● V akcijo zbiranja pomoči za poplavljene so se vključili tudi občinski odbori vseh štirih dolejnjskih občin. Na seji regijskega sveta v torek dopoldan v Novem mestu so sklenili, da bo zbiranje prostovoljnih denarnih prispevkov v teh občinah trajala od 6. do 18. novembra. Denar bodo zbirali samo aktivisti, ki se bodo darovalcem predstavljali s poverjeniško izkaznico in s seznamom darovalcev. Prispevke bodo zbirale krajevne organizacije Rdečega križa in jih bodo direktno nakazovale na žiro račun RKS Slovenije v Ljubljano. Številka je 50101-678-51579 sprpisom »za poplave«.

gače je bilo prizadetih okrog 500 gospodinjstev.

Zaradi nedokončanega nasipa je voda zalila tudi Terme Čatež, od koder so morali preseliti okrog 200 gostov v Čateški Motel. Ogrožene so bile prikolice v kampu in toplotna ter trafa postaja. Z zadnje strani je voda pritekla tudi do rastlinjakov podjetja Cvetje Agraria in povzročila razdejanje. Agraria je škodo zaradi poplave utrpela še v Vrbinji, kjer je voda zalila farmo z okrog 40 tisoč piščanci. Po prvih podatkih so jih rešili

SAVA ZALILA STARO MESTNO JEDRO — Pretekli četrtek zvečer je narasla Sava zalila staro mestno jedro v Krškem. Pod vodo so bili spodnji deli poslopj UNZ, teritorialne obrambe in seveda tudi cesta med Drnovim in Celjem. Na sliki: v petek se je voda sicer že umikala, ampak za njo so ostale neplavine in blato. (Foto: J. Simčič)

približno četrtno.

V Krški vasi je med drugim zalilo tudi Agrariino skladišče umetnih gnojil, v Skopkah pa obrat Kamnika. Stari most čez Krko in Savo je deroč vodo komajda požiral, zato se je pretrgala vodovodna cev in pustila kransko stran občine brez pitne vode. Brez nje so ostali tudi Cerkljani, ki jim je povodenj prekinila tudi PTT povezavo.

Reševalno akcijo je vodil občinski štab za civilno zaščito, sodelovali pa so gasilci, vojniki iz Cerklj s fizično pomočjo ter njihovi kolegi iz Novega mesta in Zagreba s čolni. Lokalni radio je sproti obveščal občane, jim dajal navodila ter jih pozival k pomoči najbolj ogroženim predelom, kjer je primanjkovalo čolnov, škornjev, odej in oblek.

V petek se je z akcijami in nastalo

Kako uveljaviti zavarovalnine za škodo ob poplavi Obvestilo Triglava

Zavarovalnica Triglav je ob množični škodi, ki je nastala v Sloveniji zaradi poplav in plazov, pripravila posebne ukrepe. Po njih bo zavarovane škode lahko hitreje ocenila in izplačala ustrezne zavarovalnine. Zavarovanci lahko uveljavljajo odškodnino, če imajo sklenjeno eno ali več zavarovanj.

Pri STANOVANJSKEM ZAVAROVANJU je zavarovana oprema stanovanj (vikendov) ali tudi deli zgradbe (talne, stropne obloge), če je to v polji posebej dogovorjeno. S POŽARNIM ZAVAROVANJEM je lahko krita tudi škoda zaradi poplave in zemeljskega plazua, če je tako dogovorjeno v polji za požarno zavarovanje. V polji je navedeno, ali gre za zavarovanje gradbenih objektov, opreme, zalog. ZAVAROVANJE ŽIVALI krije škodo za živali, ki so navedene v polji, ZAVAROVANJE ŽIVIL V ZAMRZOVALNIKI krije škodo na živilih zaradi poplave, zemeljskega plazua ali zaradi prekinitve električnega toka. POLNI AVTOMOBILSKI KASKO krije škodo na zavarovanih vozilih.

Poleg navedenih vrst zavarovanja pa škodo ob poplavih in plazovih krije tudi zavarovanje hladilnic, elektronskih računalnikov, gradbene dejavnosti in obratovalnega zastoja. Način in višina zavarovanja sta določena v polji. Občani, ki imajo sklenjeno eno ali več vrst zavarovanj, naj se obrnejo na zastopnika ali predstavništvo zavarovalnice.

POSLOVNEŽI POZOR!

Vabimo vas k sodelovanju na tradicionalnem smučarskem sejmu, ki bo 24. in 25. novembra v novomeški športni dvorani Marof. Vse informacije daje Tone Avsec, tel. (068) 23-330 (dopoldne) in 23-472 (popoldne).

Obrtniki, zasebne firme in trgovci: na sejmu je dober obisk in dober zaslužek! Smučarsko društvo ROG Novo mesto

Novo v žlahtnosti starega

Stara samostanska cerkev v Pletterjah dobila oltarno mizo, umetniško delo nemške kiparke Ulrike Birkhoff

PLETERJE — Notranjščina stare gotске cerkve v pleterski kartuziji, ki jo vsako leto obišče precej turistov, je od prejšnjega meseca umetnostno bogatejša. V začetku oktobra so namreč v prezbitariju cerkve postavili oltarno menzo, ki je nekaj posebnega. Gre za umetniško delo, ki je nastalo iz globoke navezanosti nemške kiparke Ulrike Birkhoff na pleterski samostan, staro gotško cerkev in sploh ta del naše domovine. Oltar se s svojim izvirnim slogom estetsko vključuje v prostor.

Oltarno mizo je kiparka sestavila iz grobo obdelanih kamnov dolomitskega marmorja, ki so ostali še od gradnje samostana. Ohranila je grobo obdelavo na nosilnih menze in osrednjem kamnu pod njo, površino mize, sestavljeno iz več delov prerezanih kamnov in simetrično zloženih, pa je popolnoma zgladila. Tako oltarna miza nekako raste od grobe obdelave in samozadostnosti kamna v fino obdelano in bogato naravno ornamentirano površino.

Ulrike Birkhoff se je s Pletterjami seznanila leta 1988, ko je sodelovala na kostanjeviški Formi prvi. Še posebej globoko je doživela koncert madrigalov, ki mu je prisluhnila v stari pleterski samostanski cerkvi; zapisala se ji je v srce. Morda se ji je že takrat porodila zamisel, da bi ustvarjalno segla v cerkev. Ko si je zamislila, da bi izdelala oltarno mizo, in svojo željo sporočila Pletterjanom, se je njena zamisel ujela z načrti

pleterskega priorja Janeza Hollensteina, ki ga vse od leta 1965, ko je prišel iz rodne Švice v pleterski samostan, stara gotška cerkev posebej privlači kot estetski in duhovni prostor. Kot predstojnik samostana z občutkom razmišlja, kako obnovljeni cerkvi, ki je kot umetnostni in zgodovinski spomenik odprta za javnost, ohraniti del njene nekdanje namembnosti. Oltarna miza, ki je umetniško delo in predmet za bogoslužje, je korak k temu. M. MARKELJ

Oltarno menzo v stari pleterski cerkvi je kiparka Ulrike Birkhoff sestavila iz neuporabljenih temeljnih kamnov, ki so ostali od gradnje samostana. Pri oltarju pleterski prior Janez Hollenstein. (Foto: M. M.)

PEŠ IZ METLIKE NA KLEK

METLIKA — Sredi prejšnjega tedna se je 8 članov metliškega Planinskega društva iz Metlike peš odpravilo na Klek. Eden je zaradi neprimerne obutve kmalu dobil žulje in odnehal, sedem pa jih je pot nadaljevalo. Iz Metlike so krenili ob petih popoldne, na Klek pa so se povzpeli, po 17 urah hoje, naslednji dan ob 10. uri. V tem času so prehodili okoli 80 kilometrov.

RAZSTAVA MALIH PASEMSKIH ŽIVALI

BREŽICE — Konec tega tedna bo v telovadnici brežiške gimnazije razstava malih živali, ki jo vsako leto prireja domače Društvo gostiteljev pasemskih malih živali. Tokratno razstavo si boste lahko ogledali od jutri do nedelje, in sicer v času med 9. in 18. uro.

VEČERI GLASBE IN KOKTAJLOV

NOVO MESTO — Za popestritev turbotnih zimskih večerov hotel Kandija vsak petek in soboto med 20. in 2. uro zjutraj pripravljajo Večere glasbe in koktajlov. Vabjeni!

Fotografija s Hmeljnika

Fotografija, dnevnik in še cela skleda

MOKRONOG — Potem ko je Slavko Žnidaršič iz Mokronoga prebral »Kje so tiste stezice«, objavljene v Dolenjskem listu 12. julija letos, in se pogovarjal v sosedstvu o reportaži in v njej opisanem hmeljniškem gospostvu, je odkril dragoceno najdbo: fotografijo s podpisom Philip Hugon Wambolt. Po pražnji noši oseb in v drugem na fotografiji iz leta 1920 se da sklepati, da sta na sliki baron Wamboldt in njegova nevesta. Fotografijo ima Marija Slinkar iz Mokronoga. Slika je ostala v hjiši za pokojnim očetom Rudolfom Štimplom, ki je bil za gozdarskega nadzornika na hmeljniškem gospostvu in je prinesel v Mokronog podobico z Wamboldtom. Marija je ob branju Stezic takoj pomislila, da ima neko fotografijo s Hmeljnika, in čeprav se je bala, da slika ne more zbuditi pri nikomer res nikakršne pozornosti, jo je poiskala.

Na mogočni Hmeljnik Slinkarjevo spominja poleg omenjenega sporočila o Wamboldtu še dobro ohranjen zvezek z dnevnimi zapiski, s katerimi je beležil kubike, furmang in hektare gozdarski nadzornik Štimpl.

Razen slike in dnevnika pa ima Marija še popolnoma celo lončeno skledo. Iz nje so velikokrat jedli žgance hmeljniški hlapi.

M. LUZAR

Marija Slinkar

kozerija NE VEM, NA KOGA NAJ SE JEZIM

Če so v preteklosti podražili bencin, so bili tega krivi komunisti. Kadar koli sem v preteklosti dobil polničeno, na kateri je bila napisana višja cena za plačilo stanovanja kot prejšnji mesec, sem, priznam, preklel komuniste. Komuniste sem pošiljal v peklo tudi, kadar so mi v bloku, kjer stanujem, povedali, da se je podražila centralna kurjava. Komunisti so bili krivi, če ni bilo olja, če je zmanjkalo elektrike, če so čez noč nabili ceno mesu, če so bile poplave ali suša in če kmetje v Vojvodini niso pravočasno pobrali koruze.

Ljudstvo se je jezilo nad komunisti, kadar je moralo mesece in mesece čakati na dobavo vplačanih avtomobilov. Ljudje so pošiljali v vražjo mater komuniste, če v trgovinah ni bilo sladkorja, če je bilo treba leta in leta čakati na telefonski priključek. Krajanstvo je zahtevalo komunistične glave ob zavoženem usmerjenem izobraževanju, komunisti so bili krivi za nizke štipendije, plače in penzije, za dolge vrste v zdravstvenih domovih in gneče pred trajekti. Če so zamujali vlaki, so bili krivi komunisti. Če se je zrušilo letalo, so klicali na odgo-

vornost komuniste. Če kmet ni mogel prodati krompirja, solate, čebule ali zelja, so za to okrivili komuniste. Vseh noiranjih razprtij v Jugovini so bili krivi komunisti. Po mnenju večine so komunisti za kuhali revščino na eni in bogastvo na drugi strani. Komunisti so bili krivi za mednarodne razprtije, za zamude vlakov, za divjanje po cestah, za ropanje cerkev, propadanje gradov. Ljudje so s prstom kazali na komuniste, če se je ponesrečil kakšen tuji alpinist, če je koka znesla jajce z dvema rumenjaka, če ljudje ne morejo več piti pitne vode,

Zdaj so drugačni časi. Res so od včeraj dražji: elektrika, bencin, moka, kruh, ogrevanje, stanovanja, suho meso, konzervirana hrana, čevlji, obleka, prevozi, mleko, sol, kumare, kozmetika, brez službe je vedno več ljudi, na pragu je državljanska vojna, za penzije, šolstvo in zdravstvo je vse manj denarja itd., toda tega niso krivi komunisti.

Široka demokracija, ki je zajela Jugovino, nam je odvzela tisto najlepše: človek sploh več ne ve, na koga naj bi stresal sveto jezo!

TONI GAŠPERIČ

turistično vodenje in svetovanje Alenka Klemen. Laško, telefon in fax na številko (063) 732-640 vas vabi na konkurenčne izlete v novembru, po sezonskih cenah: 8. 11. 90. — Bavarski dvorci, 3 dni — 1.350,00 din, 8. 11. 90. — Poljska, 4 dni — 1.250,00 din, 15. 11. 90. — Biseri Toskane (Firence — Pisa — Siena) 3 dni — 1.590,00 din, 22. 11. 90. — Azurna obala — MONACO, 4 dni — 1.550,00 din, 28. 11. 90. — RIM 5 dni — 1.990,00 din, Prijave in informacije na gornji naslov oz. trgovina LIPA (28-860) Birčna vas, Birčna vas 8A, Novo mesto.

studio D Lestvica narodnozabavne glasbe Studia D in Dolenjskega lista. Žreb je prejšnji teden podelil nagrado za sodelovanje pri oblikovanju lestvice MARJETI ROGINA iz Črnomlja. Čestitamo! Lestvica najbolj priljubljenih narodnozabavnih melodij pa je ta teden takšna: 1 (1) Čas beži — ANSAMBEL T. HERVOLA 2 (4) Srce, ne joči več — ŠTAJERSKI VRELEC 3 (8) Merkaš se, ljubica — ANSAMBEL L. SLAKA 4 (2) Za rojstni dan in god — ANSAMBEL F. MIHELICA 5 (1) Trgatev — DOLEJNSKI FANTJE 6 (10) Praznik muzikantov — ANSAMBEL LIPA 7 (5) Mama, danes praznuješ — ANSAMBEL I. PUGLJA 8 (9) Pozabljeni poti — FRANC KORBAR 9 (—) Očetova navadica — HENCEK 10 (6) Moje dvorišče — VESELI ZASAVCI Predlog za prihodnji teden: Premlada za ljubezen — NAGELJ Glasujem za: Moj naslov: Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto